

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

RIZA DARENDELİOĞLU

**“BİR REKREASYON FAALİYETİ OLARAK BASKETBOL MAÇLARINA
KATILIMI ETKİLEYEN FAKTÖRLER (BEKO BASKETBOL LİĞİ ANTALYA
ÖRNEĞİ)”**

Danışman

Yard. Doç. Dr. Evren AĞYAR

SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2008

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Spor Yöneticiliği Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ OLARAK kabul edilmiştir.

İmza

Başkan:

Üye (Danışman):

Üye:

Üye:

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../.....

Prof.Dr.Burhan VARKIVANÇ

Müdür

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ	iv
TABLOLAR LİSTESİ	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	ix
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
ÖNSÖZ	xii
GİRİŞ	1

I BÖLÜM

BASKETBOL’UN TANIMI, BASKETBOL’UN DÜNYADAKİ VE TÜRKİYEDEKİ GELİŞİMİ

1.1. BASKETBOLUN TANIMI VE TARİHÇESİ	3
1.1.1 Basketbol’un tanımı	3
1.1.2. Basketbolun Dünyadaki Gelişimi:	4
1.1.3. Türk Basketbolu’nun Tarihsel Gelişimi	6

II. BÖLÜM

REKREASYONUN ÖZELLİKLERİ VE REKREASYON FAALİYETLERİNE KATILIMI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

2.1 ZAMAN-BOŞZAMAN KULLANIM BÖLÜMLERİ.....	10
1.1.1. Zamanın tanımı ve kullanım bölümleri:.....	10
2.1.2. Boş Zamanın tanımı.....	11
2.2. REKREASYON TANIM, AMACI VE ÖZLELLİKLERİ NELERDİR?	12
2.2.1. Rekreasyonun Tanımı?	12
2.2.2. Rekreasyon Etkinliklerinin Amacı.....	14
2.2.3. Rekreasyon’un Etkinlik Alanları....	14
2.2.4. Rekreasyonun Özellikleri	14
2.2.5. Rekreasyon Fonksiyonları:.....	17
2.3. REKREASYON FAALİYETLERİNE KATILIMINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	18
2.3.1. Mevsimlik Engeller.....	19

2.3.2 Finansal Kaynaklar Ve Rekreasyon Alanlarını Ulaşılabilir Olması.....	19
2.3.3 Cinsiyet Ve Sosyal Sınırlamalar:.....	19
2.3.4Kaynaklar ve Moda:.....	20
2.4. REKREASYON FAALİYETLERİNİN SINIFLANDIRILMASI	20
2.4.1. Mekânsal Açıdan Rekreasyon Çeşitleri.....	20
2.4.2. Etkinliklere Katılma Şekline Göre Rekreasyon Çeşitleri.....	22
2.4.3. Yerel Sınıflamaya Göre Rekreasyon Çeşitleri.....	23
2.4.4.Katılımcıların Sayısına Göre Rekreasyon Çeşitleri.....	24
III. BÖLÜM	
BASKETBOL MAÇLARINA KATILIMI ETKİLEYEN FAKTÖRLER	24
3.1. İZLEYİCİLERİN SPOR AKTİVİTELERİNE KATILMALARI ÜZERİNDEKİ FİKİRLERİNİ ETKİLEYEN GENEL DEĞİŞKENLER	24
3.1.1. Spor aktivitelerinin Çekiciliği.....	25
3.1.2. Ekonomik Faktörler.....	26
3.1.3. Demografik Faktörler.....	27
3.1.4. Stadyum Atmosferi.....	28
3.1.5. Karşılaşmaya Katılma Etkileyen Diğer Faktörler.....	29
3.2. SPOR TARAFTARININ KARŞILAŞMAYA KATILIMINI ETKİLEYEN GÜDÜLENİMİN NEDENLERİ	30
3.2.1. İzleyici Dürtüsü.....	30
3.2.2.Tecrübe Edinme.....	31
3.2.3 Saldırganlık.....	31
3.2.4. Bağlanma.....	31
3.2.5.Estetik.....	31
3.2.6.Bıkkınlıktan kurtulma.....	31
3.2.7.Rekabet	32
3.2.8.Drama.....	32
3.2.9.Ekonomik Değer.....	32
3.2.9.Empati.....	32
3.9.10.Eğlence.....	32
3.2.11.Kaçış	32
3.2.12. Stres	33

3.2.13.Sporcuların Fiziksel Becerileri	33
3.2.14.Sağlık Etkisi	33
3.2.15. Kendini Kanıtlama	33
3.2.16.Özsaygı	33
3.2.17.Sosyal Etkileşim	34
3.2.18.Temsili Başarı	34
IV. BÖLÜM	
ANTALYA'DA BEKO BASKETBOL LİĞİ MAÇLARINA GİDEN	
İZLEYİCİLERİN MAÇLARA GİTME FAKTÖRLERİNİN İNCELENMESİ	34
4.1.ANTALYA'DA BEKO BASKETBOL LİĞİ MAÇLARINA GİDEN	
İZLEYİCİLERİN MAÇLARA GİTME FAKTÖRLERİNİN İNCELENMESİNİN	
AMACI, KAPSAMI VE YÖNTEMİ	34
4.1.1Araştırmanın Amacı.....	34
4.1.2Araştırmanın Kapsamı:	35
4.1.3. Araştırmanın Yöntemi	35
4.1.3.1 Evren ve Örneklem	35
4.1.3.2. Veri Toplama Aracı	36
4.1.3.3.İstatistiksel Analiz	36
4.1.3.4 Bulgular:	37
4.2. SONUÇ VE ÖNERİLER	94
KAYNAKLAR	106
EKLER	110
ÖZGEÇMİŞ	113

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4. 1. Anket Yapılan Seyircilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılım Yüzdesi	37
Şekil 4. 3. Anket Yapılan Seyircilerin Doğum Yerlerine Göre Dağılım Yüzdesi	38
Şekil 4. 3. Anket Yapılan Seyircilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılım Yüzdesi	39
Şekil 4. 4. Anket Yapılan Seyircilerin Medeni Hallerine Göre Dağılım Yüzdesi	40
Şekil 4. 5. Anket Yapılan Seyircilerin Aylık Net Gelirlerine Göre Dağılım yüzdesi	41
Şekil 4. 6. Anket Yapılan Seyircilerin Sosyoekonomik Durumlarına Göre Dağılım Yüzdesi	42
Şekil 4. 7. Anket Yapılan Seyircilerin En Çok Kullandıkları Kitle İletişim Araçlarına Göre Dağılım Yüzdesi	44
Tablo 4. 8. Anket Yapılan Seyircilerin Spor Yapıp Yapmadıklarına Göre Dağılım Yüzdesi	45
Şekil 4. 9. Anket Yapılan Seyircilerin Hangi Seviyede Spor Yaptıklarına Göre Dağılım yüzdesi	46

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 4. 1. Anket Yapılan Seyircilerin Yaş Dağılımına Göre Dağılımı	37
Tablo 4. 2. Anket Yapılan Seyircilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	37
Tablo 4. 3. Anket Yapılan Seyircilerin Doğum Yerlerine Göre Dağılımı	38
Tablo 4. 4. Anket Yapılan Seyircilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	39
Tablo 4. 5. Anket Yapılan Seyircilerin Medeni Hallerine Göre Dağılımı	40
Tablo 4. 6. Anket Yapılan Seyircilerin Aylık Net Gelirlerine Göre Dağılımı	41
Tablo 4. 7. Anket Yapılan Seyircilerin Sosyoekonomik Durumlarına Göre Dağılımı	42
Tablo 4. 8. Anket Yapılan Seyircilerin Mesleklerine Göre Dağılımı	43
Tablo 4. 9. Anket Yapılan Seyircilerin En Çok Kullandıkları Kitle İletişim Araçlarına Göre Dağılımı	44
Tablo 4. 10. Anket Yapılan Seyircilerin Spor Yapıp Yapmadıklarına Göre Dağılımı	45
Tablo 4. 11. Anket Yapılan Seyircilerin Hangi Seviyede Spor Yaptıklarına Göre Dağılımı	46
Tablo 4. 12. Anket Yapılan Seyircilerin Basketbol Sevgilerine Göre Dağılımı	47
Tablo 4. 13. Anket Yapılan Seyircilerin Maç Harici Aktivitelerin Katılımlarını Etkileme Oranına Göre Dağılımı	48
Tablo 4. 14. Anket Yapılan Seyircilerin Stres atabilmek için maçlara Katılma istekleri Oranına Göre Dağılımı	49
Tablo 4. 15. Anket Yapılan Seyircilerin Sosyal Bir Aktivitenin İçinde Olmak İçin Maçlara Gitmek İsteme İsteklerine Göre Dağılımı	50
Tablo 4. 16. Anket Yapılan Seyircilerin Arkadaşlarıyla Beraber Olmak İçin Maçlara Gitmek İsteklerine Göre Dağılımı	51
Tablo 4. 17. Anket Yapılan Seyircilerin Aile İle Beraber Olmak İçin Maçlara Gitmek İsteklerine Göre Dağılımı	52
Tablo 4. 18. Anket Yapılan Seyircilerin Çevrede Başka Bir Aktivitenin Olmaması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	53
Tablo 4. 19. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Tanıtımının İyi Yapılmış Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	54
Tablo 4. 20. Anket Yapılan Seyircilerin Medyanın Maça Yoğun İlgisi Sebebiyle Maçlara Gitmek İsteklerinin Dağılımı	55

Tablo 4. 21. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın TV Den Naklen Yayınlanması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	56
Tablo 4. 22. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Bilet Fiyatları Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	57
Tablo 4. 23. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Ücretsiz Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	58
Tablo 4. 24. Anket Yapılan Seyircilerin Salonun Atmosferi Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	59
Tablo 4. 25. Anket Yapılan Seyircilerin Salona Giriş Çıkış Kolaylığı Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	60
Tablo 4. 26. Anket Yapılan Seyircilerin Koltuk Konforu Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	61
Tablo 4. 27. Anket Yapılan Seyircilerin Salonun Konforu Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	62
Tablo 4. 28. Anket Yapılan Seyircilerin Salonun Temiz Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	63
Tablo 4. 29. Anket Yapılan Seyircilerin Maçı Güvenli Bir Ortamda Seyredebilmek Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	64
Tablo 4. 30. Anket Yapılan Seyircilerin Salona Ulaşım Kolaylığı Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	65
Tablo 4. 31. Anket Yapılan Seyircilerin Salonun Otopark Kapasitesi Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	66
Tablo 4. 32. Anket Yapılan Seyircilerin Salonda Kaliteli Yiyecek Ve İçecek Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	67
Tablo 4. 33. Anket Yapılan Seyircilerin Seyirci Davranışları Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	68
Tablo 4. 34. Anket Yapılan Seyircilerin Takımda Yıldız Oyuncu Varlığı Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	69
Tablo 4. 35. Anket Yapılan Seyircilerin Takımın Oynadığı Lig Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	70
Tablo 4. 36. Anket Yapılan Seyircilerin Maçı Canlı Bir Ortamda Seyretmek İstemeleri Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	71

Tablo 4. 37. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Çekişmeli Gececek Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	72
Tablo 4. 38. Anket Yapılan Seyircilerin Bir Önceki Maçtan Aldıkları Haz Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	73
Tablo 4. 39. Anket Yapılan Seyircilerin Takımın Maçı Kazanabilme Şansı Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	74
Tablo 4. 40. Anket Yapılan Seyircilerin Takımın Son Zamanlardaki Performansı Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	75
Tablo 4. 41. Anket Yapılan Seyircilerin Takımın İyi Hücum Yapması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	76
Tablo 4. 42. Anket Yapılan Seyircilerin Takımın İyi Savunma Yapması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	77
Tablo 4. 43. Anket Yapılan Seyircilerin Takımın Ligdeki Sıralama Durumu Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	78
Tablo 4. 44. Anket Yapılan Seyircilerin Maçların Çok Skorlu Geçmesi Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	79
Tablo 4. 45. Anket Yapılan Seyircilerin Maçların Az Skorlu Geçmesi Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	
Tablo 4. 46. Anket Yapılan Seyircilerin Rakip Takımı İzlemek Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	80
Tablo 4. 47. Anket Yapılan Seyircilerin Rakip Takımın Ligdeki Sıralaması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	81
Tablo 4. 48. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Takımın Ligdeki Sıralaması İçin Önemli Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	82
Tablo 4. 49. Anket Yapılan Seyircilerin Aynı Saatte Oynanmakta Olan Futbol Maçı Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	83
Tablo 4. 50. Anket Yapılan Seyircilerin Hava Durumu Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	84
Tablo 4. 51. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Oynanacağı Gün Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	85
Tablo 4. 52. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Oynanacağı Saat Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı	86
Tablo 4. 53. Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin cinsiyetle olan ilişkisi	87

Tablo 4. 54. Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin öğrenim ile olan ilişkisi	88
Tablo 4. 55. Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin gelir seviyesi ile olan ilişkisi	89
Tablo 4. 56. Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin sosyo ekonomik düzeyle olan ilişkisi	92
Tablo 4. 57. Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin spor yapıp yapmadıkları arasındaki olan ilişkisi	93

KISALTMALAR LİSTESİ

A.B.D.	Amerika Birleşik Devletleri
A.Ü	Akdeniz Üniversitesi
Dr.	Doktor
F.I.B.A	Uluslar Arası Basketbol Federasyonu
İ.Ü.	İstanbul Üniversitesi
Ltd	Limited
NBA	Dünya Basketbol Ligi
St.	Saint
v.b.	ve benzeri
TODAİE	Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü
TÜGEV	Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı
T.V.	Televizyon

ÖZET

İş ve yaşamla ilgili zorunluluk ve görevler yerine getirildikten sonra kalan ve bireylerin özgürce kullanım hakkına sahip oldukları boş zaman, topluma rahatlama, eğlenme ve kişilik geliştirme olarak yansımaktadır. Son yıllarda hızla artan teknolojik gelişmelerin en önemli yararlarından birisi de iş başında harcanan zamana göre boş zamanın % 25 artmasıdır. Boş zamanın insan hayatına bu kadar büyük oranlarda artmış olması, insanların bu zamanlarını değerlendirmek , kendi gelişimlerini sağlamak için rekreatif etkinlikler programlamaya başlamıştır .

Rekreatif etkinlikler aktif ya da pasif, tek başına ya da grupta, genç-yaşlı, erkek-kadın, kapalı veya açık alanlarda herhangi bir zamanda yapılabilecek etkinlikler olduğundan dolayı insanların dinlenme, eğlenme ve gelişmelerini sağlayan ve kapsam alanı sınırsız her bireye her zaman ve her yerde hitap edebilecek etkinliklerdir. Böylece, etkinliklere katılım yoluyla bireyler kendilerini ifade edebilme, gizli güçlerini ortaya çıkarma ve geliştirme, yaratıcılığını artırma ve beden ve ruh sağlığını koruma imkânına sahip olur. Bu sebeplerden dolayı boş zamanları değerlendirebilecekleri programlar ortaya koymak ülkemiz açısından da bir zorunluluktur.

Boş zamanlarını spor karşılaşmalarını izleyerek rekreatif bir etkinlikle geçiren bireylerin o spor karşılaşmasında sunulan hizmetin algılanmasını sağlamak için , spor kulüplerinin , seyircilerin beklediği ve arzuladığı hizmeti sunmak gibi sorumlulukları, tezde vurgulanmıştır.

Ülkemizde basketbola artan ilgi; beyaz gölge dizisinin ülkemizde yayınlanması ve daha sonra balkan şampiyonasında alınan şampiyonluk ile başlamış ve daha ileriki yıllarda Efes pilsen spor kulübünün Avrupa da Koraç kupası finali oynaması, daha sonra 1996 yılında Koraç kupasını ülkemize getirmesi 2000 yılında oynamış oldukları Final Four ve 2002 Avrupa şampiyonasının ülkemizde düzenlenmesi bu turnuvada aldığımız Avrupa ikinciliği ile beraber basketbolcularımızın dünyanın en önemli organizasyonlarından NBA de ve Avrupa da oynuyor olması ve en son olarak 2010 Dünya basketbol şampiyonasının yine ülkemizde düzenlenecek olması basketbolun popülaritesini arttırmıştır. Basketbol ülkemizde futboldan sonra en çok seyirciye sahip branş olarak karşımıza çıkmaktadır. Federasyonların, kulüplerin ve sponsorların basketbola artan bu izleyici kitlesinin ilgisinin kaybolmaması için basketbol müsabakalarına izleyici kitlesini kaybetmemek ve bu sayıyı fazlalaştırmak için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Basketbol ,Rekreasyon, Seyirci, Spor Pazarlaması,

ABSTRACT

Free time left after the fulfillment of requirements in business and lifetime is reflected as a relaxation, amusement and self development of human beings and the society. One of the most important benefits of tremendously developing technological improvements is the 25% increase in free time in relation with the time spent in business life. As a result of this great amount of increase in free time, human beings began to programme recreative activities for benefiting their free time and self developing meanwhile.

Recreative activities permit human beings to realize the activities actively or passively, alone or within a group, in close or open area, in any time and the activities are for young-old, male-female, provides people resting, development and amusement, they they do not have any limitations for the target group or time.

By joining the activities, human beings have the opportunity of expressing their selves, showing and developing the power inside them, increasing their creativity, protecting their mental and physical health. This causes increase the importance and requirement of preparing free time programmes for our country too.

The popularity of basketbol in our country began to increase in 1993 when Efes Pilsen club basketball team played final in Koraç cup in Europe and finally when the team brought the cup in our country. On 2000 the same team played Final Four and 2002 Europe championship was played in our country. In this championship our team was ranked as second of Europe. Afterwards Turkish basketball players became playing in NBA and Europe. Another important development for the popularity of basketball in our country was our gaining the right of organization of 2010 world championship in our country. Basketball is observed by being the second popular branch with ratings after football. However, federations, clubs and sponsors should protect the interest of spectators and increase the number of spectators by making good analysis of the situation. In this study, the situation was defined and suggestions were presented.

Key Words: Recreation, Sport Marketing, Basketball. Spectator.

ÖNSÖZ

Yapmış olduğum tez çalışmasında bana desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, bilgi deneyim ve sabrıyla her zaman yanımda olan tez danışmanım Yrd.Doç. Dr. Evren AĞYAR'a , yine desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen Bölüm Başkanımız Yrd.Doç. Dr. Alpaslan ERMAN'a , tez çalışmam boyunca yol gösteren Yrd.Doç. Dr. Haluk ÇEREZE ve Yrd.Doç. Dr. Faik ARDAHAN'a

ve tabii ki eşime ve aileme

Her zaman yanımda oldukları için sonsuz teşekkür ediyorum.

Rıza DARENDELİOĞLU

GİRİŞ

Günümüzde ekonomik ve teknolojik gelişim ve değişim sonucu insan oğlunun hayat tarzında değişikliklere yol açmıştır. Özellikle teknolojik değişim ve gelişim özellikle ulaşım ve haberleşme sisteminin gelişmesini sağlamış bu etki insanların çalışma saatlerinin azaltmıştır, insanlara boş zaman yaratmıştır bu azalış ile beraber insanların gelirlerinin artması boş zamanları değerlendirmede insanları çeşitli arayışlara yönlendirmiştir.

İnsanlar bu boş zamanlarında, iş ortamından uzaklaşmak , stres atabilmek, dinlenmek, beraber olma, heyecan duyma, farklı deneyimler elde etme gibi birçok sebepten dolayı insanlar etkinliklere katılırlar. İşte Rekreasyon, insanların bu boş zamanlarında katıldıkları faaliyetlerdir.

Gelişmiş ülkelere baktığımızda insanların çoğu, serbest zamanlarını çeşitli rekreasyon aktiviteleri ile geçirmektedirler. Yoğun iş hayatı, şehirlerin karmaşıklığı gibi insan yaşamını olumsuz etkileyen bu faktörlerin etkisiyle bunalan insanın bu olumsuzluklardan az bile olsa kurtulabilmesi bedenen ve ruhen yenilenerek yaşama dönebilmesinin yollarından birisi de rekreasyondur.

İşte günümüzde insanoğlu, yoğun iş temposunun stresinden baskısından kurtulmak isteyen, hayatındaki ufak değişikliklerinden hoşlanan ve ihtiyaç hisseden anlayışa sahiptir. Günümüzde, insanların serbest zamanlarını herhangi bir spor karşılaşmasına seyirci olarak katılarak, zamanını zevkli ve değişik bir şekilde kıymetlendirme şekli olarak seçmiştir.

Basketbol maçlarına katılım pasif ve grupsal bir rekreatif faaliyettir. Bu rekreatif faaliyet süresince, spor kulüplerinin veya sponsorların insanların karşılaşmaya gelip, izleyip, salonu terk edene kadar olan süreçte sunulan hizmet kalitesi ve izleyici beklentisi kavramı da karşımıza çıkmaktadır.

Basketbol maçlarına seyirci olarak katılım sadece bir maçı seyredip gitmek olarak algılanmamalıdır. Salon atmosferi ve konforu,maçın tanıtımı,salondaki yiyecek ve içeceklerin kalitesi,maça boyunca yapılacak olan gösteriler v.b seyircinin beklentilerine cevap verebilecek nitelikte olmalıdır.

Yapılmış olan bu tez çalışması seyircilerin bir rekreasyon faaliyeti olan basketbol maçlarına katılımı Antalya'da hangi faktörlerin etkilediğini ve daha fazla izleyiciyi salonlara çekmek yada var olan izleyici kapasitesini ve kalitesini kaybetmemek için neler yapılması gerektiğini belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde basketbolun tanımı ve dünyadaki ve ülkemizdeki gelişimi konusu incelenmiş. İkinci bölümde rekreasyon kavramı alt başlıkları ile derinlemesine incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise literatürde seyircilerin maçlara katılım sebepleri incelenmiş. Antalya'da Beko Basketbol 1.liginde oynayan takımlarımızın

karşılaşmalarını izleyen seyircilerin bu maçlara katılımını etkileyen faktörler incenmiş ve değerlendirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

BASKETBOL'UN TANIMI , BASKETBOL'UN DÜNYADAKİ VE TÜRKİYEDEKİ GELİŞİMİ

1.1 BASKETBOLUN TANIMI VE TARİHÇESİ

1.1.1. Basketbol'un tanımı

Basketbol, çoğunlukla kapalı salonda oynanır. Dikdörtgen biçimindeki basketbol alanının tabanı sert tahtadan yapıldır. Alanın boyutları değişiklik göstermekle birlikte, ideal boyutlar 26 m x 14 m.dir. Oyun alanı bir orta çizgiyle ikiye ayrılır. Bu çizginin tam ortasında, orta yuvarlak denen bir daire çizilidir. Basketbol alanının karşılıklı olarak kısa kenar çizgilerinde birer pota bulunur. Pota, kenar çizgisinden 1,2 metre içeridedir ve 1,8 m x 1,2 m boyutlarında bir sac levhadır. Pota üzerinde, yerden 3,05 metre yükseklikte bir sepet vardır. Sepet, 45 cm çapında demir bir çember ile buna asılı, alt kısmı açık, beyaz bir fileden oluşur. Basketbol elle oynanır ve atılan top yukarıdan çembere girip fileden geçerek aşağıya düşünce sayı olur. Basketbol topunun çevresi yaklaşık 75-78 cm, ağırlığı 600-650 gram kadardır. (www.nbatr.com,06.05.2008)

Basketbol beşer kişilik iki takımla oynanır. Her takımın en çok yedi yedek oyuncusu bulunabilir. Oyuncu, oyunun durduğu herhangi bir anda değiştirilebilir ve oyuncu değiştirmede bir sınırlama yoktur. Genelde takımdaki beş oyuncunun ayrı ayrı görevleri vardır. Her oyuncu atış yapabilir ve karşı takımın hücumu sırasında da savunma yapması zorunludur. Oyuncular alanda, bir orta, iki ileri ve iki savunma oyuncusu olarak yerini alır. En uzun boylu oyuncu, genellikle orta oyuncusu olarak seçilir. Karşılaşma, oyunun ve her devrenin başlangıcında hakemin, topu orta yuvarlakta havaya atmasıyla başlar. Topun, iki takımdan birer oyuncu arasında, iki oyuncunun da sıçrayabileceğinden daha yukarıya atılması gerekir. Top en yüksek noktasına ulaştıktan sonra, iki rakip oyuncu sıçrayarak topu kendi takımına kazandırmaya çalışır. Topu kapan takım paslaşarak ya da top sürerek rakip takımın potasına doğru ilerler. Topa sahip olan oyuncu, takım arkadaşıyla paslaşmadan önce bir adım atabilir. Top sürme, her adımda bir topu yerde sektirerek yapılır. Top sürerek ilerleyen oyuncu durup topu tuttuktan sonra ya pas vermek ya da sepete atış yapmak zorundadır. Yeniden top sürerek oyuna devam edemez, devam ederse "çifte sürme" diye adlandırılan bir hataya yol açmış olur. Her takımın 24 saniyelik hücum süresi vardır. Oyuncu topu potaya herhangi bir noktadan ve açıdan atabilir. Sıçrayarak topu doğrudan doğruya sepetin içine de bırakabilir. Savunma yapan oyuncu, atış yapanı, faul yapmadan engellemeye çalışır. Topun çemberden

girmesine "basket" denir. Üç sayı çizgisi adı verilen yarım dairenin dışından yapılan isabetli atışlar üç sayı kazandırır. Üç sayı çizgisi içinden yapılan atışlar ise iki sayıdır. Sayıdan sonra karşı takım pota altından oyunu başlatır. Kenar çizgisinin dışında topu alan oyuncu, beş saniye içinde alandaki takım arkadaşlarından birine atarak topu oyuna sokmak zorundadır. Topu alan oyuncunun ise, 8 saniye içinde topu karşı yarı alana taşınması gerekir. Bunu yapamazsa top rakip takıma geçer ve rakip takım topu yandan oyuna sokar. Bir takım topu rakip yarı alana geçirdikten sonra, topu bir daha kendi alanına geri taşıyamaz. Bunu yaparsa bir kuralı çiğnemiş olur. (www.nbatr.com,06.05.2008)

1.1.2.Basketbolun Dünyadaki Gelişimi

Milyonlarca insanı peşinden sürükleyen basketbolun tarihi çok uzun yıllar öncesine dayanıyor.; Kristof Colomp un Amerika'yı keşfinden önce Güney Amerikalıların yerlilerinden olan 'Mayas' kabilesi arasında da basketbola çok benzeyen 'Tlahiotenie" adıyla bir oyun oynandığı ve Tlahiotenie'nin Mayas kabilesinin milli oyunu olduğu tespit edilmiştir. Basketbolun anavatanı, ortaya çıkışı ve yaygınlığı göz önünde bulundurulduğunda Amerika olarak kabul edilse de 'basketbolun babası ' diyebileceğimiz ve basketbolun mucidi olarak kabul edilen Dr. James Maismith, aslen Kanadalıdır. Uzun yıllar Amerika'da spor eğitmenliği yapan Naismith, Mayas kabilesinin oynadığı Tlahiotenie oyunundan esinlenerek 'sepet topu' oyununu ortaya çıkardığı düşünülmektedir.

Güney Amerika'da yerleşik Mayas kabilesi ile ilgili günümüzde gelen kalıntılardan edinilen bilgilere göre, bu sportif kabilede basketbol biraz daha farklı tarzda veya daha çok fiziki güce dayalı oynandığı söylenebilir. Bugünkü basketbol oyun alanının en az 5 misli büyüklükte bir sahada mermerden yapılmış duvarlar üzerine yerden yaklaşık 4 metre yüksekliğe yere paralel değil, dik olarak sabitlenmiş ve yarım metre çapındaki çemberlerle oynanan Tlahiotenie oyunu bugünkü basketbol sporundan daha zor şartları içinde barınmıştır.

Mayas Kabilselinin Tlahiotenie oyunundan esinlendiği düşünülen Dr. James Naismith Amerika'da Sprinfelt eyaletinde beden eğitimi öğretmenliği yaparken uzun yıllardır hayalinde yaşattığı bu sportif oyuna son şeklini verir. Spor salonunun karşılıklı duvarlarına asılan tahtadan yapılmış sepetlere topu sokma esasına dayalı olan bu oyun, ilk olarak atlet ve beysbolculara iyi bir kış antrenmanı olarak tasarlanır. Duvara asılı sepetlere topu atma hedefinden dolayı da Naismith oyununa 'sepet topu' anlamına gelen basketbolu seçer.

Kısa sürede Amerika'nın dört bir yanına yayılır ve iki sene içinde Amerika'daki okulların başlıca spor dallarının arasına girer. Liselerde ve üniversitelerde gençler tarafından

oldukça yoğun ilgi gören basketbol semtlerdeki jimnastik salonlarına girerek taraftar kitlesini artırdı.

Basketbol oynanmaya başladığından kısa bir süre içerisinde YMCA' yı aşarak tüm okul, üniversite ve semtlerde yayıldı. Taraftar kitlesi artan bu spor branşı spor kulüplerinin basketbol şubesi açıp takımlar kurmaya zorlamış ve basketbol Amerika'da en popüler spor branşlarından biri haline gelmiştir.(Yılmazer,1994:4)

Amerika 1900'lü yıllarda milli basketbol şampiyonaları düzenleyerek bu spor'u ülke çapında popüler bir spor haline getirmeye çalışmıştır.

Amerikalılar basketbol sporunu tanıtmak için ayrıca 1904 St. Louis olimpiyatlarına kulüp takımları arasında maçlar düzenleyerek olimpiyat oyunlarına katılan ülkelere bu spor dalını tanıtmışlardır.(Urartu,1900:5-6)

Basketbolun Avrupa'da ilk denemesi 1893 yılında Paris'in Treviso sokağındaki eski bir jimnastik salonunda yapılmıştır. Daha sonraları, 1904 yılında Amerika'da yapılan olimpiyat oyunlarına uzaklık nedeni ile çok fazla ülke katılmasa da basketbolun şöhreti uzak doğuya kadar yayılmıştır. 1913 yılında ilk kez düzenlenen bir basketbol turnuvasında Filipin birinci olurken ikinci Çin olmuştur. Böylece bu yıldan itibaren uzak doğuda basketbol karşılaşmaları yapılmaya başlamıştır.

Özellikle 1. Dünya savaşı sırasında, basketbol'un Avrupa'da yayılmasında Amerikalı askerlerin büyük etkisi olmuştur. Hızla gelişme gösteren basketbol böylece Avrupa'da en gözde sporlar arasında yer almıştır. Paris'te İngiltere Almanya, Fransa, İtalya ve Amerikalı askerlerin katılımı ile bir basketbol turnuvası düzenlenir Amerikanın kazandığı bu turnuvayı 1922 de yine Fransa'da düzenlenen ilk uluslar arası bayan basketbol turnuvası izler.

Böylece bu oyun birkaç yıl içinde Kanada, Fransa, İngiltere, Avustralya, Çin, ve Hindistan başta olmak üzere tüm dünya ülkelerinde hızla yayılmış, özellikle kentlerdeki geniş spor alanlarında yapılan üniversiteler arası karşılaşmalar, basketbolun seyirlik spor olarak yayılmasında önemli katkılar sağlamıştır.(sevim,2002:7-8)

Daha sonra basketbolun uluslar arası bir federasyon olma ihtiyacı 1932 yılında giderildi. Arjantin, Çekoslovakya, İtalya, Letonya,Portekiz,Polonya ve İsviçre bir araya gelerek Uluslar arası Basketbol Federasyonu FIBA'yı kurdular. İlk federasyon başkanı olarak da İsviçreli Leon Bouffard getirildi. FIBA'nın kuruluşunun ardından ise ilk Avrupa şampiyonası 1935 yılında Cenevre'de düzenlendi ve birinciliği Letonya ikinciliği İspanya, üçüncülüğü ise Çekoslovakya almıştır (sevim,2002:6).

1936 yılında Berlin’de yapılan Olimpiyatlara resmi oyun olarak dahil edilmiştir. İlk dünya şampiyonası ise,1950 yılında Arjantin’de yapılmış ve Arjantin’in şampiyonluğu ile sonuçlanmıştır.

FIBA, basketbolun daha hızlı yayılması ve daha zevkli bir oyun haline gelebilmesi için gerekli her türlü düzenlemeleri ve oyun kurallarını hayata geçirmektedir.

1.1.3.Türk Basketbolu’nun Tarihsel Gelişimi

Amerika’daki ilk basketbol oyununun üzerinde 12 yıl sonra basketbol Türkiye ye gelmiştir.

Ülkemizde basketbol ilk kez 1904 yılında İstanbul da ki Robert Koleji Amerikan okulunun spor salonunda oynanmıştır. Amerika dan bu okula tayin edilmiş genç bir öğretmenin kolejin spor salonunda öğrencilerine bu sporu öğretmiştir.Sonrada bir oyun oynanmıştır.Ancak bu bir deneme oyunundan ileri gidememiş ve Amerikalı öğretmenin ülkesine geri dönmesi ile beraber faaliyetin başlaması ile durması bir olmuştur.

1911 senesinde Galatasaray lisesinin beden eğitimi öğretmenlerinden Ahmet Robenson eline geçen Amerika da basılmış bir kitapla, basketbol oyununun ana hatlarıyla ilgili bir yazıya rastlamış ve bunu cazip olduğu kadar yararlı bir spor olacağını da düşünerek öğrencilerine oynatmıştır. Galatasaray lisesinde onar kişilik takımlar arasında oynanan bu maç sonucu bütün oyuncular sakatlanmış maç yarıda kalmıştır.oynanan süre zarfında takımlardan biri 8 diğeri ise 3 sayı kaydetme başarısı göstermiştir.

1913 yılında Fenerbahçe Kulübünün bir teşebbüsü ile Fenerbahçe basketbol takımı kurduklarına dair o tarihlerde yayınlanan “idman” isimli spor dergisinde bir habere rastlanmıştır. Ancak bu teşebbüste tam bir bilgi elde edilememesinden dolayı yarıda kalmıştır. Ancak Fenerbahçeliler 1919 yılında Amerikalı bir öğretmen temin ederek basketbola kapısını açmıştır. Fenerbahçe kulübü “Terbşye-i fikriye şubesi” tarafından yayınlanan “FENERBAHÇE” isimli spor dergisinin 1919 tarih ve 3 numaralı sayısının 7. sayfasında bu konuda şöyle bir habere rastlanmaktadır. *“Kulübümüz son zamanlarda yeni bir hissi teceddüt göstererek bir Amerikalı muallimin nezaretinde memleketimizde ilk defa bizde olarak basketbol oyununa başlandı .Ve bunda azaları arasında epeyce muvaffakiyet görmekte iftihar eder”*

Ülkemizde basketbol adına yapılmış ilk ciddi teşebbüs olmuştur ancak yaz ayları kulübün Kurbalıdere kenarındaki açık alan tesislerinde yapılan bu branş kış aylarında salon bulunamadığından yapılamayan bir spor dalı haline gelmiştir(Atabeyoğlu,1970)

Daha sonra 1925 yılında İstanbul da ki Amerikan cemiyeti tarafından yayınlanan “ basketbol rehberi” için teşkilatın Beyoğlu şubesi müdürü Mr Tobin'nin ricası üzerine bir makale yazıp yollayan Dr.James NAİSMİTH bu yazısında Türkiye'ye Basketbol sporunu tanıtmıştır. Ahmet ROBENSON'da bu makaleyi Türkçeye çevirmiştir. Bu gelişmelerle birlikte basketbol Türkiye de hızlı bir şekilde gelişmeye başlamıştır. 4 Nisan 1921 de Amerikan Takımı ile Türk Takımı ilk maçlarını yapmışlardır.

1933 yılında ise TİCİ 'nin basketbolu ele alması ile ilk basketbol resmi ligi düzenlendi. Uluslar alandaki ilk maçımız 24 Haziran 1936'da Yunanistan ile yapıldı.1946 yılında Ankara, İstanbul ve İzmir'in takımlarının oynadığı ilk Türkiye şampiyonası düzenlenmiştir.(Tuncel,1979)

1954'de İstanbul Kadıköy spor kulübü bünyesinde minikler düzeyinde gelişebilmesi için basketbol öğretmeye yönelik çalışmalar başlanmıştır.

Basketbolun kronolojik gelişimi;

1904 Basketbol, ilk kez Robert Koleji spor salonunda oynandı.

1921 Kayıtlara geçen ilk resmi basketbol maçı İstanbul Çağaloğlu'nda oynandı.

1927 İstanbul Basketbol Ligi kuruldu.

1936 Türk Milli Takımı, ilk milli maçında Yunanistan'ı 49-12 yendi. Türkiye, Berlin Olimpiyat Oyunları'na katıldı ve oynadığı maçlarda Şili'ye 30-16, Mısır'a 33-23 yenilerek ilk turda elendi.

1948 Naili Moran, Londra Olimpiyat Oyunları'nda final maçı yönetti.

1949 Kahire'de yapılan Avrupa Şampiyonası'nı Türkiye dördüncülükle tamamladı.

1951 17 Ülkenin katılımıyla Paris'te yapılan 7.Avrupa Şampiyonası'nda Türkiye altıncı sırayı aldı. Türk hakem İzzettin Somer, Avrupa Şampiyonası'nın finalini yöneterek, bu alanda bir ilke imza attı.

1952 Türk Milli Takımı, Helsinki Olimpiyat Oyunları'nda İsviçre ve Belçika'yı yendi, Mısır ve İtalya'ya mağlup oldu.

1955 Turgut Atakol, 9. Avrupa Şampiyonası'nda final maçını yöneterek bu alanda tarihe geçen ikinci Türk hakemi unvanını aldı.

1956 Melbourne'de yapılan 5. Dünya Kongresi'nde Turgut Atakol FIBA Teknik Komitesi'ne seçildi ve bu görevi 20 yıl aralıksız sürdürdü.

1959 Türkiye, tarihinde ilk kez Avrupa Şampiyonası'na ev sahipliği yaptı. İstanbul İnönü Stadı'nda oynanan 11. Avrupa Şampiyonası'nda Sovyetler Birliği şampiyonluğa ulaşırken, ay-yıldızlı takım 12. sırada kaldı. Final maçı yöneten İlhan Uyguç, Avrupa

Şampiyonaları'nda final yöneten üçüncü Türk hakem oldu. Bayanlarda ilk kez Türkiye Şampiyonası yapıldı.

1961 Galatasaray, Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası'nın ilk turunda Yunan Olympiakos'u 72-71 ve 65-55 yenerek, Avrupa Kupaları'nda tur atlayan ilk temsilcimiz oldu.

1964 İlk kez Bayan Milli Takımı kuruldu.

1966 Deplasmanlı Ligi başladı. İlk şampiyonluk sevincini İzmir ekibi Altınordu yaşadı.

1967 İlk kez düzenlenen Türkiye Kupasını kazanan takım Fenerbahçe olmuştur.

1967 Tunus'ta yapılan 5. Akdeniz Oyunları'nda Türk Milli Takımı, Yugoslavya ve İtalya'nın ardından üçüncü sırayı aldı.

1969 Hüsametdin Topuzoğlu, Napoli'de düzenlenen 16. Avrupa Şampiyonası'nda Sovyetler Birliği ile Yugoslavya arasında oynanan final maçını yönetti.

1971 İzmir'de yapılan 6. Akdeniz Oyunları'nda Türkiye, finalde Yugoslavya'ya yenilerek ikinci oldu.

1973 Barcelona'daki 18. Avrupa Şampiyonası'nı sekizinci sırada tamamlayan Türkiye, 1951'den sonra en iyi derecesini yaptı.

1977 Fransa'da düzenlenen Avrupa Yıldızlar Şampiyonası'nda Türk Milli Takımı Şampiyonluğa ulaştı.

1981 Avrupa Şampiyonası Elemeleri (Challenge Round) İzmir ve İstanbul'da oynandı. Türk Milli Takımı, Almanya, Yunanistan ve İngiltere ile birlikte finallere katılma hakkını kazandı. İlk kez bir Türk basketbolcu (Efe Aydan) Avrupa Karması'na davet edildi. Sofya'da yapılan Balkan Şampiyonası'nda Türkiye, tarihinde ilk kez şampiyonluğu kazandı.

1987 Suriye'nin Lazkiye kentinde düzenlenen Akdeniz Oyunları'nda Milli Takım altın madalyanın sahibi oldu.

1990 Efes Pilsen, Avrupa Koraç Kupası'nda çeyrek finale yükselen ilk Türk takımı oldu.

1992 İstanbul Abdi İpekçi Spor Salonu Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası Final Four'una ev sahipliği yaptı. Şampiyonluğu Yugoslav ekibi Partizan kazandı.

1993 Efes Pilsen, Avrupa Kulüpler Kupası'nda finale kadar yükselerek Türk basketbolunun başarı çitasını yükseltti. Torino'da oynanan final maçında Yunan Aris, Efes Pilsen'i 50-48 yendi. Türk Milli Takımı, 12 yıl aradan sonra katılma hakkını kazandığı Avrupa Şampiyonası'nda İtalya ile birlikte dokuzuncu sırayı paylaştı. Türkiye, Avrupa Yıldızlar Şampiyonası'na ev sahipliği yaptı. (Trabzon, Giresun ve Samsun)

1995 Avrupa Kulüpler Kupası finali, İstanbul Abdi İpekçi spor Salonu'nda oynandı ve kupayı İtalyan Benetton kazandı. Ünlü basketbolcu Magic Johnson'un da yer aldığı "Magic All Stars" takımı İstanbul'a geldi.

1996 Efes Pilsen, Koraç Kupası'nı kazanarak Avrupa'da kupa sevinci yaşayan ilk Türk takımı unvanını aldı. Türkiye, 3. Avrupa Ümitler Şampiyonası'na ev sahipliği yaptı. İlk Eurostars organizasyonu, İstanbul'da yapıldı.

1997 Türk Milli Takımı, Barcelona'da yapılan 30. Avrupa Şampiyonası'nda sekizinci sırayı alarak 24 yıl sonra en iyi derecesine ulaştı. Bayan Milli Takımı, Bari'de yapılan Akdeniz Oyunları'nda gümüş madalya kazandı. Ümit Milli Takım, Avustralya'da düzenlenen Dünya Ümitler Şampiyonası'nı altıncılıkla noktaladı. Tofaş, Koraç Kupası'nda finale yükselerek, Efes Pilsen'den sonra Avrupa'da final oynayan ikinci Türk takımı oldu.

1998 Türkiye, Eskişehir, Kütahya ve Bursa illerinde düzenlenen Avrupa Genç Bayanlar Şampiyonası'yla ilk kez bayanlarda bir Avrupa Şampiyonası'na ev sahipliği yapmış oldu. İtalya'nın Trapani kentinde yapılan 4. Avrupa Ümitler Şampiyonası'nda Türkiye üçüncü sırayı aldı ve bronz madalya kazandı.

1999 Fenerbahçeli İbrahim Kutluay Euro League sayı kralı olmuştur.

1999 Galatasaray Bayan Takımı, Final Four'a yükselerek, Türk basketbolundaki gelişmenin yalnızca erkek takımlarıyla sınırlı olmadığını kanıtladı. Türkiye, Slovenya'da yapılan Avrupa Yıldızlar Şampiyonası'nı üçüncülükle noktaladı. Türk Milli Takımı, 31. Avrupa Şampiyonası'nda bir önceki turnuvada olduğu gibi sekizinci sırayı aldı. Mirsad Türkcan NBA tarihinde oynayan ilk Türk basketbolcu oldu.

2000 Efes Pilsen Euro League'de de Final Four'a yükselerek Türk basketbolunda yıllardır özlenen bir başarıya imza attı.

2002 Türk Milli Takımı, 12 Dev Adam, bir ilki gerçekleştirerek ülkemizde yapılan Avrupa Basketbol Şampiyonası'nda (Euro Basket 2001) Yugoslavya'ya karşı final oynadı.

2005 Avrupa Basketbol Şampiyonası Eleme Maçında mücadele eden 12 Dev Adam, dördüncü maçında Almanya'ya 66-57 yenilerek elendi

2005 Fenerbahçe Avrupa Kupalarında hem bayanlarda hem erkeklerde Final Four oynayarak büyük bir başarıya imza attı

2006 Türkiye FIBA'nın belirlediği ekstra kontenjan haklarından birini kazanarak Japonya'da düzenlenecek olan Dünya Basketbol Şampiyonasına katılmaya hak kazandı.

2006 Türkiye Japonya'da düzenlenen Dünya Basketbol Şampiyonasında 6. oldu.
(www.nbatr.com,06.05.2008)

II. BÖLÜM

REKREASYONUN ÖZELLİKLERİ VE REKREASYON FAALİYETLERİNE KATILIMI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

2.1 ZAMAN-BOŞZAMAN KULLANIM BÖLÜMLERİ

2.1.1. Zamanın tanımı ve kullanım bölümleri

Zaman, insan için yaradılışından bu yana büyük önem taşımıştır. İnsanın gelişmesinde ve hangi alanda olursa olsun mesleki başarısında zaman anlayışının payı büyüktür. Bu, fertler kadar toplumlar için de böyle gelişmiştir. İş hayatını, sosyal ilişkilerini, eğlence ve dinlenme alışkanlıklarını bu anlayış içersinde tanzim eden toplumlar, diğerlerine nazaran daha fazla gelişmişlerdir. (Canan, İ., 1988:20)

Weber'e göre zaman, "insan yaşamının yerine göre uzun veya kısa süreli, tekrarı olanaksız, başlangıcı ve sonu belli saatle ölçülebilen bir bölümdür." (Tezcan, M,102-190:199-200)

Zaman, her meslekten bireyler üzerinde baskı yapan evrensel bir kaynaktır. Profesyonel çalışma yapan herkes zamanını akıllıca planlamak ve kullanmak zorundadır.

Çünkü;

1. Zaman tasarruf edilemeyen,
2. Ödünç alınamayan, kiralanamayan,
3. Satın alınamayan, çoğaltılamayan,
4. Sadece kullanılan ve kaybedilen aktifimiz veya varlığımızdır.

Zamanın Kullanım Bölümleri

Fert ve toplum hayatında başarılı olmak için zamanın verimli ve etkili kullanımı önemlidir. Zamanı iyi kullanmak için, öncelikle kişinin kendisini tanıması gerekmektedir. Yani ne yapacağını, hedeflerinin, amaçlarının ne olduğunu bu amaçlarının yaşama ve işe yönelik boyutlarının neler olabileceğini iyi kavramalıdır. Neyi yapıp yapamayacağını sınırlarını iyi çizmelidir. Düşünce ve ayrıntılarda zaman kaybetmeyip, kısa zamanda çok iş yapmak, zamanı iyi kullanmak anlamına gelmemektedir. Tam tersi olarak, amaç ve öncelikler iyi belirlenip, sadece yapılmak istenenlerin yapılması, zamanın iyi kullanılması demektir. (Baltaş, A. ve Baltaş, Z., 1987, s.241; Uzunoğlu, 1992, Aktaran: Karaküçük, S., 2001:8)

Zamanın kullanımıyla ilgili çalışmalar bireylerin çeşitli etkinliklerle zamanı değerlendirdiğini göstermektedir. De Garzia zamanın kullanım bölümlerini;

- a) Çalışma zamanı
- b) Çalışmaya bağlı etkinliklere ayrılan zaman
- c) Yaşamı sürdürmeye yönelik etkinlikler için ayrılan zaman
- d) Serbest zaman olarak adlandırmaktadır. (Gökmen, H., Açıklan, A. , 1998:5)

Zamanın Kullanım Bölümleri:

A.Çalışma (İş) Zamanı

- İşe bağımlı zaman.
- Çalışma saati dışında kalan ancak çalışmaya için hazırlık ve işe gidiş geliş sürelerini içeren zaman.
- Uğraşılan işle veya ikinci işle ilgili normal mesai dışı yapılması gereken mesleki uğraşlar.

B.Çalışma Dışı Zaman

(Serbest Zaman-Free Time)

1.Varoluşla ilgili zaman

- Yemek
- Uyku
- Vücut Bakımı

2.Boş Zaman/Leisure time)

- Dinlenme
- Rekreasyon

2.1.2.Boş Zamanın tanımı

Boş zaman, bireyin çalışma saatleri dışında, uykuda geçen zamanının, işe gidip gelme zamanının ve zaruri ihtiyaçlar için harcadığı zamanın dışında kalan ve bireyin istediği gibi kullanabileceği zamandır. Abadan boş zamanı öğrenciler bakımından şöyle tanımlıyor. “Boş zaman, uyumak, yemek yemek, vücut temizliği yapmak, fakülteye gidip gelmek, ders veya bir işte çalışmak dışında kalan vakittir.” (Abadan, N., Üniversite, 1961 :3-8.)

Boş zaman çeşitli şekillerde tanımlanmasına rağmen boş zamanla-serbest zaman (leisure time-free time) kavramları arasındaki karışıklığı gidermek gerekmektedir. Şahin, çalışma dışı zamanı, hayatı kazanmak amacıyla bedensel ve düşünsel çabalar için harcanan zorunlu zamanın dışında kalan zaman olarak tanımlamaktadır. Boş zaman, insanın işten arta kalan serbest zamanı içerisinde yer alan ve kişinin her türlü bağımlılıktan ve bağıntılardan kurtularak özgürce kullanacağı bir zaman kesimini ifade etmektedir. Bundan dolayı serbest zamanla boş zaman arasında, serbest zamanın bir yönsüzlük yansıtması, boş zamanın ise yönlendirilmeye açık bir potansiyel ihtiva etmesinden dolayı bir farklılık vardır. Rekreasyon

da boş zamanın belirli kullanım biçimlerini oluşturmaktadır. “Herkes serbest zamana sahip olabilir fakat boş zamana sahip olamayabilir.” (Karaküçük, S.,2001:29, 30, 36, 37, 159-161, 164, 170, 173, 175, 177, 178, 180)

2.2 REKREASYON TANITIMI, REKREASYON ETKİNLİKLERİNİN AMACI VE FONKSİYONLARI NELERDİR ÖZLELLİKLERİ

2.2.1.Rekreasyonun tanımı

Türkçemize İngilizce recreation kelimesinden geçen rekreasyon, canlandırma yeniden yaratılmış şey, eğlence, dinlenme anlamına gelmekte olan Rekreasyon kavramı, etimolojik kökeni Latince “ yenilenme tazelenme anlamına gelen “recreatio” kelimesinden gelmektedir. (Redhause, 1992:465) Dilimize ise İngilizce “recreation” kelimesinden girmiştir. Rekreasyon bu anlamıyla ele alındığında insanların, çalışma aktivitesi neticesinde tükettikleri fiziksel ve mental kaynaklarını “ yeniden yapılandırma – yeniden yaratma” amacıyla gerçekleştirilen faaliyetlerdir. Rekreasyon, daha iyi bir çalışma performansı için kişisel olarak ruh, düşünce ve bedeni yenileme amaçlı, aktif veya pasif bir deneyimdir(Mieczkowski,1990:14).

İnsanlığın var oluşlarından günümüze kadar, yaşamında çalışma, uyuma ve diğer temel gereksinimler olarak değişmeyen üç ana unsur yer almaktadır. Bu ana unsurların dışında kalan zaman “ boş zaman” olarak belirtilir. İnsan hayatındaki boş zamanın, fiziki ve sosyo-ekonomik değerlendirilmesi bir rekreasyon aktivitesidir.

Rekreasyon kavramı kelime karşılığı olarak Türkçeye boş zamanları değerlendirme olarak geçmiştir. Bu tanım bireylerin gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici aktiviteleri kapsar (Ozankaya,1981:27). Fakat rekreasyonu farklı yönlerini ele alan birçok tanıma rastlamak mümkündür.

İnsanlar boş zamanlarında buldukları yerlerden uzaklaşma, dinlenme, hava değişimi, gezme görme, beraber olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi değişik amaçla ev dışında veya içinde açık veya kapalı alanlarda, aktif ya da pasif şekilde etkinliklere katılırlar. Rekreasyon, insanların boş zamanlarında katıldıkları bu etkinlikleri ifade eden bir kavramdır. (Hacıoğlu ve Diğ. 2003:29)

Rekreasyon; kişinin boş zamanlarını; içinde bulunduğu topluma ve kendisine fayda sağlayacak uygun faaliyetlerle değerlendirmesi şeklindedir. Ayrıca insanlar yerine göre rekreasyonu, uyarı düzeyini yükseltici veya stresten uzaklaşma aracı gibi kullanırlar (Toffler,1981:13).

Başka bir tanıma göre ise, rekreasyon, insanların iş, görev ve ödev gibi yerine getirilmesi zorunlu etkinlikleri ve yükümlülükleri sonrasında kalan boş zamanlarında dinlenmek, eğlenmek, yenilenmek, bireysel açıdan tatmin olmak için gönüllü olarak katıldıkları etkinlik ya da deneyimlerdir (Kraus, 1977:5).

İnsanların boş zamanlarını değerlendirmeleri esnasında gezme,dinlenme,eğlenme,spor yapma şeklindeki aktif ve pasif uğraşların tümüne rekreasyon diyoruz. (<http://www.milliparklar.gov.tr>.)

Rekreasyonun kapsamlı bir tanımı ise; “İnsanın, yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek, korumak veya devam ettirmek, aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere rekreasyon denir. (Tezcan, M.:102-190,199-200)

Rekreasyon insanın öz benliğine uygun ve yapmaktan zevk aldığı bir faaliyete katılması ile monoton modern hayat ve yaşam kavgasının sıkıcı havasından sıyrılarak kendisini bulması ve kendi duygularına ortak olacak diğer insanlarla kaynaşarak zevk içinde sosyal bir kişilik kazanmasıdır (<http://www.sporbilim.com>).

İnsanların boş zamanlarında eğlence ve tatmin dürtüleri ile gönüllü olarak, bireysel ya da grup olarak katıldıkları, bedensel ve ruhsal yorgunluklarını giderip, onlara fiziksel, ruhsal ve yaratıcı güç kazandıran eylemlerdir(Küçüktopuzlu, 1987:14).

Rekreasyon katılanlara mutluluk, tatmin, yaratıcılık, ruhsala denge, karakter, rekabet etme gücü, ruhsal kapasite, özgürlük, fiziksel ve sosyal kondisyon ve daha geniş dünya görüşü kazandıran aktiviteler bütünüdür (Parker, 1979:20).

Karaküçük'e göre rekreasyon insanın yoğun çalışma yükü rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek, korumak veya devam ettirmek ve aynı zamanda kişisel zevk ve haz almak amacıyla, ihtiyaçlar için ayrılmış zaman dışında kalan, bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere denir (Karaküçük, 1997:54).

2.2.2.Rekreasyon Etkinliklerinin Amacı

Boş zamanları değerlendirme etkinliklerinin amaçları insan ihtiyaçlarından, yaratıcılık ve kendini anlatma, böylece, insanın fiziksel, sosyal, duygusal ve zihinsel sağlığını;

hayatın tansiyonuna direnmeyi, daha fazla ailesel birlikteliği ve bireyselleşme ve daha çok demokrasiye sahip olma hislerini geliştirmektedir.

Amerikan Rekreasyon Amaçları Komisyonu'nda en çok ileri sürülen amaçlar ise; kişisel ihtiyaçların karşılanması, demokratik insan ilişkileri, boş zaman ilgi ve yeteneklerinin gelişmesi, sağlık, yaratıcı düşünce, estetik duygu ve yaşanabilir bir çevrenin geliştirilmesidir. (Tezcan, M:102-190,199-200)

2.2.3.Rekreasyon'un Etkinlik Alanları

İnsanlar boş zamanlarını çok çeşitli etkinliklerle değerlendirebilmektedirler. Bu etkinlikler çeşitli kriterler kullanılarak gruplandırılmıştır. Dumadezier, rekreatif etkinlik alanlarını beş grupta toplamaktadır. (Karaküçük, 1997:54).

1. Fiziksel: Spor, yürüyüş ,seyahat, av, vb.
2. Sanatsal: Resim, heykel, fotoğraf, sinema, tiyatro, edebiyat gibi güzel sanatların çeşitli dalları,
3. Pratik işler: El işleri, bahçecilik vb.,
4. Entelektüel: Kitap okuma, konferanslar verme,
5. Toplumsal: Eğlenceler, ziyaretler.

Rekreasyon etkinlik alanlarını Karaküçük şu şekilde gruplandırılmaktadır. (Karaküçük, 1997:54).

- a) Müzik faaliyetleri (enstrümanlı, solo, koro vb.)
- b) Sportif faaliyetler (ferdi, takım, doğa, mücadele sporları)
- c) Oyunlar (her yaş kesimine göre eğitsel oyunlar)
- d) Dans (halk oyunları, modern dans)
- e) Sanat ve beceri gerektiren faaliyetler (plastik, deri, seramik vb.)
- f) Mekan dışı faaliyetler (kampçılık, piknik yapmak gibi)
- g) İلمي ve kültürel faaliyetler (tiyatro, edebiyat çalışmaları)

2.2.4.Rekreasyonun Özellikleri

Rekreasyonu tanımladıktan sonra esas olarak rekreasyonun özelliklerini şu şekilde sıralamamız mümkündür;

- Boş zamanda yapılan bir aktivitedir
- Zorunlu değildir tamamen gönüllü olmalıdır aksi takdirde rekreasyonel bir aktivite olmaz
- İnsan ruhunun ve bedeninin yenilenmesinde yardımcı olur

-Zevk ve bir tatmin elde edilir

-Deneyim elde edilir.

Rekreasyon alanında çalışan bilim adamlarına yapmış oldukları çalışmalara bakıldığında rekreasyonun birçok özelliğini görmekteyiz. Genel hatlarıyla rekreasyonun özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz(Karaküçük,1997:62,Hacığlu ve Diğ.,2003:31, Tezcan, 1982:27,Farrel,1999:207,Küçüktopuzlu,1987:17).

1. Rekreasyon faaliyetlerinin seçimi gönüllü olmalıdır. Rekreasyon faaliyeti gönüllülük ilkesine dayanarak yapılmaz ise bu çalışmayı rekreasyon faaliyeti olarak tanımlayamayız. Yapılacak olan faaliyeti kişi, hiçbir zorlamaya maruz kalmadan serbestçe kendisi seçmelidir.

2. Faaliyetlere devam ve katılım zorunluluğu bulunmamalıdır. Yapılacak olan faaliyetlerin devam ve katılım zorunluluğunun olması bu faaliyeti rekreasyon faaliyeti'nden çıkarır. Yapılacak olan faaliyet'e katılacak olan bireylerin katılımı tamimiyle kendisine bırakılmalıdır.

3. Rekreasyon boş zamanda yapılır. Bu faaliyetlere katılım, insanların iş, okul v.b gibi çalışma saatlerinin dışında yapılmalıdır.

4. Rekreasyon; yer zaman ve insanlar açısından sınırlamalara tabi değildir. Her boş zaman diliminde, her yerde yapılabilecek olması onun anlamını genişletmektedir. Rekreasyonel faaliyetler, her türlü açık ve kapalı alanlar ile her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmektedir. Başka bir deyişle rekreasyonel faaliyetler esnekler. Her ortam ve şartlarda yapılabilmektedir.

5. Her yaştaki ve cinsteki insanların faaliyetlere katılımlarına imkan verir. Cinsiyet ve yaş sınırlaması mümkün değildir.

6. Rekreasyon faaliyetlerinde inisiyatif kişinin kendisine bırakılmalıdır. Kişiler yapacakları faaliyetlerde sınırlandırılmamalı aksi takdirde iyi sonuçlar vermeyebilir.

7. Rekreasyon bir aktiviteyi kapsar. Rekreasyon içinde, çok çeşitli faaliyetler bulunur. Bunlar oyun, eğlence ve dinlenmedir. Rekreasyon tek eğlenme şekli değildir. Birbirinden farklı faaliyet çeşitlerinden oluşan özel bir yaşantı çeşididir.

8. Rekreasyon, katılan kişiye neşe ve haz sağlayan bir faaliyettir. Faaliyete katılmaktaki esas amaç ; faaliyetin uygulandığı süre içerisinde bireyin yapılan etkinlikten zevk alması ,haz duymasıdır, ruhsal ve bedensel doyuma ulaşmasıdır.

9. Rekreasyon bir faaliyeti gerektirir.

10. Rekreasyon evrensel olarak uygulanmaktadır. Rekreasyonel faaliyetler, günümüzde tüm dünya da ortak bir lisansı oluşturmaktadır. Faaliyetlere örnek olarak müzik ve sporun da göstere biliriz.

11. Rekreasyon kişinin kendisini ifade edebilme ve yaratıcı olabilmesine imkan sağlayıcı faaliyetler içermelidir.

12. Rekreasyonun her kişiye göre bir amacı vardır. Ortak yapılan bir rekreasyonel faaliyette dahi, aynı etkinlikte bulunan kişilerin her birinin ayrı ayrı amaçları bulunabilmektedir.

13. Rekreasyonel faaliyetlerin katılımcıya kişisel ve toplumsal özellikler katması beklenir.

14. Rekreasyon, toplumun geleneklerine, törelerine ahlaki ve manevi değerlerine uygun olmalı ve sosyal değerlere ters düşmemelidir..

15. Rekreasyon, bir faaliyet yapılırken, ikinci veya daha fazla faaliyetlere de ilgi duyma veya gerçekleştirme imkanı verir. Örneğin Dalış yapan birinin su altı canlıları ile ilgilenmesi veya fotoğrafçılık yapması gibi.

16. Rekreasyon faaliyetleri rekreasyonistler tarafından üstlenilir. Yani bu tip uğraşlar bir başkası tarafından başkasının yerine getirilemez.

17. Rekreasyon, rekreatif faaliyetlere katılma sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir.

Rekreasyonun bireye beden ve ruh sağlığını kazandırmasının yanı sıra en önemli özelliklerinden biriside; kişilerin, yapılan faaliyetler sonucu topluma entegre olmasına da önemli katkı sağlamasıdır. Bu sebepten dolayı rekreasyonun toplumsallaştırıcı gücünü ön plana çıkarmak gerekir

Rekreasyonel faaliyetlerin toplum üzerindeki etkileri, Marks tarafından “insanlığın gelişmesi için olanak” olarak kabul edilen rekreasyon, bugün de “toplumsal bütünleşmenin ve toplumsal değişimin” önemli bir aracı olarak görülmektedir.

Diğer yandan rekreasyona katılım, son yıllarda ekonominin temel taşlarından birini de teşkil etmiştir. Kidd “toplum ve hükümetler için fiziksel eğitimin sağlanamamasının, sağlanmasından çok daha pahalıya patlamış olduğunu” ifade etmiş ve bu fırsatların sağlanamaması akılsızlığının üzerinde durmuştur(Donnelly, 2002:6). Gerçekten de, Health Canada (ccsd) fiziksel faaliyetlere yapılan her 1 dolarlık yatırım için, sağlık bakımı masraflarında uzun vadede 11 dolarlık tasarruf sağlandığını tahmin etmektedir (www.ccsd.ca).

Rekreasyon faaliyetlerine katılım, yaşam kalitesi seviyesinin yükselmesine katkıda bulunabilir. Sportif faaliyetlere iştirak etme, kulüp ya da gruplara katılma ve müzik, dans ya

da sanat kursları alma; genç insanların topluma katılabilecekleri, yeni beceriler kazanabilecekleri ve aile sınırlarının ötesinde sosyalleşebilecekleri yollara birer örnektir.

Aynı şekilde Ewing, Seefeldt ve Brown'ın görüşleri de şöyledir: “Örneğin ailede kazanılan ilk oyun tecrübeleri; fiziksel kontrol, beceri ve sosyal rekabeti öğretir. Bir rekreasyon ortamındaki destekleyici bir koç ya da denetmen de çocuklara benzer faydaların yanında beceri geliştirme, rekabet ve özgüven de kazandırabilir.” (Donnelly, 2002:6).

2.2.5.Rekreasyon Fonksiyonları

Tüm dünyada insanlar yapıları yönünden fiziksel, ruhsal ve toplumsal olarak rekreasyona ihtiyaç duyarlar.Rekreasyon'dan yoksun kalan bir kişiler ile rekreasyonu kullanma şansına sahip olan kişiler arasında sağlık yönünden, ruhsal yönünden,çevreye ve topluma karşı tutumları yönünden belirli farklar görülür. Her şeyin ötesinde rekreasyon hayata kazandıran bir ruhsal davranıştır.

Bu bakımdan bugüne kadar yapılan çalışmalar gerek bireylerin gerek toplumların fiziksel, fikri, hissi ve moral sağlığı yönünden rekreasyonun önemini ortaya koymuştur.

İnsan varlığında doğrudan tatmin hissi yaratan özel bir ruh hali ve davranış yoluyla belirtilen rekreasyon, insan faaliyetlerinin değişik bir safhasıdır. Kişisel ve toplumsal yönden rekreasyonun gerçek değeri, diğer temel insan ilişkilerine olan etkisinde ve toplum gücüne yaptığı katkıdadır (Bayraktar, 1975:31) .

Rekreasyonun fonksiyonlarını şu şekilde özetlemek mümkündür.

- Kişi ve toplum sağlığını düzeltir.
- Fiziksel sağlık oluşturan, sportif faaliyetler ve açık havada serbest hareket imkanı organizmayı olumlu yönde geliştirir, organların düzenli çalışmasını sağlar, sinir gerginliklerini giderir. Aynı zamansa sportif faaliyetler; bünyenin güçlenmesi dolayısı ile birçok sakatlığa ve hastalığa karşı vücudun dirençli olmasını sağlar.
- Çevre değişimi ile birlikte doğal alanlarda ruhsal sağlığının iyileştirir, ruhsal gerginlikleri azaltır. Huzur sağlar.
- Kişi ve toplum morali yükselir. Rekreasyonel faaliyetler imkanları ile insan karakterinin gelişimine olumlu bir şekilde yön verir. .
- Entelektüel hayatı geliştirir.

- Rekreasyon yolu ile hayat görüşünün genişletilmesi,yeni fikirlerin oluşması, kişinin gerçek varlığını bulması, fikirlerin aydınlığa kavuşturulması sağlanır.
- Eğitime yardım eder.
- Rekreatif faaliyetler insanların yeni şeyler öğrenmesini sağlar ve bireye tecrübe kazandırır. Rekreasyon faaliyetleri düşündürücü ve geliştirici yönleri ile de önem taşırlar.
- Rekreasyon faaliyetleri insanı çalışma randımanını yükseltir, daha verimli çalışmasını sağlar.
- Toplumsal hayatı düzenler.
- Rekreasyon faaliyetleri sırasında yapılan gurup çalışmaları sırasında insanların bir araya gelmesi ile toplumsal ilişkileri geliştir, dayanışma ve yardımlaşmayı sağlar.
- Serbest hareket ve düşünce imkanı, dayanışma ve yardımlaşma ile demokratik bir toplum ortaya çıkar.
- Uluslar arası ilişkileri geliştirir.
- Uluslar arası etkileşim, kültür alışverişi için elverişli bir zemin hazırlar.

2.3. REKREASYON FAALİYETLERİNE KATILIMINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

İnsanların rekreasyonel etkinliklere katılabilmeleri, devam ettirebilmeleri veya daha iyi koşullarda yapabilmeleri için birçok şartın bir araya gelebilmesi gerekmektedir. İlk bakıldığında bu şartları 3 ana başlıkta toplayabiliriz. Bunlar; zaman, yeterli ekonomik güç ve rekreasyonel faaliyetlerin yapılacak olan alanlardır.

Tabii ki bu üç ana başlığın dışında da rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen bir çok faktör vardır. Yapılacak olan rekreatif etkinliğin uzaklığı, iklim , rekreasyon faaliyetinin çekiciliği, kişilerin zevk ve tercihlerinde meydana gelen değişme ve gelişme eğilimleri v.b. rekreasyon faaliyetlerine katılmayı engelleyen diğer önemli faktörler arasındadır.

Hal ve Page ise rekreasyon faaliyetlerine katılmayı engelleyen faktörleri 4 ana başlık altında ele almıştır (Hal ve Page, 1999:34)

- Mevsimlik engeller,
- Finansal kaynaklar ve rekreasyon alanlarının ulaşılabilir olması,
- Cinsiyet ve sosyal sınırlama

- Kaynaklar ve moda

2.3.1.Mevsimlik Engeller

İklim koşulları, güneşli gün sayısı, gündüzlerin uzunluğu, hava sıcaklığı gibi faktörler yapılacak olan rekreasyon aktivitesine katılımı etkiler.

Ancak kapalı alanlarda yapılan rekreasyon faaliyetleri sezonluk değişimlerden fazla etkilenmezler. Mevsimsel değişikliklere bakacak olursak soğuk günlere kapalı alan rekreasyonu daha fazla kullanılmaktadır. Sıcak günlerde ise kapalı mekanlarda rekreatif faaliyetlerde bulunmaktansa bireyler deniz kenarı ve ormanlık gibi alanları daha çok tercih ederler.

2.3.2. Finansal Kaynaklar Ve Rekreasyon Alanlarını Ulaşılabilir Olması

İnsanlar, evlerinde dinlenmek dışarıda dolaşmak veya spor yapmak v.b gibi rekreasyon aktiviteleri için maddi harcama yapmak zorunda değildirlen.Ancak bunların dışında bazı rekreasyon aktiviteleri (sinema,tiyatro rafting,maça gitme,tenis kulüplerine üye olma v.b.) bir ücret karşılığında gerçekleştirilebilmektedir. Birçok bilim adamına göre toplumun gelir seviyesinin yüksek olmaması, rekreatif etkinliklere katılımı etkileyen önemli faktörlerin başında yer almaktadır. Ancak sportif rekreasyon diğer rekreasyon faaliyetlerine göre daha ucuz olduğu için bu faaliyetlere katılanların gelir seviyesinin düşük olması bu faaliyetlere katılımı etkilemede çok az bir etkiye sahiptir. Yapılmış olan birçok araştırmaya göre yüksek gelir seviyesine sahip kişilerin aktif rekreasyon faaliyetlerine katılmayı (sportif) pasif rekreasyon faaliyetlerine(maç izlemek, sinema seyretmek v.b.) katılmaya tercih ettiklerini göstermektedir. Yüksek gelire sahip olan bireylerin ekonomik olarak daha rahat hareket edebilmeleri sebebiyle uzak alanlarda bulunan rekreasyon faaliyetlerine katılmalarının daha fazla olduğu belirlenmiştir.

2.3.3. Cinsiyet ve Sosyal Sınırlamalar:

Her ülkenin değer yargıları gelenek, görenek, örf ve adetleri o ülkedeki rekreatif etkinliklere katılımı önemli derecede etkilemektedir. Özellikle ülkemizde okumamış ve ekonomik özgürlüğünü kazanmamış bayanlar rekreatif etkinliklere fazla zaman ayıramadığını hatta bu konularla ilgili bilgi sahibi olmadıklarını görmekteyiz. Bayanların hem çalışma hayatı hem de ev işleri ile uğraşmaları sebebiyle daha az boş zamanları vardır. Bu sebepten dolayı da bayanların rekreatif etkinliklere katılımını önemli derecede etkilemektedir.

Gelişmekte olan ülkelerde özellikle inanç konularının sosyal baskı unsuru olarak kullanıldığı ülkelerde, rekreasyon faaliyetlerine katılım sosyal baskı yoluyla ya engellenebilir ya da kısıtlanabilir.

2.3.4. Kaynaklar Ve Moda:

Bireyler genellikle kendilerine daha yakın olan rekreasyon alanlarını tercih ederler. Bu sebepten dolayı Rekreasyon kaynaklarının bölgede fazla olması ve bu alanların ulaşılabilir olması önemli etkenler arasındadır. İnsanların popüler rekreasyon alanlarını ziyaretlerinde mesafe faktörünün önemi bulunmamaktadır. Popülariteden dolayı, çok uzak mesafelerde de olsa rekreasyon alanlarının ziyaret edilmesi olasıdır.

2.4. REKREASYON FAALİYETLERİNİN SINIFLANDIRILMASI

Rekreasyon faaliyetlerinin sınıflandırılmasında zaman, mekan, yaş gibi birçok etken vardır. Kişi hangi amaç ve istek doğrultusunda bir rekreatif faaliyete katılma kararı almışsa buna uygun bir rekreasyon çeşidi ortaya çıkmaktadır. İnsanların istek ve arzuları çok çeşitli olduğundan rekreatif faaliyetleri için kesin bir sınıflama yapmak oldukça güçtür. Bu yüzden en çok kullanılan sınıflandırmayı ele almak gerekir (Karaküçük, 1997:68, Hacığlu ve Diğ.,2003:36, Maclean,1985:239)

2.4.1. Mekânsal Açıdan Rekreasyon Çeşitleri

Rekreasyon faaliyetlerinin yapısal olarak ayırdığımız zaman yapılan rekreasyon faaliyetini fiziki mekan özelliklerine göre ayırdığımızı vurgulamaktayız. Bu bağlamda rekreasyonu kapalı(indoor) ve açık (outdoor) alanlarda olmak üzere iki ana başlıkta toplamaktayız.

Açık Alan Rekreasyonu: Bakıldığında adından da anlaşılacağı gibi açık havada yapılan tüm rekreasyonel faaliyetlere açık alan rekreasyonu denir. Açık alan rekreasyonunu şehir dışları ve şehir içlerinde doğa tarafından karakterize edilmiş alanlarda yapılan aktiviteler olarak da tanımlanabilir.(Mieczkowski,1990:18) Temel olarak ormanlar, dağlar, ve su bölgeleri oluşturmaktadır. Açık alan rekreasyonel faaliyetlerinin bazıları şunlardır:

- Balonla gezme
- Bot / yat gezisi
- Kano yapma
- Kanyon Geçişi
- Kampçılık

- İzcilik
- Konaklamalı doğa yürüyüşleri (Trekking)
- Günübirlik doğa yürüyüşleri (Hiking)
- Mağaracılık
- Kaya Tırmanışı
- Zirve Tırmanışı
- Buz Tırmanışı
- Denizde yüzme
- Rüzgar sörfü
- Doğayı koruma aktiviteleri
- Bahçe işleri
- Bisiklete binme
- Balık avlama
- Kara avcılığı
- Arazi aracı ile arazide dolaşma
- Ata binme
- Jet ski
- Nehir veya deniz kayağı
- Uçurtma uçurma
- Dağ bisikleti ile dolaşma
- Doğada yön bulma (Orienteering)
- Paraşüt
- Yamaç paraşütü
- Piknik
- Kuş Gözlemciliği
- Durgunsu Kanosu
- Rafting
- Aletli Sualtı dalışı (Scuba diving)
- Rekreatyyonel atıcılık
- Kaykay (Rollerblade)
- Kar Kayağı
- Şnorkel ile denizde gezinme
- Sörf
- Gezi
- Su Kayağı v.b.

Kapalı Alan Rekreasyonu: Kapalı alan rekreasyonu toplumun kullanımına ayrılmış kapalı mekanlardaki ve evlerdeki boş zaman değerlendirme etkinlikleridir. Kapalı alan rekreasyonu ile ilgili etkinliklerden bazıları şunlardır:

- Çocuk, gençlik, işletme, spor, özel ilgi ve sosyal kulüpler gibi mekanlarda ve derneklerdeki kapalı mekan etkinliklerine katılmak,
- Kapalı alanlardaki sergi, defile v.b. toplantılara katılmak,
- Kongre, kutlama v.b. etkinliklere katılma,
- Kapalı rekreasyon tesislerindeki sportif etkinliklere katılmak (Basketbol, buz pateni, yüzme, badminton, masa tenisi jimnastik, voleybol v.b.),
- Kapalı tesislerdeki sağlıklı yaşam etkinliklerine katılma (sauna, kaplıca, hamam, masaj v.b.),
- Kurslara gitmek (el sanatları, güzel konuşma, yabancı dil kursları, dekoratif eşya ve çiçek yapımı v.b.),
- Kapalı alanlardaki kağıt oyunları, tavla, satranç, talih oyunları v.b. etkinliklere katılma ve izlemek,
- Ev içi rekreasyon etkinliklerine katılmak (televizyon ve video izlemek, radyo dinlemek, müzik dinlemek, kitap okumak, günlere, toplantılara, kutlamalara katılma, müzik aleti çalmak, el sanatlarıyla uğraşma, çocuk oyunlarına ve aile eğlencelerine katılmak v.b.)

2.4.2. Etkinliklere Katılma Şekline Göre Rekreasyon Çeşitleri

Bireyin etkinliklere seyirci veya rol alarak katılmalarına göre rekreasyon aktif (etken) rekreasyon ve pasif (edilgen) rekreasyon olarak ikiye ayrılır.

Aktif Rekreasyon: Rekreasyonel aktiviteye bireylerin izlemek ten daha çok aktiviteye katılımıyla oluşan bir rekreasyondur.. aktif rekreasyon faaliyetleri olarak spor yapmak, bir müzik aleti çalmak, şarkı söylemek, tiyatro ve gösterilerde aktif rol almak, balık tutma,seyahat etmek v.b. faaliyetlerdir.

Pasif Rekreasyon: İnsanların seyirci olarak buldukları boş zaman değerlendirme etkinlikleridir. Televizyon karşısında maç seyretmek, radyo dinlemek, sinemaya veya tiyatroya gitmek spor müsabakası seyretmek pasif rekreasyona örnek gösterilebilir. Spor müsabakasını evde televizyondan seyretmekle stadyuma gidip seyretmek arasında fark vardır. Bu sebepten dolayı pasif rekreasyona katılım şekline göre farklı ele almak gerekir. Her ikisi de pasif olmasına karşın kendi aralarında da derece farkı vardır.

2.4.3. Yerel Sınıflamaya Göre Rekreasyon Çeşitleri

Modern yaşamın getirdiği olumlu olanakların yanında, şehirleşme ile birlikte sürekli beton binalarda dört duvar arasında çalışmaktan stres altında olduğu bir gerçektir. Hızlı nüfus artışının da insanların üzerinde olumsuz etkiler de vardır. İnsanlar şehirleşmenin olumsuz etkilerden kurtulmak için fırsat buldukları zamanlarda yaşadıkları şehrin dışındaki doğal alanlara çeşitli aktiviteler yapmaya giderler. Bu tür imkanı olmayan kişiler ise kendilerine en şehirde bulunan rekreatif alanlarda rekreasyon faaliyetlerini yaparlar. Yerel sınıflamaya göre rekreasyon kırsal ve kentsel olmak üzere ikiye ayrılır.

Kentsel Rekreasyon: Kentsel rekreasyon genellikle merkezde açık veya kapalı mekanlarda gerçekleştirilen etkinlikleri içerir. Kentsel rekreasyon etkinlikleri insanların yakın çevrelerinde, kolay bir şekilde ulaşılacakları kısa süreli boş zamanlarını değerlendirebilecekleri aktiviteler içermektedir. Açık veya kapalı spor tesisleri, eğlence yerleri, sinema, tiyatro, hayvanat bahçeleri müzeler ve daha birçok etkinlik, insanların kent içi rekreatif ihtiyaçlarını giderilmesinde rol oynar ve geniş imkanlar sunarlar.

Kent içi rekreasyon uygulamaları geniş bir ticari potansiyeli de doğurmaktadır. Bu ticari potansiyel kentlerin büyüklüğü, gelişmişlik düzeyi ile yakından alakalıdır. Özellikle gelişmiş modern kentlerde çok amaçlı, fonksiyonel ve belirli merkezlerde toplanan rekreasyon ve eğlence bölgelerine rastlanmaktadır.

Kırsal Rekreasyon: Kırsal rekreasyon çoğunlukla manzarası güzel, kır, dere kenarı ve dağlık rekreatif aktiviteleri yapmaya uygun bölgelerde uygulanır. Kirlenmemiş, temiz el değmemiş yörelere, manzarayı seyretmek, hayvanları, bitki örtüsünü veya kültürü incelemek v.b. amaçlarla yapılan faaliyettir.(Tavmergen ve Özdemir,1999:22) Giderek kirlenen kentlerin yaşanmaz hale gelmesi, kırsal rekreasyon gibi insan ile doğayı yakınlaştıran rekreasyon türlerinin genişlemesine yol açmaktadır(Saçgan,1986:140). Kırsal rekreasyon faaliyetlerine; zevk için yapılan yürüyüşler, su sporlarıyla uğraşma, kamp yapma, balık tutma, dağcılık, motor sporları, bisiklet binme, doğa incelemeleri, arkeoloji, mağaracılık, deniz altı faaliyetler, piknik yapma gibi etkinlikler örnek verilebilir.

2.4.4.Katılımcıların Sayısına Göre Rekreasyon Çeşitleri:

Rekreasyonel faaliyetlere katılım sayısına göre grup ve bireysel faaliyet olmak üzere ikiye ayrılır.

Bireysel Rekreasyon: Adından da anlaşılacağı gibi bireylerin boş zamanlarını yalnız olarak değerlendirmeleridir. Örneğin; Evde tek başına müzik dinlemek, tek başına yapılan yürüyüş faaliyeti gibi.

Grup Rekreasyonu: İnsanların grup halinde boş zamanlarını değerlendirmeleridir. Grup rekreasyon faaliyetleri rekreasyonun sosyalleştirici özelliğinin de bir örneğidir. İnsanlar grup rekreasyon aktiviteleri katılımı sayesinde bir grubun üyesi olur ve o topluluğun özelliklerini taşırlar. Grup rekreasyon faaliyetlerine takım sporları müsabakaları “halı saha veya sokak basketbolu”, toplu trakingler, ve toplu müzik aktivitelerine ve tiyatro faaliyetlerine katılmak örnek gösterilebilir.

Kitlesel Rekreasyon: Bireylerin kitlesel aktivitelerle boş zamanlarını değerlendirmeleridir. Kitlesel faaliyetlere karnavallar, olimpiyatlar, Şampiyonlar ligi, dünya kupası spor faaliyetlerinin yanı sıra konserler de örnek gösterilebilir.

III. BÖLÜM

BASKETBOL MAÇLARINA KATILIMI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Bu bölümde taraftarların motivasyonları ve bireyleri taraftar yapan güdüler önceden yapılmış araştırmalar çerçevesinde incelemektir. Bölüm iki ana kısımdan oluşmaktadır bunlar; a) izleyicilerin spor aktivitelerine katılmaları üzerindeki fikirlerini etkileyen genel değişkenler; b) spor aktivitelerine katılım oranını etkileyen taraftar motivasyonlarının incelenmesidir.

3.1. İZLEYİCİLERİN SPOR AKTİVİTELERİNE KATILMALARI ÜZERİNDEKİ FİKİRLERİNİ ETKİLEYEN GENEL DEĞİŞKENLER

Dünyada yapılmış çalışmalara bakıldığında , taraftarlar; bir spor, takım veya sporcu ile taraftar olarak ilgilenen bireyler iken, (Fenerbahçe, Galatasaray, Barcelona, Celtic taraftarlığı gibi) spor izleyicileri; aktif olarak taraftar olmadan bir spor olayına bireysel olarak tanıklık eden kişilerdir diyebiliriz. (atletizm yarışlarını izlemek, Formula 1, yarışmalarını izlemek gibi) (Wann, Melniek, Russel, Pease, 2001). Yapılan çalışmalar sonucunda bir spor aktivitesini yapan kişilerinde aynı zamanda o spor dalının izleyicisi olduğu vurgulanmaktadır. Bahsi geçen tanımlar birbirine anlamsal olarak çok yakın olsa da kesinlikle birbirinin aynı değildir.

Bir bireyin taraftar olmasını sağlayan neden aynı zamanda onun bir spor aktivitesine katılmasını sağlayan nedenle aynı olmayabilir. Örneğin spor ile çok yakından ilgili olan kişiler bir spor etkinliğine katılmayabilir; fakat diğer bir yandan taraftar olmayan bir kişi de sosyal olanaklar elverdiğinden herhangi bir spor etkinliğine katılabilir. Bugüne dek özellikle Amerika Birleşik Devletlerinde yapılan birçok araştırma izleyicilerin spor etkinliklerine katılma nedenlerini bulmaya yöneliktir.

Bu araştırmalar arasında tarafından yapılan çalışmaya göre taraftarların spor aktivitelerine katılmasının etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler arasında; aktivitelerin çekiciliği, toplumda o spora dalına verilen değer, spora olan genel ilgi, ekonomik faktörler, demografik özellikler, stadyumun konforu, takımların arasındaki çekişme ve taraftarların herhangi bir spor dalı veya takımla ile kendini özdeşleştirmesi bulunmaktadır (Shank,2001). Diğer bir yandan yapılan araştırmalar sonucu spor etkinliklerine katılımı etkileyen faktörler şu şekilde sınıflandırmıştır.

Bunlar;

Spor etkinliklerinin çekiciliği: Kişisel istatistikler, takımların özellikleri ve istatistikleri, takımın ligdeki durumu, rekor kıran istatistikler ve performanslar, takımların aralarındaki çekişme, özel atraksiyonlar ve eğlencelerdir. (Greenstein, Marcum, 1981:21; Schofield, 1983:196-206.; Zhang, , 1995: 19-39)

Ekonomik etkenler: Bilet fiyatı, promosyonlar, gelir seviyesi, televizyonun etkisi, diğer spor etkinlikleri ile olan rekabet;

Sosyodemografik etmenler: Nüfus, yaş, cinsiyet, etnik kimlikler, eğitim ve coğrafya,

İzleyici performansı: Zaman, uygunluk, konaklama, hava şartları, stadyum özellikleri ve takımın tarihi geçmiştir.

3.1.1 Spor aktivitelerinin çekiciliği

Shank'a göre taraftarların spor etkinliğine katılımını etkileyen en büyük faktörlerden biri oyunun çekiciliğidir. Bir oyunun çekiciliğini arttıran faktörler ise takımların yaptığı skorlar, ligdeki pozisyonları, oynadıkları karşılaşmaları kazanma ve kaybetme yüzdeleri, takımda oynayan oyuncuların yetenek seviyeleri, özel atraksiyonlardır (oyunların açılış veya kapanışında gerçekleştirilen özel gösteriler, derbi maçları ve all-star maçları için yapılan özel gösteriler). Shank yapmış olduğu bu çalışmalar sonucunda; oyunların çekiciliğinin artması sonucunda katılımcılarında o kadar çok olacağını belirtmiştir. Buna benzer olarak başka birçok araştırmacı oyunun çekiciliğinin ve seyircilerin katılma oranının yıldız oyuncuların takımda yer almasıyla ilgili olduğu sonucuna ulaşmıştır. (Greenstein , Marcum, 1981: 21) ABD'de yapılmış bir çalışmada ; yıllık, seyircilerin lige olan katılımın tahmin edilmesi için

kullanılan araştırma modeli göstermiştir ki mücadeleci bir takımın var olması, yıldız oyuncuların oyunda yer alması , bu oyuncuların yüksek skor yapması ve takımın başarılı olması v.b gibi unsurlar spor karşılaşmalarına seyircilerin katılım oranını etkileyen önemli bir etken olarak görülmüştür.

Yine yapılmış olan başka bir araştırma göstermiştir ki spor kulüplerinin taraftarların ilgisini çekmesinde ve onların karşılaşmalara gelmesini etkileyecek en büyük faktörler olarak kaliteli ve yıldız oyuncuların bu takımlarda yer almasıdır.

Araştırmacılar takımın ve oyuncuların kalitesinin ve yıldız oyuncuların varlığının maçlara katılımını pozitif yönde etkilediğini belirtmiştir (Zhang, 1999: 31-40). Dolayısıyla, kaliteli ve yıldız oyuncuların bir takımda yer almasıyla doğru orantılı olarak, takımın başarısı arttıkça taraftarların maçlara olan ilgisi de artmaktadır.

Taraftarlar oyuna takımın maçları kazanma-kaybetme oranına göre katılmaktadır; oyunlara katılımın %25'i takımın başarısı ile ilgilidir. (Greenstein , Marcum, 1981: 21)

Diğer bir yandan tüm izleyicilerin sadece kendi takımlarının kazanmasını beklemediklerini, karşılaşmada yer alan iki takımın aynı seviyede başarılı olmasından kaynaklanan çekişmenin de taraftarların ilgisini olumlu yönde etkileyeceğini belirtmiştir. (Zhang , 1995: 19-39). Buna benzer olarak Zhang bir spor etkinliğine katılımın, kaliteli oyuncu ve takımlar sayesinde olumlu etkilendiğini belirtmiştir. (Zhang , 1997: 31-40)

Diğer bir yandan tüm izleyicilerin kendi takımının kazanmasını istediği düşüncesinin de kesinlikle doğru olduğunu söylemek son derece yanlış olur. Aksine maçların çekişmeli olması maç heyecanını arttırdığından izleyiciler bu tür maçlara daha çok ilgi gösterirler. (Zhang ,1995: 19-39).

3.1.2. Ekonomik Faktörler

Karşılaşmalara katılımı etkileyen faktörler arasında bulunun ekonomik faktörler iki başlık altında toplanmaktadır; kontrol edilebilen ekonomik faktörler, kontrol edilemeyen ekonomik faktörler. Örneğin taraftarlar bilet fiyatları, yiyecek içecek ve park ücretlerini kontrol edebilirken nüfusun ortalama gelir düzeyi üzerinde hiçbir kontrol veya denetim gücüne sahip değildir. Bu açıdan bakacak olursak bilet fiyatlarının seyircilerin maçlara katılımını negatif etkileyeceği düşüncesinin pek doğru olmadığı sonucuna varılabilir. (Teichen, 1990). Ancak başka bir açıdan da bazı araştırmalarda bu sonucun tam tersi sonuçlara varılmıştır (Edmonson, 1997). Spor pazarlaması alanında çalışan kişilere maç biletlerinin ucuz olması oyunun kalitesini etkilemekte ve hatta karşılaşmaların ücretsiz olması bu karşılaşmaların değersiz oldukları anlamına gelmektedir. Birçok Spor pazarlamacısı bu tür bir stratejinin yerine çeşitli promosyonlar düzenlemenin çok daha mantıklı olduğunu söylemektedirler (örneğin bazı günlerin bedava olması veya oyuna katılanlar için bazı

hediyeler verilmesi...vs). Taraftarlara göre yapılmış olan bu promosyonlar kesinlikle oyuna anlam ve kalite katmaktadır (Mullin , Hardy, Sutton, 2000: 75-78).

Diğer bir yandan yapılmış olan bir araştırmada da taraftarların oyuna katılım oranını olumlu etkileyecek diğer bir faktörün bahis oynamak olacağını belirtmiştir (Wann 1995: 377-396); Fakat bunun yanı sıra yapılan araştırmalar bahislerin oyun katılımını etkilediği ama bu etkinin en az olumlu etki yapan faktör olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. NBA taraftarları üzerinde yapılan bir araştırmaya göre bir taraftarın maçlara katılımını etkileyen etkenlerin içinde önemi en az olan faktör bahis olduğu görülmüştür (Zhang 1995). Karşılaşmanın tanıtımı ve yapılacak olan etkinliklerin halka duyurulması, kişilere direk olarak duyuru yapılması, stadyum konforu ve atmosferi, taraftarların stadyumda karşılaşmayı izledikleri yerin güzel olması, bilet indirimleri ve promosyonlar, bahislere oranla taraftarların ilgisini çok daha fazla çekmektedir. (Zhang, Pease, Hui ve Michoud, 1995: 19-39)

3.1.3 Demografik Faktörler

Bir spor etkinliğine katılım oranını etkileyen faktörler arasında; şehrin nüfusu, eğitim düzeyi ve coğrafi konumu gibi özellikleri içeren demografik faktörlerde bulunmaktadır. (Wells, Southall ve Peng, 2000). Araştırmalar sonucu spor etkinliklerine katılım oranı eğitim düzeyi ile doğru orantılı olduğunu belirtmiştir (Kohn ,1998). Spor etkinliklerinin düzenlendiği şehirdeki nüfus yoğunluğunun o etkinliğe katılım oranını çok etkilediğini belirlenmiştir (Zhang, 1997: 31-40). Katılım oranını etkileyen diğer demografik faktörler ise; yaş, cinsiyet, eğitim oranı, etnik özelliklerdir. Yapılan araştırmalar tipik bir spor taraftarının erkek, genç, iyi eğitilmiş ve nüfusun geneline bakıldığında gelir seviyesinin yüksek olduğunu ortaya koymuştur(Shank, 2001; Wann, 2001).

Türkiye’de yapılmış olan bir araştırma araştırmaya göre futbol izleyicilerinin çoğunun erkek olduğunu belirten ankete katılmayı sadece erkek izleyiciler kabul etmiştir. Yine bu araştırmada yaptığı bir araştırmada Türk izleyicilerinin çoğunun (%59) yıllık geliri ülke genelinde kişi başına düşen yıllık gelire yakındır sonucuna varılmıştır. Bunun yanı sıra izleyicilerin %26’sının ise yıllık geliri ülke genelinde kişi başına düşen yıllık gelirden yüksektir. Kılıçgil aynı zamanda çoğu futbol izleyicisininin (%67) öğrenci olduğunu ve izleyicilerin sadece %30’unun sürekli bir işi olduğunu belirtmiştir. Yapılan tercihlerin cinsiyet açısından da farklılık gösterdiği belirtilmiştir (Kılıçgil 2003: 471-483). Yapılan başka bir araştırma sonucu bayan izleyiciler için bilet fiyatı erkeklere oranla daha önemlidir; yani erkek izleyiciler maç izlemek için para harcamak konusunda daha az çekingenlerdir (Fink, Trail, Anderson, 2002: 8-19). Yapılan araştırmalara göre spor için yapılan harcamaların geneline bakıldığında da erkeklerin spor etkinliklerine daha çok para harcadığı açıkça görülmektedir.

Aynı zamanda kadınların spor etkinliklerine katılma nedenlerinin başında sosyal fırsatlar ve eğlence geldiğini belirtilmiştir. (Wann ,2001)

3.1.4. Stadyum Atmosferi

Stadyum atmosferi katılımcılar için önemli bir faktördür. Stadyum çevresi; stadyum girişi, tesislerin estetikliği, skor bordun kalitesi, koltuk konforu ve stadyumun temizliği bu faktörlerin içerir. Yapılan çalışmalar sonucu tüm bu faktörlerin seyircilerin oyunlara katılımı olumlu yönde etkilediğini ortaya çıkarmıştır(Wakefield,Sloan,1995: 153-172).Bununla ilgili olarak birçok profesyonel ve kolej takımları geçtiğimiz yıllarda gelir düzeyi yüksek olan seyircileri maçlara katılımını sağlayabilmek amacıyla yeni stadyum ve arenalar inşa etmişlerdir.

Stadyum ve tesis inşa etme ile beraber bunun yanında seyircilerin katılabileceği çeşitli eğlence opsiyonlarının olduğu yeni mekanlar sağlanmalıdır (Murpy,1997: 4). Katılımcıların ilgisini kaybetmemek ve daha yüksek gelirli seyirciyi sahalara çekebilmek için stadyumlara konforlu şık restoranlar , iş adamlarının iş görüşmelerini yapabilecekleri ofisler ve localar hazırlanması gerekmektedir. Örneği Türkiye’de Fenerbahçe spor kulübü tesislerini ve stadını onarmış,bu yenilik sonucu seyirciler daha fazla memnun olmuş bunun sonucu sezon bilet satışlarını 13.000’ler den yaklaşık 40.000’lere çıkarmıştır(www.Hurriyetim.com.). Seyirci katılımını etkileyen faktörlere ek olarak, salonun yeri ve salona ulaşımında seyircilerin katılımını etkileyen önemli unsurlardandır olarak görülmektedir.

Seyirci tercihlerinde , daha önce yapılmış olan çalışmalarda hafta sonu oynanan oyunların ve sezon sonuna doğru oynanmakta olan oyunların katılımında bir artış olduğu görülmüştür;Diğer bir yandan ,öğlen oynanmakta olan maçların katılımında düşüş olduğu görülmüştür.(Hassen,Gauthier,1989:15-32;Wann,2001) Hava durumu maçlara katılımı etkileyen önemli bir faktör olarak bulunmuştur.Bir çok taraftarın kötü hava koşullarında maça gitme yerine karşılaşmayı televizyondan seyretmeyi tercih ettiği bulunmuştur(Pan ,1997: 447-464).

Seyirci tercihi yapılan diğere araştırmalarda hafta sonu karşılaşmalarının ve sezon sonundaki karşılaşmaların izleyiciyi arttırdığı görülmüştür. Öte yandan, öğleden sonraki karşılaşmalar ise seyirci sayısının düşmesine yol açmıştır (Hansen&Gauthier, 1989: 15-32). Spor taraftarları hava kötü olduğunda ve karşılaşma televizyonda gösterildiğinde gitmek istemediklerinden, hava koşulları da karşılaşmaya katılımında önemli bir etken olarak görülmüştür (Pan, 1997, 447-464).

3.1.5. Karşılaşmaya Katılıma Etkileyen Diğer Faktörler

Taraftarların maçlara katılımını etkileyen diğer bir faktör de halkın sporu algılama değeridir. Yapılmış olan çalışmalarda, spora ne kadar önem yüklenirse o kadar çok insanın katılımının mümkün olacağını belirlenmişti (Zhang, Pease , Hui 1996: 78-94) . Aynı zamanda, seyirci dayanışması , seyircilerin tutumu, eğlence aktiviteleri, başarı istikrarı, sosyal eşitlik, sağlık bilinci, bireysel vasıflar (sporla oluşan karakter gelişimi) ve iş imkânlarının önemi, sporun izlenmesi ve spora aktif katılımı ulaşılabileceğini eklemişlerdir.

Takımla özdeşleşme ve sadakat Seyirci katılımını etkileyen diğer etkenler olarak göze çarpmaktadır. Araştırmalar, takım performansının seyirci katılımını saptamada önemli bir kıstas olmasına rağmen, koyu taraftarların başarısız olan takımlarını bile izlemek için maçlara katılımında bulduklarını göstermiştir. Bu durumun esas nedeninin, uzun geçmişi, tarihi olan takımlarla özdeşleşmek olduğu görülmüştür (Wann,Branscombe,1990:103-117). Bu araştırmalar, koyu taraftarların, takım başarısından daha önemli olanın takımın tarihi olduğunu göstermiştir.

Taraftar memnuniyeti pek çok araştırmaya da konu olmuştur. Karşılaşmanın sonucu, stadyumdaki hizmet kalitesi, stadyum idaresi ve saldırganlığın denetimi yani güvenli bir ortamda maç seyretme olanağı buna özdeş olarak da taraftarların memnuniyetinin kesin olarak katılımı direk olarak etkilediği ortaya çıkmıştır (Wakefield , Sloan, 1995: 153-172; Wann , Branscombe, 1990: 103-117). Deplasmanda oynanan maçın televizyondaki yayını ile katılım arasındaki kesin ilişkiyi ortaya çıkarmışlardır (Zhang , Smith 1997: 31-40). İyi organize edildiğinde deplasmanlarda ve kendi sahalarında yapılan karşılaşmaların radyoda yayınlanmasının katılımı arttırdığı yapılan çalışmalar sonucu görülmüştür. Kendi sahasında yapılan karşılaşmaların televizyondan yayınlanması da karşılaşmaya olan katılımı düşürdüğü yine yapılmış olan çalışmalarda görülmüştür.

Amerika'daki 963 (520si erkek, 443ü de kadın izleyici) Büyük Beyzbol Ligi katılımcılarını ve Tayvan Profesyonel Beysbol Ligi katılımcılarını içeren bir çalışmada da . Amerika'daki ve Tayvan'daki Büyük Beysbol Lig maçlarına katılımı etkileyen faktörleri açıklarken en önemli etmenlerin, bilet fiyatı, promosyon, park elverişliliği ve çevre imkanlarının olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Diğer bir yandan, profesyonel Türk futbolu Türkiye'deki önemli ve popüler bir profesyonel spor etkinliği haline gelmiş olmasına rağmen, bununla ilgili çok az çalışma vardır. Sadece Kılçıl'ın Türk izleyicilerin karşılaşmayla ilgili tercihlerini ve Süper Lig futbol maçlarına neden katıldıklarının asıl nedenlerini incelemiştir. Karşılaşmada yer

almalarını etkileyen etmenler, futbol aşkı, favori takımlarını destekleme isteği, karşılaşmayı yerinde izleme ve stres atmaktır. Araştırması teorik geçmiş içermemesine rağmen, Kılçığıl karşılaşmayı stadyumda izlemenin olası nedenlerini belirlemiştir; ancak bilirkişi heyetinden yararlanılıp yararlanılmadığı, ölçek konuların nasıl oluştuğu ve konuların sonuç listelerinin nasıl seçildiğine dair hiç bilgi vermemiştir. Bu durumda ölçeğin kapsam geçerliliği olan konuları içerdiği sonucuna varılabilir. Dolayısıyla, araştırmada kullanılan ankette güvenilirlik göstergesi yoktur; etmen analizi, konu dahilindeki etmenleri anlamak için gerçekleştirilmemiştir. Bu nedenle, Kılçığıl'in araştırmasında yararlanılan ölçeğin, izleyici katılımının etmenlerini belirlemede geçerli ve güvenilir olduğu kanıtlanmamıştır. Bu bakımdan, spor karşılaşmalarına katılımıla ilgili etmenlerin, Türkiye'deki sportif karşılaşmalara katılımıla ilişkili etmenleri anlamak için incelenmelidir.

3.2. SPOR TARAFTARININ KARŞILAŞMAYA KATILIMINI ETKİLEYEN GÜDÜLENİMİN NEDENLERİ

Bazı durumlarda izleyicinin güdülenimiyle aynı şekilde olsa da karşılaşmaya katılımıla ilgili etmenler için yapılan önceki açıklamalar tümüyle talep temellidir. Bu talep temelli araştırmalar, insanların spor karşılaşmalarını izlemesini ya da katılım kararlarını etkileyecek kısa vadeli anlayışa ve çeşitli etmenlere katkıda bulunmaktadır. Sportif karşılaşmalara katılmayı seven veya bunları izlemeyi seven bireylerle, sporu hayatının önemli bir parçası olarak düşünenleri ayırt etmek, spor harcamalarını etkileyen psikolojik güdülemeyi anlamayı gerektirir (Trail,James, 2001:108-127). Taraftar güdülenimi, özellikle bu insanın neden faaliyette bahsi geçen sportif karşılaşmayla ilgilenmek istediğini açıklar. Bu yüzden, izleyicinin spor harcamalarını ve karşılaşmaya katılımını etkileyebilecek olan dürtüsünü incelemek çok önemlidir.

3.2.1. İzleyici Dürtüsü

İzleyicin dürtüsünü anlamak için, tecrübe edinme, saldırganlıktan arınma (catharsis aggression), bağlanma, estetik, bıkkınlıktan kurtulma, rekabet, drama, ekonomik değer, empati, eğlence, kaçış, stres, atletlerin fiziksel becerileri, sporun sağlık etkisi, kendini kanıtlama, özsaygı, sosyal etkileşim ve dolaylı başarıyı içeren geniş dürtüler düzeni ileri sürülmüştür. Spor sosyologları, çalışmalarında spor taraftarlarının çeşitli güdülenme seslerini kullanmışlardır, birçok araştırmacı da izleyici dürtülerini belirleyen bir ölçek geliştirmeyi denemişlerdir(Wann, 1995: 377-396; Kahle, Kambvara , Rose, 1996: 51-60; Milne , McDonald, 1999; Trail , James, 2001: 108-127; Funk, Mahony, Nakazawa, Hirakawa, 2001: 33-43; Al-Thibit, 2004). Bugün belirtilen spor taraftar güdüleri kısa açıklamaları bugün şöyledir:

3.2.2.Tecrübe Edinme

Tecrübe edinme dürtüsü, karşılaşmanın yerinde izlemesiyle oluşan anlayışla ilişkilidir. Spor taraftarları sporun tekniksel ve taktiksel yönünü iştirak ederek daha iyi öğrenilebileceğini düşünürler (Trail , James, 2001:108-127; Trail, Robinson, Dick, Gillentine, 2003: 217-227). Bu yüzden, spor taraftarları tenis, beysbol, basketbol, oto yarışı ve golf gibi sportif karşılaşmalarına katılarak edinilen tecrübeyi transfer etmeyi denerler.

3.2.3. Saldırganlık

Saldırganlık “bir insanın itici dürtüyle başka birisine verdiği acı, zarar vermek amacıyla yapılan eylem” olarak tanımlanmıştır (McDonald, Milne , Hong, 2002). Saldırganlık hakkındaki teoriler, bir insanın saldırganlığının, saldırgan eylemleri izleyerek azaltılabileceğini akla getirir, ancak Watson’un 2002 deki yaptığı araştırmadaki bulgusu aksini gösterir. Ayrıca, taraftarların oyuncularını kavga ederken de izlemek istediklerini de eklemiştir. Taraftarlar bir karşılaşma ya da bir spora şiddet ve saldırgan faaliyetlerinden (örn. Oto yarışı, boks, buz hokeyi, Amerikan futbolu) dolayı bağılırlar.

3.2.4. Bağlanma

İnsanlar başkası olma arzusu duyarlar ve bir grubun üyesi olarak yaşarlar. Bu açıdan, spor taraftarlığı ve spora bağlılık, kimlik bilincini doğrulama arzusuyla güdülenir (McDonald 2002). Spor taraftarları, karşılaşmaları büyük bir grup izleyerek, kendilerini bir grubun parçası olduklarını ve toplumda bir kimliğe sahip olduklarını zannedebilirler (Mullin, Hardy, Sutton, 2000:75-78).

3.2.5.Estetik

Sporun estetik güdüsü, güzellik, saygınlık veya sporun diğer artistik karakteristik özellikleriyle ilgilidir (Trail, James, 2001: 108-127). Buz pateni, eşzamanlı yüzme ve jimnastik gibi bazı spor çeşidi, atletler artistik anlatım ve güzellik sunduğundan, birçok spor taraftarı için çekicidir. Ancak, basketbol ve futbol gibi diğer sporlar da bu belirli taraftarlara estetik güdü verebilir.

3.2.6.Bıkkınlıktan Kurtulma

Durgunluk, eylemde bulunma isteğindeki yoksunluk durumu şeklinde ifade bulur ve bu güdü bir eyleme değer vermemekten kaynaklanır. Bu açıdan, yapacak başka işleri olmayan, sıkılan ve zaman öldürmek isteyen bazı insanlar, sportif karşılaşmalara gidebilir ve spor karşılaşmalarını izleyebilirler (Al-Thibiti, 2004).

3.2.7.Rekabet

Rekabet güdüsü, iki rakip takım arasındaki çekişmeli eylem şeklinde ifade bulur. Wann ve diğerleri yaptıkları araştırmada rekabetin, spora katılım için bir güdü olarak başarı güdüsüyle ilişkili olduğunu belirtmişlerdir.(Wann,1995:377-396) Bunun gibi, spor izleyicileri de bir takımla özdeşleşerek ve rakipleriyle mücadele ederek becerilerini test ederler.

3.2.8.Drama

İzleyicilerin drama güdüsü, rakipler arasında oynanan sıkı bir maç izleme ve sonucun belirsizliğiyle ilişkilidir. İnsanlar, özsaygılarını ve başarı duygularını arttırabilecek ya da tam tersini yaşatacak son saniye basketinin ya da son dakika golünün hissettirdiği o anı yaşamaktan hoşlanırlar (Funk, Mahony & Ridinger, 2002: 33-43).

3.2.9.Ekonomik Değer

Günümüzde spor harcamaları ve bahis tüm dünyada çok yakın ilişki içindedir. Spor bahis pazarı dünyada yaklaşık 160 milyar doları ve Türkiye’de 1.653milyon doları bulmuştur (<http://www.sabah.com.tr/yaz02-10-129.html>, 2005). Bu bilgi, sporun izlenmesinin ve bahis in ekonominin önemini göstermektedir. Bu açıdan, bazı bireyleri sportif karşılaşmalarına katılmaya çekebilecek şey, spor bahsinde elde edilen potansiyel iktisadi kazanımıdır (Gantz , Wenner, 1995: 306-323, Wann, 1995:377-396).

3.2.9.Empati

Spor taraftarları destekledikleri takımlara sıkı bir şekilde bağlanmış gibi hissederler, bu yüzden, takımları yenildiğinde üzülebilir ya da takımları zayıf oynadıklarında sinirlenebilirler. Eski araştırmalar empati güdüsünün, takımla özdeşleşmeyle ilgisi olduğunu ve favori takımının maçına giden seyircilerin en önemli güdülerinden birisi olduğunu göstermiştir (James , Ridinger, 2002: 1-19; James , Ross, 2004: 17-25).

3.2.10.Eğlence

Wann ve diğerleri, spora katılımının eğlenceli bir zaman geçirme süreci olarak algılandığından dolayı bireylerin, taraftar olarak spora katılmak için güdülenebildiklerini belirtmiştir (Wann 2001). Spor seyri, sinemaya gitme, televizyon izleme veya müzik dinleme gibi dinlenmeyle ilgili diğer meşguliyetler olarak gösterilebilir. Bu yüzden, birçok taraftar, eğlence değerinden dolayı maça gitmeyi arzu ederler (Wann , 2001; Sloan, 1989: 175-240). Ayrıca, araştırmacılar birinin favori takımının başarısını ve galip geldiğini izlemesinin de son derece güzel ve eğlenceli olduğunu belirtmişlerdir. (Wann , 2001; Sloan, 1989: 175-240)

3.2.11.Kaçış

Spor taraftarları, günlük işlerden kopmayı sağladığı için sportif karşılaşmalara katılabilirler(Gantz , Wenner, 1995: 306-323; Wann , 2001). Ev hayatından, iş çevresinden

veya başka bir şeyden mutsuz olan bireyler spor izleyerek geçici olarak sıkıntılarında kurtulabilirler. Kaçış güdüsünün, aşırı uyarım ve eksik uyarımdan kaçılan dönemde olduğu kadar, özellikle kişisel olarak zor ve stresli zamanlarda da etkili olabildiğini iddia etmiştir. (Wann , 2001; Sloan, 1989: 175-240)

3.2.12. Stres

Stres, uyarılma ve uyarımın olumlu şekli olarak ifade bulur. Bireyler, sportif karşılaşmaları izlerken, hissedilen uyarılma ve heyecandan dolayı, bir taraftar olarak spora katılmak için güdülenebilirler. İnsanlar günlük hayatlarında yetersiz ölçüde heyecan yaşayabilirler, bu yüzden eğlenceli sportif karşılaşmalara katılma girişiminde bulunurlar. Eski araştırmaların sonucu, spor taraftarlarının stres güdüsüyle ziyadesiyle güdülendiklerini göstermektedir (Gantz Wanner,1995: 306-323; Sloan, 1989: 175-240; Wann , 1999: 114-139).

3.2.13.Sporcuların Fiziksel Becerileri

Bireyler kendileri kusursuz biçimde yapamadıkları için, sporcuların karşılaşma süresince sergiledikleri fiziksel becerilerine hayran kalırlar (Trail , James, 2001: 108-127). Özellikle paten kayma, basketbol, Amerikan futbolu, beysbol ve güreş gibi sportif karşılaşmalar diğer insanların düzgünce yapamayacakları, ustalık gerektiren hareketler içerir. Bu yüzden, sporcuların fiziksel yetileri, birçok spor türlerinde uygulanan spor izleme araştırmasında ikinci önemli güdü olarak bulunmuştur (James , Ross, 2004: 17-25).

3.2.14.Sağlık Etkisi

Sağlık etkisi teorisi, izleyicilerin spor karşılaşmalarına dinlenme ya da oyalanma faaliyeti olarak katıldıklarını ileri sürmektedir. İzleyiciler sportif faaliyetlere keyif için, fiziksel ve ruhsal sağlığa olan yararları için bağlıdırlar. Bunu yanı sıra, izleyicilerin sportif karşılaşmalara katılması, bıkkınlığı ve yorgunluğu azaltır, enerjiyi yeniden yükler

3.2.15. Kendini Kanıtlama

Kendini kanıtlama güdüsü, insanın kendini gerçekleştirme arzusundan kaynaklanır. Bireyler sportif karşılaşmaları izleyerek bireysel potansiyelini hayata geçirirler(McDonald , 2002: 100-113). Spor, aynı zamanda, insanın kişisel beklentilerini aşmasına yardımcı olmuştur, bu açıdan birçok araştırma kendini kanıtlama güdüsünün, izleyici katılımını açıklamada güçlü bir güdüleyici olduğunu doğrulamıştır.

3.2.16.Özsaygı

Özsaygı kendini beğenmek ve kendini iyi hissetmek olarak tanımlanmıştır (Wann , 2001). Sporda özsaygı, ya izleyicilik ya da etkin olarak katılmakla başarılabilir. Her durumda, tüketim güdüsünü belirlemek için, sporun insanın var oluşu üzerindeki etkisinin anlama için çok önemlidir (Mullin, Hardy, & Sutton, 1993:75-78). Örneğin, bir takım bir maç veya şampiyona kazandığında, taraftarlar özsaygı güdülerini ve başarılarını tamamlamak için sıklıkla oyunculara ve koçlara katılırlar.

3.2.17.Sosyal Etkileşim

Spor taraftarları, başkalarıyla vakit geçirme arzusu duyan varlıklardır. Bu durumda, spor izleyiciliği başka insanlarla arkadaşlarla ve/veya aileyle olma fırsatı sağlar. İster evde, restoranda ya da grup ortamında geçirilmeye eğilimi olsun, spor izlemenin sosyal bir aktivite olduğunu belirtmiştir (Wann 2001). Spor taraftarlarının sporun sosyal etkileşim güdüsünden oldukça güdülendiklerini destekleyen bir dizi araştırma vardır. (James , Ross, 2004: 17-25; Kwon , Trail, 2003: 88-93; Lough , Kim, 2004: 35-42).

3.2.18.Temsili Başarı

Başarı güdüsü, insanların başarılı olma arzusu, yenilgi karşısında ısrar etmesi ve final sonuçlarıyla gurur duyması ile ilişkilidir (Wann , 2001). İzleyiciler için başarı “galip gelen takımının başarısıyla kendinden geçme” şekline ifade bulur (Wann, Schrader & Adamson, 1998). Spor izleyicileri takımları kazanınca başarı duygusunu hissederler ve bu başarıyı kişisel alırlar, bu yüzden başarı duygusunu tamamlamak için favori takımlarını destekleyerek sportif karşılaşmalara katılırlar

IV. BÖLÜM

ANTALYA’DA BEKO BASKETBOL LİĞİ MAÇLARINA GİDEN İZLEYİCİLERİN MAÇLARA GİRME FAKTÖRLERİNİN İNCELENMESİ

4.1. ANTALYA’DA BEKO BASKETBOL LİĞİ MAÇLARINA GİDEN İZLEYİCİLERİN MAÇLARA GİRME FAKTÖRLERİNİN İNCELENMESİNİN AMACI, KAPSAMI VE YÖNTEMİ

4.1.1.Araştırmanın Amacı

Ek 1’de verdiğimiz anket sorularını yorumlayarak Antalya’da BEKO Basketbol ligine gelen izleyicilerin maçlara katılım sebeplerini öğrenmek. İzleyicilerin vermiş oldukları cevapları yorumlayarak, şikayetlerini ve sorunların değerlendirilmeye alınmasını sağlamak.

Kulüplerimizin daha fazla seyirciyi sahalara çekebilmesi için neler yapması gerektiğini ile önerilerde bulunmaktır.

4.1.2. Araştırmanın Kapsamı

Bu anket çalışması 2008-2009 sezonunda Antalya’da, Atatürk Spor Salonu ve Kepez Arena’da oynanan BEKO Basketbol Ligi karşılaşmalarına gelen 651 seyirci üzerinde gerçekleştirilmiştir.

4.1.3. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma amacına göre tanımlayıcı, verilerin toplanış yöntemine göre anket çalışması, verilerin toplanma zamanına göre ise kesitsel bir araştırma olarak tasarlanmıştır.

4.1.3.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Antalya’da 2008-2009 sezonunda BEKO basketbol liginin yapıldığı iki salona gelen seyircilerden oluşmuştur. Evren sayısı kesin olarak bilinmediğinden örneklem hesaplaması evren sayısının bilinmediği durumlarda kullanılan aşağıdaki örneklem formülünden yararlanılmıştır:

$$n = t^2 p q / d^2$$

t = α yanılıgı düzeyinde n serbestlik derecesi için t değeri

n= Hesaplanması planlanan örneklem büyüklüğü

p= olayların görünüş sıklığı

q= olayların görülmeme sıklığı

d= Aranılan olgunun görülebilecek sıklığına göre kabul edilen \pm sapma miktarı

$\alpha = 0,05$ düzeyinde tablo t değeri 1,96 olarak alınmıştır. En yüksek örneklem düzeyini vermesi açısından ise p ve q değerleri 0,5 olarak belirlenmiştir. Sapma miktarı ise 0,05 olarak uygulanmıştır.

Bu formüle göre elde edilen örneklem sayısı 385 olarak belirlenmiştir.

$$385 = (1,96)^2 \times 0,5 \times 0,5 / (0,05)^2$$

Örneklemden kaynaklanacak hatalar, seyircilerin anketleri eksik girmesinden dolayı gerçekleştirilebilecek veri kayıplarını gidermek için örneklemin 2 katı olan 670 adet kişiyle örneklem oluşturulmuştur. Verilerin eksik girilmesinden dolayı bu anketlerin 19 adedi geçersiz sayılarak çıkarılmıştır. Çalışmanın n sayısı 651 olarak gerçekleşmiştir.

4.1.3.2. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan bir anket kullanılmıştır. Birinci bölüm toplam 11 sorudan oluşmaktadır. Burada ankete katılanların demografik ve sosyo-ekonomik özelliklerini yansıtan ve spor yapma düzeyini belirleyen sorular bulunmaktadır. Anketin ikinci bölümünde ise basketbol maçlarına katılımı etkileyen faktörlerden oluşan 41 soru bulunmaktadır. Bu sorular 5'li Likert ölçeğine göre hazırlanmıştır. Anketin kapsam geçerliliğini sağlamak açısından sorular hazırlandıktan sonra bu alanda menejerlik ve kulüp yöneticiliği yapan uzmanlara danışılmıştır. Ayrıca yurt dışında bu alanda yapılmış olan tezler de incelenmiştir.

Veri toplama aracının pilot çalışmasında 20 adet seyirci belirlenip bunlara 3 hafta arayla anket tekrarlatılmıştır. Test re-test güvenilirliğini sağlamak için iki farklı tarihte yapılan anketler arasında zamana bağlı olarak bir fark olup olmadığı paired t-testi ile karşılaştırılmış ve $p>0,05$ bulunarak test-retest güvenilirliği olduğu kararı verilmiştir.

İç tutarlılığın saptanması için Cronbach alpha değeri bulunmuş ve 0,836 bulunmuştur. Özdamar tarafından 1999'da yapılan çalışmada (Tavşancıl, 2002, s.29) Cronbach Alpha değerinin 0,80 ve 0,100 arasında olmasının ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu ifade ettiği görülmüştür.

Anketin yapı geçerliliğinin saptanması için faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizinin bu örnekte yapılabilişinin test edilmesi için önce Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testine bakılmıştır. Literatürde 1'yakın değerlerin mükemmel, 0,80 – 0,90 değerlerinin ise çok iyi olduğu kanısı olduğundan (Tavşancıl, 2002, s.50) örneklemden elde edilen verilerin yeterliliğinin tam olduğu kabul edilmiştir. Bartlett küresellik testinde ise $p<0,001$ düzeyinde anlamlılık olması faktörlerin altındaki değişkenlerin birbirinden farklı ve yanıtlayanlar tarafından cevaplanabilir olarak algılandığını göstermektedir. Faktör analizi yapılırken önce temel bileşenler analizine göre faktör analizi yapılmış daha sonra da faktör sayısının yüksek çıkmasından dolayı daha az değişkenle faktör varyanslarının maksimum olmasının sağlanabileceği varimax döndürme yöntemi kullanılmıştır. 41 adet madde, Eigen değerleri 1'den büyük olan 13 adet faktöre indirgenmiş, faktörlerin kümülatif olarak varyansı açıklama düzeyi ise %60 olarak bulunmuştur. Sosyal bilimlerde bu değer kabul edilebilir sınırlar içinde olarak düşünülmektedir. (Tavşancıl, 2002, s.48).

4.1.3.3. İstatistiksel Analiz

Çalışmanın istatistiksel analizinde tanımlayıcı istatistiklerden, frekans dağılımlarından, ki kare analizinden yararlanılmıştır. İstatistiksel analizler SPSS 16.0 ile gerçekleştirilmiştir.

4.1.3.4.Bulgular:

Tablo 4. 1. Anket Yapılan Seyircilerin Yaş Dağılımına Göre Dağılımı

	Kişi Sayısı	Minimum Yaş	Maksimum Yaş	Ortalama Yaş
Yaş	651	11	65	27,01

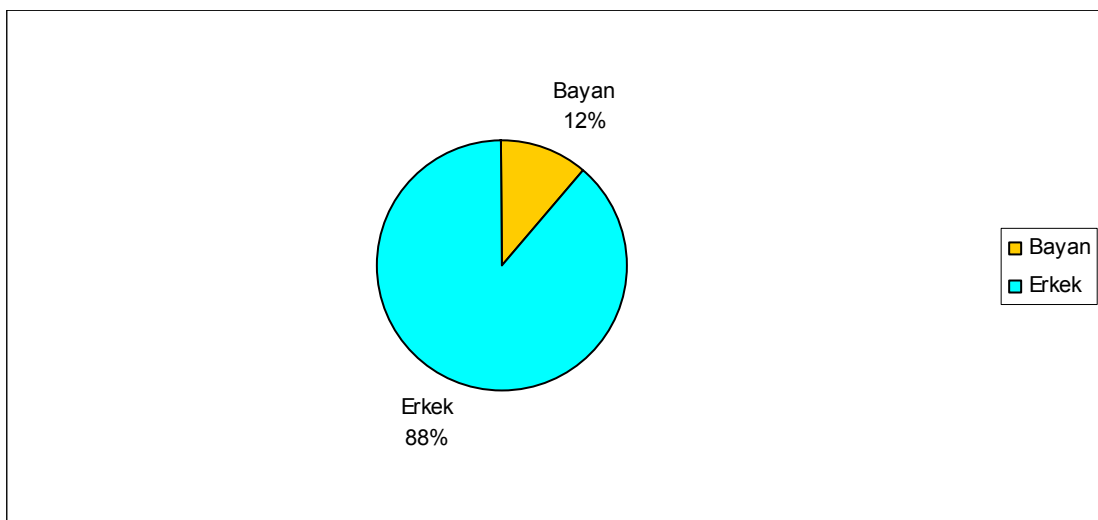
Yapmış olduğumuz çalışmaya katılan bireylere yaptığımız anket sonucunda yaş ortalaması 27,01'dir. En küçük yaş sınırı 11 en büyük yaş sınırı ise 65'dir.

Tablo 4. 2. Anket Yapılan Seyircilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Bayan	75	11,5	11,5	11,5
Erkek	576	88,5	88,5	100,0
Toplam	651	100,0	100,0	

Basketbol müsabakalarına katılmış olan bireyler üzerinde yaptığımız anket sonucunda 651 kişiden 576 sı %85,5 'i erkek , 75 i %11'i bayan olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 4. 1. Anket Yapılan Seyircilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılım Yüzdesi

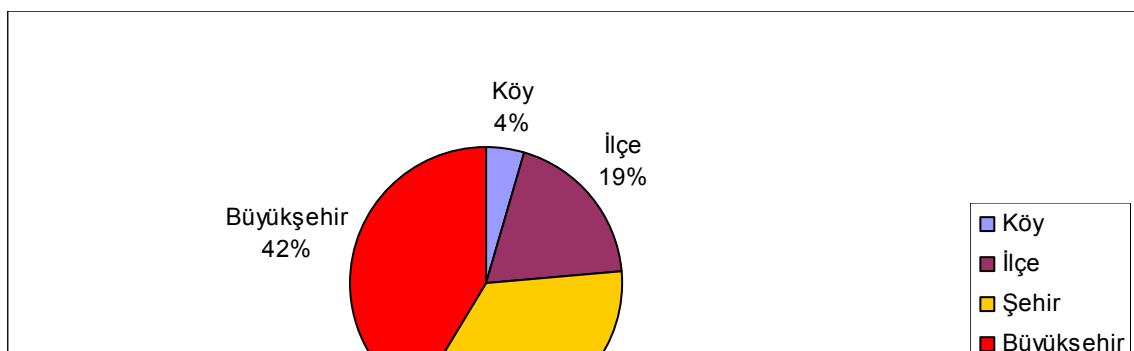

Tablo 4. 3. Anket Yapılan Seyircilerin Doğum Yerlerine Göre Dağılımı

Doğum yeri	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Köy	26	4,0	4,0	4,0
İlçe	111	17,1	17,1	21,0
Şehir	203	31,2	31,2	52,2
Büyükşehir	241	37,0	37,0	89,2
Metropol	70	10,8	10,8	100,0
Toplam	651	100,0	100,0	

Basketbol müsabakalarına katılmış olan bireyler üzerinde yaptığımız anket sonucunda 651 kişiden 26'sı %4 ü Köylerde ,111 i %17,1'si İlçede,203 %31,2'si İlde,241'i %37'si Büyükşehirlerde ,70'i %10,8'si de Metropolde doğmuş olarak karşımıza çıkmaktadır. Bulgulara neticesinde basketbol maçlarına katılan bireylerinin büyük bir yüzdesinin Büyükşehirlerde ve şehirlerde (%67,2) doğdukları gözümüze çarpmaktadır.Metropollerde doğmuş bireylerin Köylerde doğmuş bireylerden %6,8 oranında daha fazla olduğunu da görmekteyiz.

Şekil 4. 2. Anket Yapılan Seyircilerin Doğum Yerlerine Göre Dağılım Yüzdesi

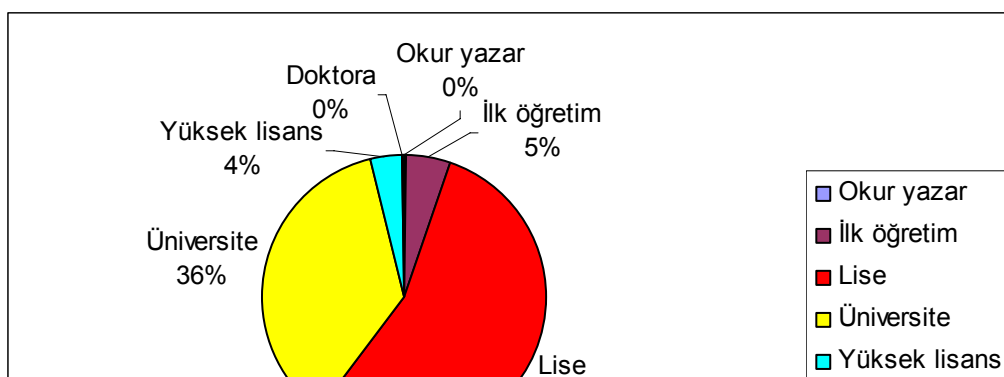

Tablo 4. 4. Anket Yapılan Seyircilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Okur yazar	1	%0,2	%0,2	%0,2
İlk öğretim	33	%5,1	%5,1	%5,2
Lise	358	%55,0	%55,1	%60,3
Üniversite	233	%35,8	%35,8	%96,2
Yüksek lisans	23	%3,5	%3,5	%99,7
Doktora	2	%0,3	%0,3	%100,0
Toplam	650	%99,8	%100,0	

Basketbol müsabakalarına katılan bireyler üzerinde yaptığımız anket sonucu bireyleri eğitim düzeyi; 1 kişi %0,2 oranı ile Okur yazar,33kişi %5,1 oranı ile İlk öğretim,358 kişi %55 oranı ile lise,233 kişi %35,8oranı ile Üniversite,23 kişi %3,5 ile yüksek lisans ,2 kişi %0,3 oranı ile Doktora yapmış olarak karşımıza çıkmaktadır. Bulgular neticesinde basketbol müsabakalarına gelen bireylerin toplam %93,8 i lise ve üstü bir okul bitirmiş olduğu karşımıza çıkmaktadır.Bu sonuç da basketbol izleyicisinin eğitim düzeyinin futbola nazaran yüksek olduğu göstermektedir.

Şekil 4. 3. Anket Yapılan Seyircilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılım Yüzdesi

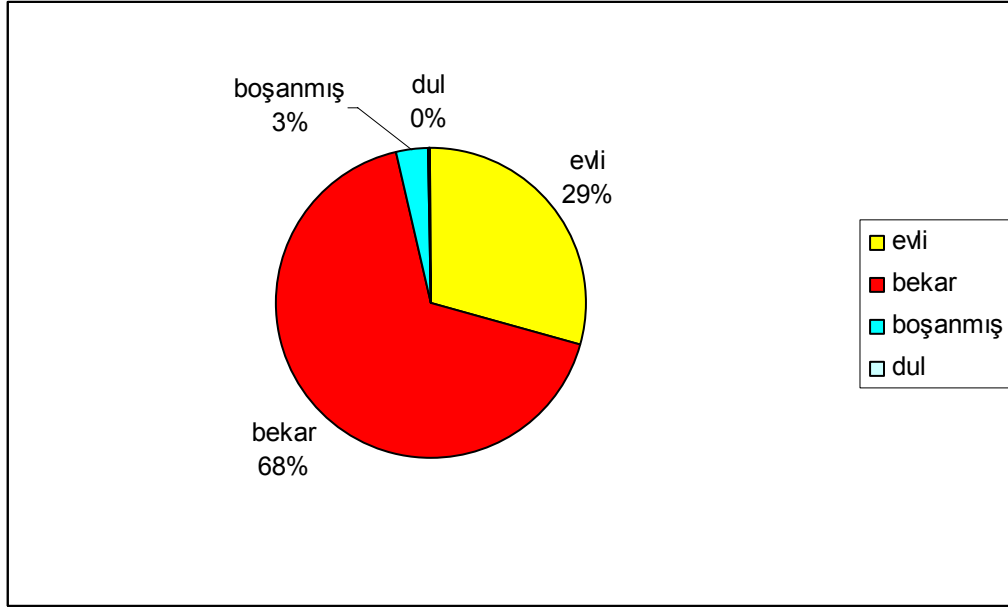

Tablo 4. 5. Anket Yapılan Seyircilerin Medeni Hallerine Göre Dağılımı

Medeni hali	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evli	192	%29,5	%29,5	%29,5
Bekar	436	%67,0	%67,0	%96,5
Boşanmış	22	%3,4	%3,4	%99,8
Dul	1	%0,2	%0,2	%100,0
Toplam	651	%100,0	%100,0	

Basketbol müsabakalarına katılan bireyler üzerinde yaptığımız anketler sonucu, bireylerin medeni halleri ile ilgili bulgular sonucunda;192 kişinin %29,5 oranında Evli, 436 kişinin %67 oranında Bekar, 22 kişinin %3,4 oranında Boşanmış 1 kişinin %0,2 oranında Dul olarak karşımıza çıkmaktadır. Bulgular neticesinde basketbol maçlarına katılan izleticilerin %67 gibi büyük bir oranının bekar oldukları göze çarpmaktadır.

Şekil 4. 4. Anket Yapılan Seyircilerin Medeni Hallerine Göre Dağılım Yüzdesi

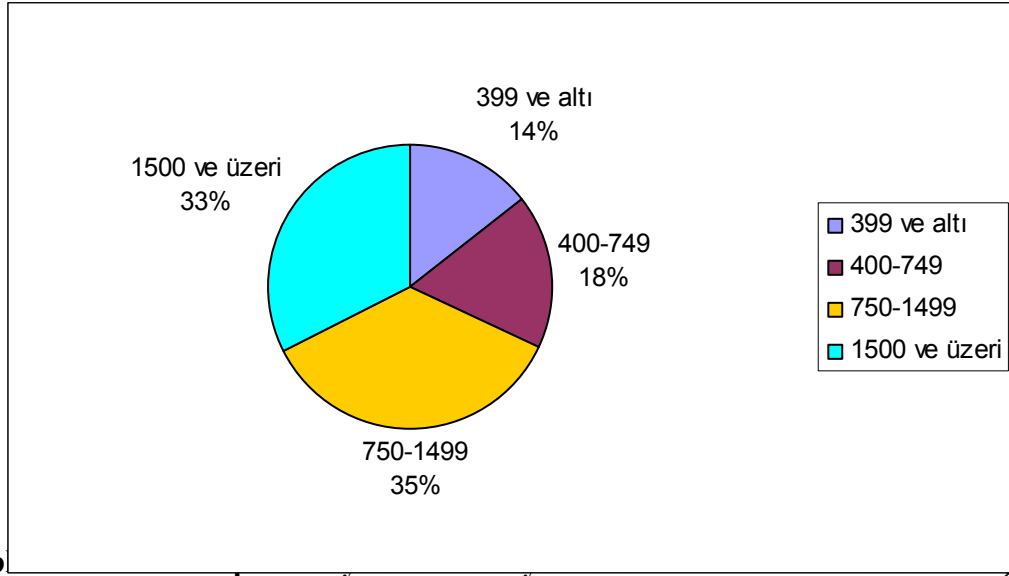
Tablo 4. 6. Anket Yapılan Seyircilerin Aylık Net Gelirlerine Göre Dağılımı

Aylık net gelir	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
399tl ve altı	93	%14,3	%14,3	%14,3
400tl-749tl	115	%17,7	%17,7	%32,0
750tl-1499tl	230	%35,3	%35,4	%67,4
1500tl ve üzeri	212	%32,6	%32,6	%100,0
Toplam	650	%99,8	%100,0	

Basketbol müsabakalarına katılan bireyler üzerinde yaptığımız anketler sonucu, bireylerin gelir düzeyleri ile ilgili bulgular sonucunda; 93 kişinin % 14,3 oranında 399 tl ve altı , 115 kişinin %17,7 oranında 400tl-749tl ,230 kişinin %35,3 oranında 750tl-1499tl,212 kişinin %32,6 oranında 1500tl ve üstü oranları karşımıza çıkmaktadır. Basketbol müsabakalarına gelen izleyicilerin 750tl-1499tl , 1500tl ve üzeri oranının toplamının %72,9

unu oluşturduğunu ve bu oranların maçlara katılan izleyicilerin gelirlerinin orta seviyede olduğunu görmekteyiz.

Şekil 4.5. Anket Yapılan Seyircilerin Aylık Net Gelirlerine Göre Dağılım yüzdesi

Tablo 4.5. Anket Yapılan Seyircilerin Aylık Net Gelirlerine Göre Dağılımı

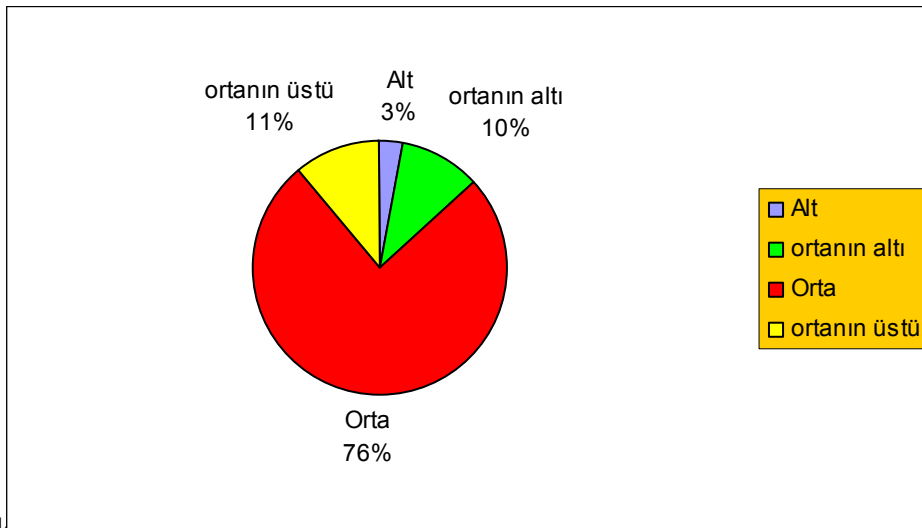
Sosyoekonomik	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Alt	20	%3,1	%3,1	%3,1
Ortanın altı	66	%10,1	%10,1	%13,2
Orta	486	%74,7	%74,7	%87,9
Ortanın üstü	72	%11,1	%11,1	%98,9
Üst	5	%0,8	%0,8	%99,7
Toplam	651	%100,0	%100,0	

Basketbol müsabakalarına katılan bireyler üzerinde yaptığımız anketler sonucu, bireylerin kendilerine sorduğumuz sosyoekonomik düzeyinizi hangi seviyede buluyorsunuz sorusuna bireylerin verdiği cevapların bulguların sonucunda; 20 kişi %3,1 oranında alt, 66 kişi %10,1 oranında, 486 kişi %74,7 oranında orta, 72 kişi %11,1 oranında ortanın üstü, 5 kişi ise %0,3 oranında üst ,oranları karşımıza çıkmaktadır. Bulgulara neticesinde ankete katılmış

olan izleyicilerin kendilerinin sosyoekonomik düzeylerinin orta seviyede olduklarını düşünmektedirler bu oran göze çarpıcı bir oran olarak karşımıza çıkmaktadır. (%74,7)

Bulgular sonucunda Ortanın altı(10,1) ve Ortanın üstü (11,1) verileri birbirlerine çok yakın veriler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 4. 6. Anket Yapılan Seyircilerin Sosyoekonomik Durumlarına Göre Dağılım Yüzdesi

Tablo 4. 6. Anket Yapılan Seyircilerin Mesleklerine Göre Dağılımı

Meslek	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
İşçi	122	%18,7	%18,7	%18,7
Memur	91	%14,0	%14,0	%32,7
Serbest	133	%20,4	%20,4	%53,1
Çiftçi	8	%1,2	%1,2	%54,4
Esnaf	28	%4,3	%4,3	%58,7
Emekli	15	%2,3	%2,3	%61,0
Günlük işler	19	%2,9	%2,9	%63,9
İşsiz	11	%1,7	%1,7	%65,6

Öğrenci	223	%34,3	%34,3	%99,8
Toplam	651	%100,0	%100,0	

Basketbol müsabakalarına katılan bireyler üzerinde yaptığımız anketlerde 651 katılımcıdan elde ettiğimiz bulgulara baktığımızda, meslek dağılımları; 122 kişi %18 oranında işçi, 91 kişi %14 oranında memur,133 kişi %20,4 oranında serbest,8 kişi %1,2 oranında çiftçi,28 kişi %4,3 oranında esnaf,15 kişi %2,3 oranında emekli,19 kişi %2,9 oranında günlük işler,11 kişi %1,7 oranında işsiz,223 kişi %34,3 oranında öğrenci olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bulgulara neticesinde, maçlara katılan bireylerin çoğunluğunu %34,3 ile öğrenciler oluşturmaktadır. Serbest çalışan bireylerin (%20,4) maçlara katılımlarının, işçi olarak çalışan bireylerden (%18) daha fazla olduğunu görmekteyiz.

Tablo 4. 9. Anket Yapılan Seyircilerin En Çok Kullandıkları Kitle İletişim Araçlarına Göre Dağılımı

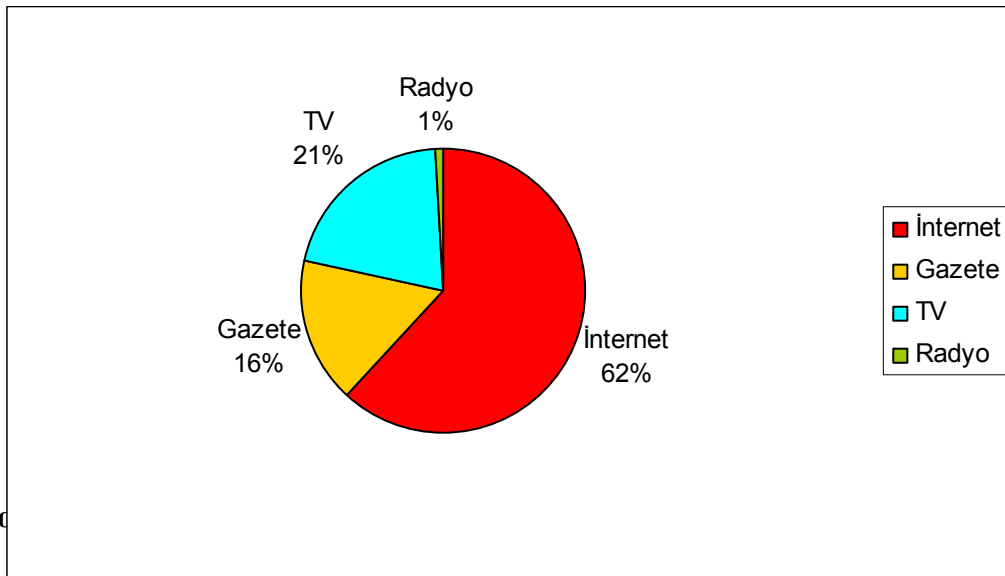
Kitle iletişim	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
İnternet	399	%61,3	%61,3	%61,3
Gazete	104	%16,0	%16,0	%77,3
TV	135	%20,7	%20,7	%98,0
Radyo	5	%0,8	%0,8	%98,8
Dergi	8	%1,2	%1,2	%100,0
Toplam	651	%100,0	%100,0	

Basketbol müsabakalarına katılmış olan bireyler üzerinde yaptığımız anket sonucunda hangi kitle iletişim aracını kullanıyorsunuz sorusuna; 651 kişiden 399 kişi %61,3 oranında

internet, 104 kişi %16 oranında gazete , 135 kişi %20,7 oranında TV, 5 kişi %0,8 oranında radyo, 8 kişi %1,2 oranında dergi cevaplarını vermişlerdir.

Elde ettiğimiz bulgular neticesinde basketbol maçlarına gelen seyircilerin %61,3'lük bir oranla büyük çoğunluğunun kitle iletişim araçlarından, interneti kullandığını görmekteyiz. %20,7'lik oranla da televizyon, en çok kullanılan kitle iletişim araçları arasında ikinci sırada yer almaktadır.

Şekil 4. 7. Anket Yapılan Seyircilerin En Çok Kullandıkları Kitle İletişim Araçlarına Göre Dağılım Yüzdesi

Tablo

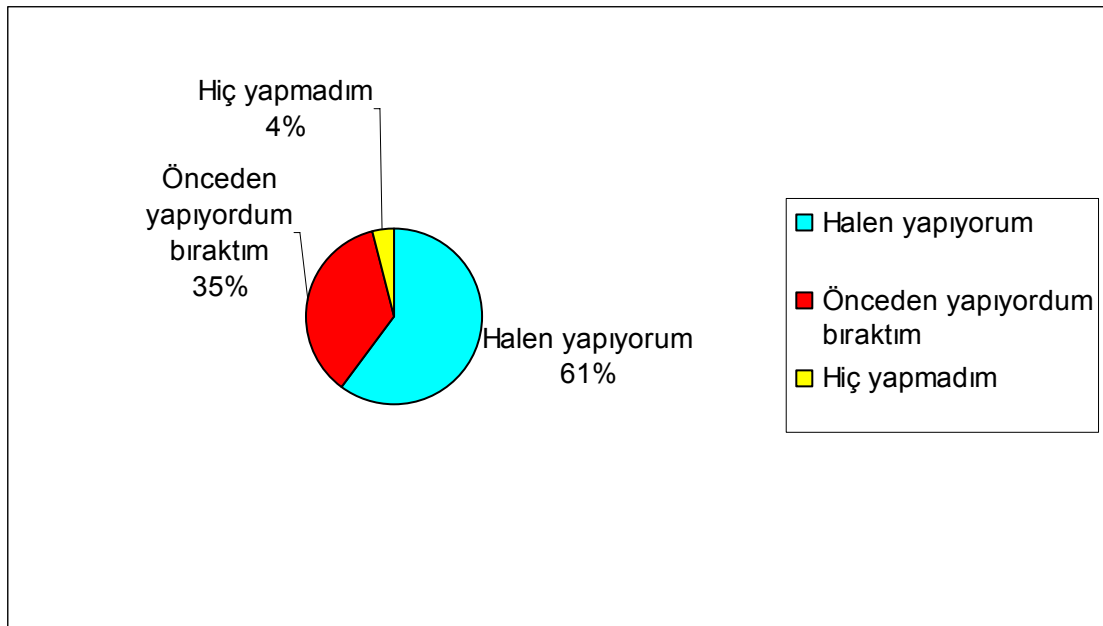
lımı

Spor yapıyor musunuz?	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Halen yapıyorum	392	%60,2	%60,2	%60,2
Önceden yapıyordum bıraktım	231	%35,5	%35,5	%95,7
Hiç yapmadım	28	%4,3	%4,3	%100,0
Toplam	651	%100,0	%100,0	

Basketbol müsabakalarına katılmış olan bireyler üzerinde yaptığımız anket sonucunda spor yapıyor musunuz sorusuna; 651 kişiden 392 kişi %60,2 oranında halen yapıyorum,231 kişi %35,5 oranında önceden yapıyordum bıraktım,28 kişi %4,3 oranında hiç yapmadım cevapları alınmıştır.

Elde ettiğimiz bulgular neticesinde katılımcıların %60,2 inin halen spor yaptıklarını görmekteyiz.

Tablo 4. 8. Anket Yapılan Seyircilerin Spor Yapıp Yapmadıklarına Göre Dağılım Yüzdesi

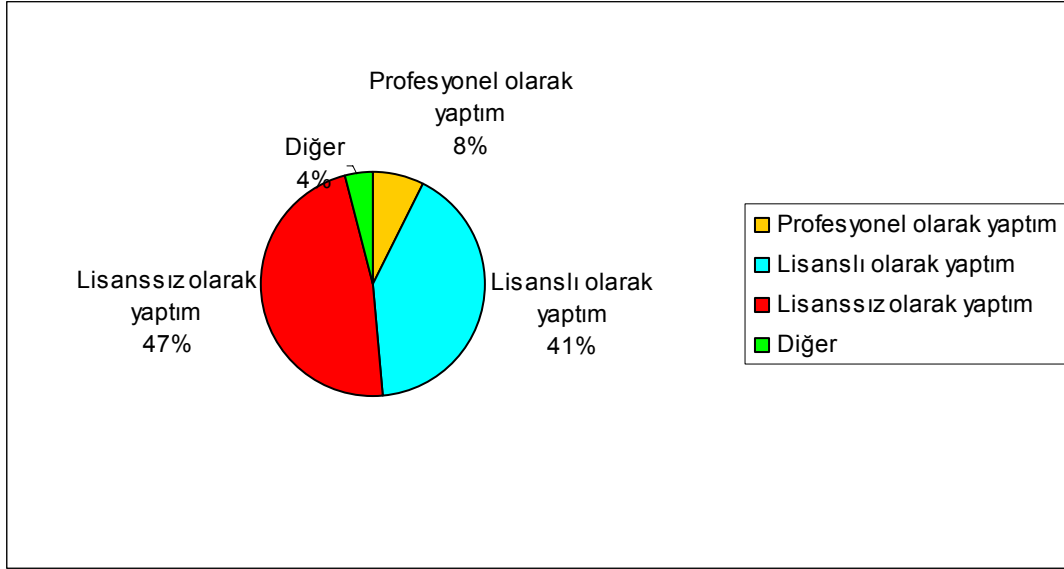
Tablo 4. 11. Anket Yapılan Seyircilerin Hangi Seviyede Spor Yaptıklarına Göre Dağılımı

Spor 2	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Profesyonel olarak yaptım	48	%7,4	%7,6	%7,6
Lisanslı olarak yaptım	258	%39,6	%40,8	%48,3
Lisanssız olarak yaptım	296	%45,5	%46,8	%95,1
Diğer	27	%4,1	%4,3	%99,4
Toplam	651	%100,0	%100,0	

Basketbol müsabakalarına katılmış olan bireyler üzerinde yaptığımız anket sonucunda spor yaptılarsa hangi seviyede spor yaptıkları sorusuna;651 kişiden 48 kişi %7,4 oranında profesyonel olarak yaptım, 258 kişi % 39,6 oranında lisanslı olarak yaptım,296 kişi %45,5 oranında lisanssız olarak yaptım,27 kişi %4,2 oranında diğer cevaplarını vermişlerdir.

Bulgular neticesinde, maçları izlemeye gelen izleyicilerin çoğunluğunun, spor (%47) lisanslı olarak spor yapmış olduklarını görmekteyiz.

Şekil 4. 9. Anket Yapılan Seyircilerin Hangi Seviyede Spor Yaptıklarına Göre Dağılım yüzdesi

Tablo 4. 12. Anket Yapılan Seyircilerin Basketbol Sevgilerine Göre Dağılımı

Basketbol sevgisi	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	2	%0,3	%0,3	%0,3
Önemli değil	3	%0,5	%0,5	%0,8
Kararsız	1	%0,2	%0,2	%0,9
Önemli	126	%19,4	%19,4	%20,3
Çok önemli	519	%79,7	%79,7	%100,0
Toplam	651	%100,0	%100,0	

Basketbol müsabakalarına katılmış olan bireyler üzerinde yaptığımız anket sonucunda basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında basketbol sevgisinin etkisi

nedir? Sorusuna ;651 kişiden 2 kişi %0,3 oranında hiç önemli değil ,3 kişi %0,5 oranında önemli değil,1 kişi %0,2 oranında kararsızım ,126 kişi %19,4 oranında önemli,519 kişi %79,7 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Bulgular neticesinde basketbol maçlarına giden seyircilerin , basketbol sevgisinin, maçlara katılımındaki faktörler arasında çok önemli rol oynadığını söyleyebiliriz. Bu sonuçlar arasında önemli ve çok önemli verilerinin toplamının oranı göze çarpmaktadır(99,1).

Basketbol maçlarına katılım sağlayan izleyicilerin toplamda %0,8 i basketbol sevgisinin katılımlarını önemli derecede etkilemediğini söylemişlerdir.

Tablo 4. 13. Anket Yapılan Seyircilerin Maç Harici Aktivitelerin Katılımlarını Etkileme Oranına Göre Dağılımı

Maç harici eğlence	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	14	%2,2	%2,2	%2,2
Önemli değil	47	%7,2	%7,2	%9,4
Kararsız	57	%8,8	%8,8	%18,1
Önemli	256	%39,3	%39,3	%57,5
Çok önemli	277	%42,5	%42,5	%100,0
Toplam	651	%100,0	%100,0	

Basketbol müsabakalarına katılmış olan bireyler üzerinde yaptığımız anket sonucunda maç harici eğlendiriciler aktiviteler olması basketbol maçlarına katılımınızı etkiler mi? Sorusuna; 651 kişiden 14 kişi %2,2 oranında hiç önemli değil, 47 kişi %7,2 oranında önemli değil ,57 kişi %8,8 oranında kararsızım,256 kişi %39,3 oranında önemli,277 kişi %42,3 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Elde ettiğimiz bulgular neticesinde basketbol seyircisinin müsabakalara katılımını, çok önemli (%42,5) ve önemli(%39,3) derecede etkilediğini görmekteyiz.

Tablo 4. 14. Anket Yapılan Seyircilerin Stres atabilmek için maçlara Katılma istekleri Oranına Göre Dağılımı

Stres atabilmek	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	25	%3,8	%3,8	%3,8
Önemli değil	66	%10,1	%10,1	%14,0
Kararsız	69	%10,6	%10,6	%24,6
Önemli	212	%32,6	%32,6	%57,1
Çok önemli	279	%42,9	%42,9	%100,0
Toplam	651	%100,0	%100,0	

Basketbol müsabakalarına katılmış olan bireyler üzerinde yaptığımız anket sonucunda basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında stres atabilmek olabilir mi? Sorusuna;651 kişiden 25 kişi %3,8 oranında hiç önemli değil, 66 kişi %10,1 oranında önemli değil, 69 kişi 10,6 oranında kararsızım,212 kişi %32,6 oranında önemli,279 kişi %42,9 oranında çok önemli olarak cevap vermişlerdir.

Bulgular neticesinde basketbol müsabakalarına giden izleyicilerinin büyük bir çoğunluğunun maçlara stres atabilmek için gittiklerini, önemli (%32,6) ve çok önemli (%42,9) oranlarına bakarak anlayabiliriz.

Tablo 4. 15. Anket Yapılan Seyircilerin Sosyal Bir Aktivitenin İçinde Olmak İçin Maçlara Gitmek İsteme İsteklerine Göre Dağılımı

Sosyal bir aktivite	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	8	%1,2	%1,2	%1,2
Önemli değil	26	%4,0	%4,0	%5,2
Kararsız	42	%6,5	%6,5	%11,7
Önemli	264	%40,6	%40,6	%52,2
Çok önemli	311	%47,8	%47,8	%100,0
Toplam	651	%100,0	%100,0	

Basketbol müsabakalarına katılmış olan bireyler üzerinde yaptığımız anket sonucunda basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında kendinizi sosyal bir aktivitenin içinde hissetmek olabilir mi? sorusuna; 651 kişiden, 8 kişi %1,2 oranında hiç önemli değil, 26 kişi %4 oranında önemli değil, 42 kişi %6,5 oranında kararsız, 264 kişi %40,6 oranında önemli, 311 kişi %47,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Bulgular neticesinde basketbol müsabakalarına katılımı etkileyen sebeplerden birisinin de %47,8'lik çok önemli ve %40,6'lık önemli cevapları ile izleyicileri kendilerini sosyal bir aktivitenin içerisinde buluyor olduklarıdır.

Tablo 4. 16. Anket Yapılan Seyircilerin Arkadaşlarıyla Beraber Olmak İçin Maçlara Gitmek İsteklerine Göre Dağılımı

Arkadaşlar ile vakit geçirme	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	20	%3,1	%3,1	%3,1
Önemli değil	46	%7,1	%7,1	%10,1
Kararsız	60	%9,2	%9,2	%19,4
Önemli	272	%41,8	%41,8	%61,1
Çok önemli	253	%38,9	%38,9	%100,0
Toplam	651	%100,0	%100,0	

Katılımcıların, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maç sırasında arkadaşlarınızla vakit geçirmek olabilir mi?” sorusuna verdikleri cevaplara baktığımızda; 651 kişi içinde 20 kişiden %3,1 oranında “hiç önemli değil”, 46 kişiden %7,1 oranında “önemli değil”, 60 kişiden %9,2 oranında “kararsız”, 272 kişiden %41,8 oranında “önemli”, 253 kişiden %38,9 oranında “çok önemli” cevapları alınmıştır.

Bu bulgular sonucunda, basketbol seyircisinin maçlara katılımında arkadaş faktörünün önemli olduğu görülmüştür. Aynı zamanda, maçlara katılan bireylerin, yalnız başlarına aktivitelere katılmak istemediklerini, arkadaşlarıyla vakit geçirmek ve etkileşim içinde olmak istediklerini görmekteyiz.

Tablo 4. 17. Anket Yapılan Seyircilerin Aile İle Beraber Olmak İçin Maçlara Gitmek İsteklerine Göre Dağılımı

Aile ile vakit geçirme	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	27	%4,1	%4,1	%4,1
Önemli değil	70	%10,8	%10,8	%14,9
Kararsız	75	%11,5	%11,5	%26,4
Önemli	212	%32,6	%32,6	%59,0
Çok önemli	267	%41,0	%41,0	%100,0
Toplam	651	%100,0	%100,0	

Katılımcılara, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maç sırasında ailenizle vakit geçirmek olabilir mi?” sorusu yöneltildiğinde; 651 kişiden 27 kişi %4,1 oranında hiç önemli değil, 70 kişi %10,8 oranında önemli değil, 75 kişi %11,5 oranında kararsız, 212 kişi %32,6 oranında önemli, 267 kişi %41 oranında çok önemli cevapları alınmıştır.

Elde ettiğimiz bulgular neticesinde basketbol seyircisinin maçlara katılımında arkadaş faktörü gibi aile faktörünün de önemli olduğunu görmekteyiz. Anket sonuçları, maçlara katılan bireylerin yalnız başlarına aktivitelere katılmak istemediğini, arkadaşlarıyla veya aileleriyle vakit geçirmeyi tercih ettiklerini göstermiştir.

Tablo 4. 18. Anket Yapılan Seyircilerin Çevrede Başka Bir Aktivitenin Olmaması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Toplam	650	%99,8	%100,0	
Başka bir				
aktivite	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
olmaması				
Hiç önemli değil	59	%9,1	%9,1	%9,1
Önemli değil	90	%13,8	%13,8	%22,9
Kararsız	110	%16,9	%16,9	%39,8
Önemli	177	%27,2	%27,2	%67,1
Çok önemli	214	%32,9	%32,9	%100,0

Katılımcıların, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında çevrede gidilecek başka bir aktivitenin olmaması olabilir mi?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 59 kişi %9,1 oranında hiç önemli değil, 90 kişi %13,8 oranında önemli değil, 110 kişi %16,9 oranında kararsız, 177 kişi %27,2 oranında önemli, 214 kişi %32,9 oranında çok önemli yanıtını vermiştir.

Bu bulgular neticesinde, “çok önemli” yanıtı %32,9 ve “önemli” yanıtı %27,2 oranla, çevrede gidilebilecek aktivitelerin olmamasının, basketbol maçlarına katılımı büyük ölçüde etkilediğini göstermiştir. %16’lık “kararsızım” cevabı da göze çarpan oranlar arasında yer almaktadır.

Tablo 4. 19. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Tanıtımının İyi Yapılmış Olması Sebepiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Maçın tanıtımı	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	32	%4,9	%4,9	%4,9
Önemli değil	46	%7,1	%7,1	%12,0
Kararsız	54	%8,3	%8,3	%20,3
Önemli	237	%36,4	%36,4	%56,7
Çok önemli	282	%43,3	%43,3	%100,0
Toplam	651	%100,0	%100,0	

Katılımcıların, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın tanıtımının iyi yapılmış olabilir mi?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 32 kişi %4,9 oranında hiç önemli değil, 46 kişi %7,1 oranında önemli değil, 54 kişi %8,3 oranında kararsız, 237 kişi %36,4 oranında önemli, 282 kişi %43,3 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Bulgular neticesinde basketbol maçlarına katılımında, maçın tanıtımının iyi yapılmış olmasının %43,3 lük oranıyla çok önemli olduğu sonucuna varabiliriz. Maçın tanıtımının iyi yapılmış olmasının %36,4'lük oranla da seyirciler tarafından önemli olarak bulunduğunu görmekteyiz.

Tablo 4. 20. Anket Yapılan Seyircilerin Medyanın Maça Yoğun İlgisi Sebebiyle Maçlara Gitmek İsteklerinin Dağılımı

Medyanın maça ilgisi	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	44	%6,8	%6,8	%6,8
Önemli değil	55	%8,4	%8,5	%15,2
Kararsız	96	%14,7	%14,8	%30,0
Önemli	208	%32,0	%32,0	%62,0
Çok önemli	247	%37,9	%38,0	%100,0
Toplam	650	%99,8	%100,0	

Katılımcıların, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında medyanın maça olan ilgisi etkili olabilir mi?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 44 kişi %6,8 oranında hiç önemli değil, 55 kişi %8,5 oranında önemli değil, 96 kişi %14,8 oranında kararsız, 208 kişi %32 oranında önemli, 247 kişi %37,9 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir

Bulgular neticesinde, medyanın maça olan ilgisinin izleyicilerin basketbol maçlarına katılımını olumlu yönde etkilediğini görmekteyiz. Medyanın maça olan ilgisinin seyirciler tarafından %32'lük oranıyla önemli bulunduğunu, %37,9'luk oranla da çok önemli bulunduğunu görmekteyiz.

Tablo 4. 21. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın TV Den Naklen Yayınlanması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

TV'den canlı yayını	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	44	%6,8	%6,8	%6,8
Önemli değil	58	%8,9	%8,9	%15,7
Kararsız	89	%13,7	%13,7	%29,4
Önemli	193	%29,6	%29,7	%59,2
Çok önemli	265	%40,7	%40,8	%100,0
Toplam	649	%99,7	%100,0	

Katılımcıların, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın TV den canlı yayınlanması etkili olabilir mi?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 649 kişiden 44 kişi %6,8 oranında hiç önemli değil, 58 kişi %8,9 oranında önemli değil, 89 kişi %13,7 oranında kararsız, 193 kişi %29,7 oranında önemli, 265 kişi %40,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Bu sonuçlara bakıldığında maçın TV’den canlı yayınlanması bireylerin maça katılımını olumsuz yönde etkilediğini görmekteyiz. Seyircilerin %40,8’lık çok önemli ve %29,7 önemli oranları seyircilerin TV’den maçın canlı yayınlanması katılım için çok önemli bir faktör olarak görülmektedir.

Tablo 4. 22. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Bilet Fiyatları Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Bilet fiyatları	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	27	%4,1	%4,2	%4,2
Önemli değil	54	%8,3	%8,3	%12,5
Kararsız	70	%10,8	%10,8	%23,3
Önemli	244	%37,5	%37,6	%60,9
Çok önemli	254	%39,0	%39,1	%100,0
Toplam	649	%99,7	%100,0	

Katılımcıların, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın bilet fiyatları etkili olabilir mi?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 649 kişiden 27 kişi %4,2 oranında hiç önemli değil, 54 kişi %8,3 oranında önemli değil, 70 kişi %10,8 oranında kararsız, 244 kişi %37,6 oranında önemli, 254 kişi %39,1 oranında çok önemli cevabını vermiştir.

Bulgular neticesinde, bilet fiyatlarının izleyicilerin basketbol maçlarına katılımında önemli bir faktör olduğunu söyleyebiliriz. “Çok önemli” ve “önemli” cevaplarının oranlarının toplamı %76,7 olup, bilet fiyatlarının, maça katılım fikrini önemli ölçüde etkilediği izlenimini vermektedir.

Tablo 4. 23. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Ücretsiz Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Maçların Ücretsiz olması	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	130	%20,0	%20,1	%20,1
Önemli değil	159	%24,4	%24,5	%44,6
Kararsız	133	%20,4	%20,5	%65,1
Önemli	113	%17,4	%17,4	%82,6
Çok önemli	113	%17,4	%17,4	%100,0
Toplam	648	%99,5	%100,0	

Katılımcılara, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın ücretsiz olması katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusu yöneltildiğinde; 648 kişiden 130 kişi %20,1 oranında “hiç önemli değil”, 159 kişi %24,4 oranında “önemli değil”, 133 kişi %20,5 oranında “kararsız”, 113 kişi %17,4 oranında “önemli”, 113 kişi %17,4 oranında “çok önemli” cevaplarını vermiştir.

Yukarıdaki oranlara bakıldığında, maçların ücretsiz olmasının katılımı çok etkilemediği söylenebilir. %20’lik “hiç önemli değil”, %24,4’lük “önemli değil” ve %20,4’lük “kararsızım” cevapları da bunu desteklemektedir.

Tablo 4. 24. Anket Yapılan Seyircilerin Salonun Atmosferi Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Salonun atmosferi	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kararsız	24	%3,7	%3,7	%3,7
Önemli	222	%34,1	%34,2	%37,8
Çok önemli	404	%62,1	%62,2	%100,0
Toplam	650	%99,8	%100,0	

Katılımcılara yöneltilen “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salonun atmosferi maça katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna; 648 kişiden , 24 kişi %3,7

oranında kararsız,222 kişi %34,2 oranında önemli, 404 kişi %62,2 oranında çok önemli cevapları verilmiştir.

Salon atmosferinin basketbol maçlarına katılımında etkili bir faktör olduğu görünmektedir. Bulgularda göze çarpan, “hiç önemli değil” ve “önemli değil” cevaplarının seyirciler tarafından hiç işaretlenmemiş olmasıdır.

Tablo 4. 25. Anket Yapılan Seyircilerin Salona Giriş Çıkış Kolaylığı Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Salona giriş çıkış kolaylığı	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Önemli değil	5	%0,8	%0,8	%0,8
Kararsız	35	%5,4	%5,4	%6,2
Önemli	227	%34,9	%34,9	%41,1
Çok önemli	383	%58,8	%58,9	%100,0
Toplam	650	%99,8	%100,0	

Katılımcılara, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salona giriş çıkış kolaylığı katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusu yöneltildiğinde, 5 kişi %0,8 oranında önemli değil, 35 kişi %5,4 oranında kararsız, 227 kişi %34,9 oranında önemli, 383 kişi %58,8 oranında çok önemli cevapları alınmıştır.

Sonuç olarak, spor salonuna giriş ve çıkış kolaylığının maçlara katılımı önemli ölçüde etkilediği görülmüştür. “Hiç önemli değil” cevabının hiç işaretlenmemiş olması da göze çarpan bir unsur olmuştur.

Tablo 4. 26. Anket Yapılan Seyircilerin Koltuk Konforu Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Koltukların konforu	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	1	%0,2	%0,2	%0,2
Önemli değil	28	%4,3	%4,3	%4,5
Kararsız	36	%5,5	%5,5	%10,0
Önemli	232	%35,6	%35,7	%45,7
Çok önemli	353	%54,2	%54,3	%100,0
Toplam	650	%99,8	%100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salondaki koltuk konforu katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara

bakıldığında; 650 kişiden 1 kişi %0,2 oranında “hiç önemli değil”, 28 kişi %4,3 oranında “önemli değil”, 36 kişi %5,5 oranında “kararsız”, 232 kişi %35,7 oranında “önemli”, 353 kişi %54,3 oranında “çok önemli” yanıtları alınmıştır.

Sonuç olarak, %53 oranında “çok önemli” ve %35,6 oranında “önemli” yanıtı ile koltuk konforunun maçlara katılımında önemli bir faktör olduğu görünmüştür.

Tablo 4. 27. Anket Yapılan Seyircilerin Salonun Konforu Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Salon konforu	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Önemli değil	23	%3,5	%3,5	%3,5
Kararsız	29	%4,5	%4,5	%8,0
Önemli	212	%32,6	%32,6	%40,6
Çok önemli	386	%59,3	%59,4	%100,0
Toplam	650	%99,8	%100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salonun konforu katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 23 kişi %3,5 oranında hiç önemli değil, 29 kişi %4,5 oranında önemli değil, 212

kişi %32,6 oranında kararsız,386 kişi %59,4 oranında önemli, 353 kişi %54,3 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir

Bulgular neticesinde seyircilerin, basketbol maçlarına katılımını salonun konforu çok önemli olduğunu görmekteyiz , seyircilerin hiç önemli değil cevabını vermemiş olması da göze çarpan unsurlarda birisidir.

Tablo 4. 28. Anket Yapılan Seyircilerin Salonun Temiz Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Salon temizliği	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Önemli değil	13	%2,0	%2,0	%2,0
Kararsız	18	%2,8	%2,8	%4,8
Önemli	190	%29,2	%29,2	%34,0
Çok önemli	429	%65,9	%66,0	%100,0
Toplam	650	%99,8	%100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salonun temizliği katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 13 kişi %2 oranında önemli değil, 18 kişi %2,8 kararsız,190 kişi %66 oranında önemli, 429 kişi %65,9 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Salon temizliği basketbol seyircisinin maçlara katılımını etkileyen faktörler arasında %66 oranla çok önemli , %29 oranında önemli rol oynamaktadır.Hiç bir önemi yok sorusuna izleyicilerin cevabı vermemesi de izleyicilerin salon temizliğine verdikleri önemi göstermektedir.

Tablo 4. 29. Anket Yapılan Seyircilerin Maç Güvenli Bir Ortamda Seyredebilmek Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Güvenli bir ortam	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kararsız	1	%0,2	%0,2	%0,2
Önemli	165	%25,3	%25,4	%25,5
Çok önemli	484	%74,3	%74,5	%100,0
Toplam	650	%99,8	%100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçı güvenli bir ortamda seyredebilmek katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 1 kişi %0,2 kararsız,165 kişi %25,4 oranında önemli, 484 kişi %74,5 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Bulgular neticesinde,basketbol izleyicilerinin basketbol maçlarını güvenli bir ortamda seyretmek istediklerini %74,5'lik oranla çok önemli bulduklarını görmekteyiz.Yapmış olduğumuz çalışmada basketbol maçlarına katılımı etkileyen en önemli faktör olarak maçlarını güvenli bir ortamda seyretmek çıkmaktadır.

Tablo 4. 30. Anket Yapılan Seyircilerin Salona Ulaşım Kolaylığı Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Salona ulaşım kolaylığı	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	1	%0,2	%0,2	%0,2
Önemli değil	1	%0,2	%0,2	%0,3
Kararsız	1	%0,2	%0,2	%0,5
Önemli	221	%33,9	%34,0	%34,5
Çok önemli	426	%65,4	%65,5	%100,0
Toplam	650	%99,8	%100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salona ulaşım kolaylığı katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 1 kişi %0,2 oranında hiç önemli değil, 1 kişi %0,2 oranında önemli değil, 1 kişi %0,2 oranında kararsız,221 kişi %34 oranında önemli, 426 kişi %66,5 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Salona ulaşım kolaylığı maça katılacak olan basketbol izleyici için ,maçı güvenli bir ortamda seyretmek faktörüyle beraber katılımı en çok etkileyen faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.%99,5 oranıyla maçlara katılımı en çok etkileyen faktörlerden birisi olan salona ulaşım kolaylığı spor kulüplerimizin en çok dikkat etmesi gereken unsurdur.

Tablo 4. 31. Anket Yapılan Seyircilerin Salonun Otopark Kapasitesi Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Salonun otopark kapasitesi	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	68	%10,4	%10,5	%10,5
Önemli değil	94	%14,4	%14,5	%24,9
Kararsız	102	%15,7	%15,7	%40,6
Önemli	187	%28,7	%28,8	%69,4
Çok önemli	199	%30,6	%30,6	%100,0
Toplam	650	%99,8	%100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salonun otopark kapasitesi katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında ; 650 kişiden 68 kişi %10,5 oranında hiç önemli değil, 94 kişi %14,5 oranında önemli değil, 102 kişi %15,7 oranında kararsız,187 kişi %28,8 oranında önemli, 199 kişi %30,6 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir

Bulguları neticesinde spor salonlarının otopark kapasitesinin maçlara katılımı çok etkin olarak rol oynamadığını görmekteyiz.

Tablo 4. 32. Anket Yapılan Seyircilerin Salonda Kaliteli Yiyecek Ve İçecek Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Kaliteli yiyecek ve içecek	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Önemli değil	1	%0,2	%0,2	%0,2
Kararsız	50	%7,7	%7,7	%7,8
Önemli	255	%39,2	%39,2	%47,1
Çok önemli	344	%52,8	%52,9	%100,0
Toplam	650	%99,8	%100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salonda bulunan yiyecek içecek kalitesi katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden , 1 kişi %0,2 oranında önemli değil, 50 kişi %7,7

oranında kararsız,255 kişi %39,2 oranında önemli, 344 kişi %52,9 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir

Bulgular neticesinde, katılımcıların basketbol maçlarına geldiklerinde kaliteli yiyecek ve içecek bulmak istediklerini görmekteyiz.

Tablo 4. 33. Anket Yapılan Seyircilerin Seyirci Davranışları Sebepiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Seyirci davranışları	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Önemli	221	33,9	34,1	34,1
Çok önemli	428	65,7	65,9	100,0
Toplam	649	99,7	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında seyirci davranışları katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında ;649 Sorusuna , 221 kişi %34,1 oranında önemli, 428 kişi %65,9 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Basketbol maçlarına katılan izleyicilerin katılımını etkileyen en önemli faktörler den birisi olarak seyirci davranışları çıkmaktadır. Seyirci davranışları toplamda %100 oranında önemli ve çok önemli olarak görülmektedir. Hiç önemli değil ,önemli değil ve kararsızım cevaplarının seyirciler tarafından verilmemiş olması da karşımıza çıkan önemli unsurlardan birisidir.

Tablo 4. 34. Anket Yapılan Seyircilerin Takımda Yıldız Oyuncu Varlığı Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Yıldız oyuncuların varlığı	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	6	0,9	0,9	0,9
Önemli değil	22	3,4	3,4	4,3
Kararsız	33	5,1	5,1	9,4
Önemli	205	31,5	31,5	40,9
Çok önemli	384	59,0	59,1	100,0
Toplam	650	99,8	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında yıldız oyuncuların varlığı katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 6 kişi %0,9 oranında hiç önemli değil, 22 kişi %3,4 oranında önemli değil, 33 kişi %5,1 oranında kararsız,205 kişi %31,5 oranında önemli, 384 kişi %59,1 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Takımlarda yıldız oyuncuların varlığının seyircilerin maçlara katılımını olumlu yönde etkilemektedir. Seyirciler yıldız oyuncuların varlığını %59,1 oranında çok önemli bulduklarını %31,5 oranında ise önemli bulduklarını görmekteyiz

Tablo 4. 35. Anket Yapılan Seyircilerin Takımın Oynadığı Lig Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Takımın onadığı lig	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	7	1,1	1,1	1,1
Önemli değil	22	3,4	3,4	4,5
Kararsız	39	6,0	6,0	10,5
Önemli	209	32,1	32,2	42,6
Çok önemli	373	57,3	57,4	100,0
Toplam	650	99,8	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında takımın oynadığı lig katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında ; 650 kişiden 7 kişi %1,1 oranında hiç önemli değil, 22 kişi %3,4 oranında önemli değil, 39 kişi %6 oranında kararsız,209 kişi %32,2 oranında önemli, 373 kişi %57,4 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Basketbol maçlarına katılan izleyicilerin maçlara katılımında etkili faktörlerden bir diğeri de takımın oynadığı lig olarak görülmektedir.Bulgulara neticesinde %57’lik bir kesimin takımın oynadığı ligin maçlara katılımlarında çok önemli, %32,2’lik bir kesimin de takımın oynamış olduğu ligin maçlara katılımlarında önemli rol oynadığını söylemektedirler.

Tablo 4. 36. Anket Yapılan Seyircilerin Maçı Canlı Bir Ortamda Seyretmek İstemeleri Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Maçı canlı bir ortamda seyretmek	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	2	0,3	0,3	0,3
Önemli değil	12	1,8	1,8	2,2
Kararsız	19	2,9	2,9	5,1
Önemli	195	30,0	30,0	35,1
Çok önemli	421	64,7	64,8	99,8
Toplam	650	99,8	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçı canlı olarak izlemek katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında ; 650 kişiden 2 kişi %0,3 oranında hiç önemli değil, 12 kişi %1,8 oranında önemli değil, 19 kişi %2,9 oranında kararsız,195 kişi %30 oranında önemli, 421 kişi %64,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Seyircilerin vermiş oldukları cevaplar neticesinde, maçlara katılım önemli sebeplerinden birisinin de maçları canlı bir şekilde izlemek olduğunu görmekteyiz.Toplamda %94,8’lik önemli ve çok önemli cevapları seyircilerin maçı canlı bir ortamda seyretmenin etkinliğinin katılımı ne kadar olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Tablo 4. 37. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Çekişmeli Gececek Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Maçı çekişmeli gececek olması	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	6	0,9	0,9	0,9
Önemli değil	26	4,0	4,0	4,9
Kararsız	33	5,1	5,1	10,0
Önemli	210	32,3	32,3	42,3
Çok önemli	375	57,6	57,7	100,0
Toplam	650	99,8	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın çekişmeli geçecek olması katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında ; 650 kişiden 6 kişi %0,9 oranında hiç önemli değil, 26 kişi %4 oranında önemli değil, 33 kişi %5,1 oranında kararsız,210 kişi %32,3 oranında önemli, 375 kişi %57,6 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Bulgular neticesinde, maçın çekişmeli olmasının katılımı önemli derecede etkilediğini görmekteyiz. %57’lik çok önemli ve %32,3 lük önemli verileri seyircilerin maçlara gittiklerinde çekişmeli bir maç seyretmek istediklerini göstermektedir.

Tablo 4. 38. Anket Yapılan Seyircilerin Bir Önceki Maçtan Aldıkları Haz Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Bir önceki maçtan aldığım haz	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	19	2,9	2,9	2,9
Önemli değil	33	5,1	5,1	8,0
Kararsız	37	5,7	5,7	13,7
Önemli	244	37,5	37,6	51,3
Çok önemli	316	48,5	48,7	100,0
Toplam	649	99,7	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında bir önceki maçtan aldığınız haz katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 649 kişiden 19 kişi %2,9 oranında hiç önemli değil, 33 kişi %5,1 oranında önemli değil, 37 kişi %5,7 oranında kararsız,244 kişi %37,5 oranında önemli, 316 kişi %48,7 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Bulgular neticesinde basketbol maçlarına katılmış olan seyircilerin bir önceki maçtan aldıkları haz toplamda %86,3 oranıyla çok önemli ve önemli bulunmaktadır. Bu hazın takımın maçı kazanmasının veya oyunun çekişmeli geçmesinin yanı sıra salonda verilen hizmet kalitesinin de yer aldığını daha önceki bulgularımıza dayanarak söyleyebiliriz.

Tablo 4. 39. Anket Yapılan Seyircilerin Takımın Maçı Kazanabilme Şansı Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Takımın maçı kazanabilme şansı	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	13	2,0	2,0	2,0
Önemli değil	35	5,4	5,4	7,4
Kararsız	58	8,9	8,9	16,3
Önemli	243	37,3	37,4	53,8
Çok önemli	300	46,1	46,2	100,0
Toplam	649	99,7	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçı kazana bilme şansı olması katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında ; 649 kişiden 13 kişi %2 oranında hiç önemli değil, 35 kişi %5,4 oranında önemli değil, 58 kişi %8,9 oranında kararsız,243 kişi %37,4 oranında önemli, 300 kişi %46,2 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Bulgular neticesinde, çok önemli %46,2 ve önemli %37,4 oranları, seyircilerin takımlarının maçları kazana bilme şansının fazla olduğu veya kazanabilecekleri maçlara gitmeyi tercih ettiklerini göstermektedir

Tablo 4. 40. Anket Yapılan Seyircilerin Takımın Son Zamanlardaki Performansı Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Toplam	650	99,8	100,0	
Takımın son zamanlardaki performansı	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	11	1,7	1,7	1,7
Önemli değil	25	3,8	3,8	5,5
Kararsız	51	7,8	7,8	13,4
Önemli	255	39,2	39,2	52,6
Çok önemli	308	47,3	47,4	100,0

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında takımın son zamanlardaki performansı katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında ; 650 kişiden 11 kişi %1,7 oranında hiç önemli değil, 25 kişi %3,8 oranında önemli değil, 51 kişi %7,8 oranında kararsız,255 kişi %39,2 oranında önemli, 308 kişi %47,4 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Bu sonuçlara neticesinde seyircilerin maçlara katılımında takımın son zamanlardaki performanslarının etkili olduğunu görmekteyiz. Seyircilerin %47,4'lük çok önemli cevabı takımın performansının seyirci sayısında etkili olacağını göstermektedir.

Tablo 4. 41. Anket Yapılan Seyircilerin Takımın İyi Hücum Yapması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Takımın iyi hücum yapması	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	7	1,1	1,1	1,1
Önemli değil	26	4,0	4,0	5,1
Kararsız	59	9,1	9,1	14,2
Önemli	233	35,8	35,8	50,0
Çok önemli	324	49,8	49,8	99,8
Toplam	650	99,8	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında takımın iyi hücum yapması katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 7 kişi %1,1 oranında hiç önemli değil, 26 kişi %4 oranında önemli

değil, 59 kişi %9,1 oranında kararsız,233 kişi %35,8 oranında önemli, 324 kişi %49,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Bulgular neticesinde basketbol seyircisinin,takımının iyi hücum yapmasının maçlara katılımlarını olumlu yönde etkileyeceğini %49,8 çok önemli ve %35,8 önemli cevaplarıyla görmekteyiz.

Tablo 4. 42. Anket Yapılan Seyircilerin Takımın İyi Savunma Yapması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Takımın iyi savunma yapması	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	8	1,2	1,2	1,2
Önemli değil	51	7,8	7,8	9,1
Kararsız	311	47,8	47,8	56,9
Önemli	241	37,0	37,1	94,0
Çok önemli	39	6,0	6,0	100,0
Toplam	650	99,8	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında takımın iyi savunma yapması katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara

bakıldığında; 650 kişiden 8 kişi %1,2 oranında hiç önemli değil, 51 kişi %7,8 oranında önemli değil, 311 kişi %47,8 oranında kararsız,241 kişi %35,8 oranında önemli, 39 kişi %6 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir

Basketbol maçlarına katılımında takımlarının iyi savunma yapıyor olması izleyicilerin katılımını etkileyip etkilemediği konusunda %47'lik bir oranla kararsız kalmışlardır. Hiç önemli değil cevabını veren izleyiciler %1,2'lik oranı ile bir önceki soruda ki maçlara katılımınızı iyi hücum yapması etkiler mi sorusuna paralel olarak cevap vermişlerdir.Aynı şekilde takımlarının iyi savunma yapmasının katılımınızı önemli derecede etkileyeceği bir önceki sorudaki cevaplarına %37'lik oranla paralellik arz etmektedir .Maçlara katılımınızı çok önemli derecede etkileyeceğini düşünen seyircilerin oranı ise %6 olarak görülmektedir.

Tablo 4. 43. Anket Yapılan Seyircilerin Takımın Ligdeki Sıralama Durumu Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Takımın ligdeki sıralama durumu	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	14	2,2	2,2	2,2
Önemli değil	45	6,9	6,9	9,1
Kararsız	68	10,4	10,5	19,5
Önemli	256	39,3	39,4	58,9
Çok önemli	267	41,0	41,1	100,0
Toplam	650	99,8	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında takımın ligdeki sıralama durumu katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında ; 650 kişiden 14 kişi %2,2 oranında hiç önemli değil, 45 kişi %6,9 oranında

önemli değil, 68 kişi %10,4 oranında kararsız,256 kişi %39,4 oranında önemli, 267 kişi %41,1 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir

Takımın ligdeki sıralama durumunun iyi olmasının seyircilerin maçlara katılımında olumlu bir etkisinin olduğunu bulgular neticesinde görmekteyiz. %41 çok önemli ve %39,3 lük önemli cevapları, seyircilerin takımlarının üst sıralarda olması durumunda daha fazla olacağını göstermektedir.

Tablo 4. 44. Anket Yapılan Seyircilerin Maçların Çok Skorlu Geçmesi Sebepiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Maçların çok skorlu geçmesi	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	18	2,8	2,8	2,8
Önemli değil	48	7,4	7,4	10,2
Kararsız	81	12,4	12,5	22,7
Önemli	256	39,3	39,4	62,1
Çok önemli	246	37,8	37,9	100,0
Toplam	649	99,7	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında takımın maçlarının çok skorlu geçmesi katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 18 kişi %2,8 oranında hiç önemli değil, 48 kişi %7,4

oranında önemli değil, 81 kişi %12,5 oranında kararsız,256 kişi %39,4 oranında önemli, 246 kişi %37,1 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Maçların çok skorlu geçmesinin %39,3 oranla önemli olarak %37,8'lik oranla da çok önemli olarak katılımı etkilediğini görmekteyiz .Bu sonuçlara neticesinde izleyicilerin maçlarda gittiklerinde çok skor görmek istediklerini çıkara biliriz.

Tablo 4. 45. Anket Yapılan Seyircilerin Maçların Az Skorlu Geçmesi Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Maçların az skorlu geçmesi	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	40	6,1	6,2	6,2
Önemli değil	119	18,3	18,3	24,5
Kararsız	159	24,4	24,5	49,0
Önemli	190	29,2	29,3	78,3
Çok önemli	141	21,7	21,7	100,0
Toplam	649	99,7	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında takımın maçlarının az skorlu geçmesi katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 649 kişiden 40 kişi %6,1 oranında hiç önemli değil, 119 kişi %18,3

oranında önemli değil, 159 kişi %24,4 oranında kararsız,190 kişi %29,3 oranında önemli, 141 kişi %21,7 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir

Bulgular neticesinde , maçların az skorlu geçmesinin seyircilerin maçlara katılımını olumsuz yönde etkileyen bir faktör olarak gösterebiliriz.

Tablo 4. 46. Anket Yapılan Seyircilerin Rakip Takımı İzlemek Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Rakip takımı izlemek	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	17	2,6	2,6	2,6
Önemli değil	57	8,8	8,8	11,4
Kararsız	81	12,4	12,5	23,8
Önemli	259	39,8	39,8	63,7
Çok önemli	236	36,3	36,3	100,0
Toplam	650	99,8	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında rakip takımı izlemek katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 17 kişi %2,6 oranında hiç önemli değil, 57 kişi %8,8 oranında

önemli değil, 81 kişi %12,5 oranında kararsız,259 kişi %39,8 oranında önemli, 236 kişi %36,3 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Yaptığımız araştırmanın bulguları neticesinde, basketbol maçlarını izlemeye gelen seyircilerin takımlarının oynadığı rakipleri izlemek içinde salonlara gittiklerini görmekteyiz. Toplamda %76,1'lik çok önemli ve önemli cevapları rakibin kim olduğu maçlara katılımında etkili bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.Özellikle rakip takımın üst seviye takımlar olması (Fenerbahçe ,Galatasaray, Beşiktaş, Efes Pilsen) ve bu takımların yıldız oyuncu barındırması seyircilerin katılımını olumlu yönde etkilemektedir.

Tablo 4. 47. Anket Yapılan Seyircilerin Rakip Takımın Ligdeki Sıralaması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Rakip takımın ligdeki sıralaması	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	18	2,8	2,8	2,8
Önemli değil	44	6,8	6,8	9,5
Kararsız	89	13,7	13,7	23,2
Önemli	257	39,5	39,5	62,8
Çok önemli	242	37,2	37,2	100,0
Toplam	650	99,8	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında rakip takımın ligdeki sıralaması katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 18 kişi %2,8 oranında hiç önemli değil, 44 kişi %6,8 oranında önemli değil, 89 kişi %13,7 oranında kararsız, 257 kişi %39,5 oranında önemli, 242 kişi %37,2 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Bir önceki tabloda olduğu gibi basketbol maçlarına katılan seyirciler için rakip takım önemli olduğu kadar, rakip takımın ligdeki konumu seyircinin basketbol maçlarına katılımını etkileyen faktörler arasında görülmektedir. Özellikle rakip takımın ligde üst sıralarda olması katılımı olumlu yönde etkilemektedir.

Tablo 4. 48. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Takımın Ligdeki Sıralaması İçin Önemli Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Maçın takımın ligdeki sıralaması için önemi	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Önemli değil	31	4,8	4,8	4,8
Kararsız	67	10,3	10,3	15,1
Önemli	235	36,1	36,2	51,2
Çok önemli	317	48,7	48,8	100,0
Toplam	650	99,8	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın, takımın ligdeki sıralaması için önemli olması katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 31 kişi %4,8 oranında önemli değil, 67 kişi

%10,3 oranında kararsız,235 kişi %396,1 oranında önemli, 317 kişi %48,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Bu bulgular neticesinde takımın ligdeki sıralaması için önemi, seyircilerin maçlara katılımını etkileyen faktörler arasında %48,7'lik oranla çok önemli olarak %36,2'lik oranla önemli olarak karşımıza çıkmaktadır. Seyirciler hiç önemli değil cevabının verilmediği görülmüştür.

Tablo 4. 49. Anket Yapılan Seyircilerin Aynı Saatte Oynanmakta Olan Futbol Maçı Olması Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Aynı saat de oynanan futbol karşılaşması	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç önemli değil	115	17,7	17,7	17,7
Önemli değil	262	40,2	40,3	58,0
Kararsız	268	41,2	41,2	99,2
Önemli	2	0,3	0,3	99,5
Çok önemli	3	0,5	0,5	100,0
Toplam	650	99,8	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında aynı saat’te oynanan futbol karşılaşması katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri

cevaplara bakıldığında; 650 kişiden 115 kişi %17,7 oranında hiç önemli değil, 262 kişi %40,3 oranında önemli değil, 268 kişi %41,2 oranında kararsız,2 kişi %0,3 oranında önemli, 3kişi %0,5 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Araştırmamızın bulgularına dayanarak maçlara katılan basketbol seyircisi için aynı saat'te oynanmakta olan bir futbol karşılaşmasının maçlara katılımlarını etkilemeyeceğini söyleyebiliriz.Maçlara katılan seyircilere yaptığımız ankette %41,2'lik bir kesim kararsızım cevabını vererek aynı saatte oynanacak olan bir futbol karşılaşması nedeniyle basketbol maçına katılımını etkileyip etkilemeyeceği sorusuna kararsız kalış,toplamda %57,8'lik bir kesim ise hiç önemli değil ve önemli değil cevabını vererek aynı saatte oynanacak bir futbol karşılaşmasının basketbol maçlarına katılımını etkilemeyeceği belirtmiştir.Bu sonuçlara bakarak aynı saatte oynanan bir futbol karşılaşmasının basketbol maçlarına katılımı olumsuz yönde etkilemeyeceğini söyleyebiliriz.

Tablo 4. 50. Anket Yapılan Seyircilerin Hava Durumu Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Hava durumu	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kararsız	89	13,7	13,7	13,7
Önemli	243	37,3	37,4	51,1
Çok önemli	318	48,8	48,9	100,0
Toplam	650	99,8	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında hava durumu katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında ; 650 kişiden 89 kişi %13,7 oranında kararsız,243 kişi %37,4 oranında önemli, 318 kişi %48,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Bulgular neticesinde hava durumunun Basketbol maçlarına katılan izleyicilerin maçlara katılımında önemli rol oynadıklarını görmekteyiz. Hiç önemli değil ve önemli değil cevapları seyirciler tarafından verilmemiş olması göze çarpan unsurlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. %48,8 çok önemli ve %37,4 önemli cevapları da hava durumunun seyircilerin maçlara katılımında çok önemli bir faktör olarak göstermektedir.

Tablo 4. 51. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Oynanacağı Gün Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Maçın oynanacağı gün	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kararsız	46	7,1	7,1	7,1
Önemli	280	43,0	43,1	50,2
Çok önemli	323	49,6	49,8	100,0
Toplam	649	99,7	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın oynanacağı gün katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 649 kişiden 49 kişi %7,1 oranında kararsız,280 kişi %43,1 oranında önemli, 323 kişi %49,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir

Bulgular neticesinde maçın oynanacağı gün basketbol maçlarına katılan izleyicilerin maçlara katılımında önemli bir şekilde etkilediğini görmekteyiz. Hiç önemli değil ve önemli değil cevabı seyirciler tarafından verilmemiş olması göze çarpan unsurlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. %49,9 çok önemli ve %43,1 önemli cevapları, maçın oynanacağı günün seyircilerin maçlara katılımında çok önemli bir faktördür diyebiliriz.

Tablo 4. 52. Anket Yapılan Seyircilerin Maçın Oynanacağı Saat Sebebiyle Maçlara Gitmek İstemelerinin Dağılımı

Maçın oynanacağı saat	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kararsız	41	6,3	6,3	6,3
nemli	267	41,0	41,1	47,5
Çok nemli	341	52,4	52,5	100,0
Toplam	649	99,7	100,0	

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın oynanacağı saat katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; 649 kişiden 41 kişi %6,3 oranında kararsız,267 kişi %41,1 oranında önemli, 341 kişi %52,5 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir

Bulgular sonucunda maçın oynanacağı saatin basketbol maçlarına katılan izleyicilerin maçlara katılımında önemli bir şekilde etkilediğini görmekteyiz. Basketbol maçlarına katılımınızı maçın oynanacağı saat etkiler mi? sorusuna hiç önemli değil ve önemli değil cevabı seyirciler tarafından verilmemiş olması göze çarpan unsurlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. %52,5 çok önemli ve %41,1 önemli cevapları, maçın oynanacağı saatin seyircilerin maçlara katılımında çok önemli bir faktördür diyebiliriz.

Sosyo-Ekonomik Ve Demografik Özelliklerle Maçlara Katılımı Etkileyen Faktörler Arasındaki İlişkiler

Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin cinsiyetle olan ilişkilerinin incelenmesi için ki kare analizi yapılmıştır. Cinsiyet açısından anlamlı farklılık gösteren faktörler **Tablo 4. 53.** da görülmektedir.

Tablo 4. 53. Maçlara Katılımı Etkileyen Faktörlerin Cinsiyetle Olan İlişkisi

Değişkenin adı	(χ^2 değeri)	p değeri
Sosyal bir aktivitenin içerisinde olmak	10,187	0,037
Maçın ücretsiz olması	8,635	0,001
Koltukların konforu	17,671	0,035
Maçın günü	11,143	0,004
Maçın oynanacağı saat	6,271	0,043

Sosyal bir aktivitenin içerisinde olmak bayanlar için %62,7 çok önemli iken erkeklerde %45,9 oranında çok önemli olarak belirlenmiştir. ($\chi^2 = 10,187, p<0,05$)

Maçın ücretsiz olması ise bayanlar için %25,3 oranında çok önemliken, erkekler için bu oran %16,4 oranındadır. ($\chi^2 = 8,635, p<0,05$)

Koltukların konforu bayan izleyiciler için çok önemli değeri %54,7 erkekler için çok önemli değeri %60,0 oranındadır. ($\chi^2 = 17,671, p<0,05$)

Maçın günü bayan izleyiciler için çok önemli değeri %40 erkekler için çok önemli değeri %51 oranındadır. ($\chi^2 = 11,143, p<0,05$)

Maçın oynanacağı saatin maçlara katımlınızı etkiler mi? sorusuna bayan izleyiciler %12 kararsız kalırken, erkek izleyicilerin %5,6 sı için kararsız kalmıştır. ($\chi^2 = 6,271, p<0,05$)

Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin öğrenim ile olan ilişkilerinin incelenmesi için ki kare analizi yapılmıştır. Gelir açısından anlamlı farklılık gösteren faktörler **Tablo 4. 54.** da görülmektedir.

Tablo 4. 54. Maçlara Katılımı Etkileyen Faktörlerin Öğrenim İle Olan İlişkisi

Değişkenin adı	(χ^2 değeri)	p değeri
Maçta stres atabilme imkanı bula bilmek	18,431	,001
Sosyal bir aktivitenin içerisinde olmak	9,986	,041
Maçın ücretsiz olması	18,144	,001
Maçı tv den canlı yayınlanması	18,144	,001
Seyirci davranışları	2,606	0,436
Maçın çekişmeli geçecek olması	12,262	,016
Maçın oynanacağı saat	5,803	,05

Maçta stres atabilme imkanı bula bilmek üniversite ve üstü eğitilmiş bireyler için %44,2 oranı çok önemliken, lise ve altı eğitilmiş bireyler için %42,1 oranında çok önemli bulunmuştur. ($\chi^2 = 18,431, p<0,05$)

Sosyal bir aktivite içerisinde olmanın basketbol maçlarına katılımlarında lise ve altı mezunlarının 50,8% oranında çok önemliken, üniversite ve üstü mezunlarının 43,0% oranında çok önemli bulmuşlardır. ($\chi^2 = 9,986$, $p < 0,05$)

Maçın ücretsiz olması basketbol maçlarına katılımda lise ve altı mezunları için 46,8% oranında çok önemliken , üniversite ve üstü mezunları için 31,9% oranında çok önemli bulmuşlardır. ($\chi^2 = 18,144$, $p < 0,05$)

Maçı TV'den canlı yayınlanması izleyicilerin basketbol maçlarına katılımda lise ve altı mezunları için 46,8% oranında çok önemliken, üniversite ve üstü mezunları 31,9% oranında önemli bulmuşlardır. ($\chi^2 = 18,144$, $p < 0,05$)

Seyirci davranışlarının izleyicilerin basketbol maçlarına katılımda üniversite ve üstü mezunları için 67,8% oranında çok önemliken, lise ve altı mezunları için 64,9% oranında çok önemli bulmuşlardır. ($\chi^2 = 2,606$, $p < 0,05$)

Maçın çekişmeli geçecek olması basketbol maçlarına katılımda katılımda üniversite ve üstü mezunları için 37,6% önemliken, lise ve altı mezunları için 28,6% oranında önemli olarak bulunmuştur. ($\chi^2 = 12,262$, $p < 0,05$)

Maçın oynanacağı saat basketbol maçlarına katılımda katılımda üniversite ve üstü mezunları için 46,9% oranında önemliken , lise ve altı mezunları için 37,4% oranında önemli bulunmuştur. ($\chi^2 = 5,803$, $p < 0,05$)

Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin gelir seviyesi ile olan ilişkilerinin incelenmesi için ki kare analizi yapılmıştır. Gelir açısından anlamlı farklılık gösteren faktörler **Tablo 4. 55.** da görülmektedir.

Tablo 4. 55. Maçlara Katılımı Etkileyen Faktörlerin Gelir Seviyesi İle Olan İlişkisi

Değişkenin adı	(χ^2 değeri)	p değeri
Maçta stres atabilme imkanı bula bilmek	34,349	,001
Maçın tanıtımının iyi yapılmış olması	20,557	,07
Maçın ücretsiz olması	85,714	,000

Koltuk konforu	26,197	,000
Otopark kapasitesi	40,132	,000
Maçın oynanacağı gün	19,487	,003

Maçta stres atabilme imkanı bula bilmek 400tl-749tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 44,3 oranında önemli 399 ve altı gelir seviyesindeki izleyiciler % 28,0 oranında önemli , 750tl-1499tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 30,0 oranında önemli, 1500tl ve üzeri gelir seviyesindeki izleyiciler % 30,7 oranında önemli olarak bulmuşlardır. ($\chi^2 = 34,349$, $p<0,05$)

Maçın tanıtımının iyi yapılmış olması 1500tl ve üzeri gelir seviyesindeki izleyiciler % 51,9 oranında önemli 399tl ve altı arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 49,5 oranında önemli , 750tl-1499tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 37,8 oranında önemli, 400tl-749tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 33,9 oranında önemli olarak bulmuşlardır. ($\chi^2 = 20,557$, $p<0,05$)

Maçın tanıtımının iyi yapılmış olması 1500tl ve üzeri gelir seviyesindeki izleyiciler % 34,6 oranında hiç önemli değil 750tl-1499tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 17,9 oranında hiç önemli değil , 400tl-749tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 7,6 oranında hiç önemli değil, 399tl ve altı gelir seviyesindeki izleyiciler % 7,8 oranında hiç önemli değil olarak bulmuşlardır . ($\chi^2 = 85,714$, $p<0,05$)

Koltukların konforlu olması 1500tl ve üzeri gelir seviyesindeki izleyiciler % 63,2 oranında çok önemli 399tl ve altı gelir seviyesindeki izleyiciler % 53,3 oranında çok önemli , 750tl-1499tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 52,2 oranında çok önemli, 400tl-749tl gelir seviyesindeki izleyiciler % 43,5 oranında çok önemli olarak bulmuşlardır. ($\chi^2 = 26,197$, $p<0,05$)

Otopark kapasitesi 1500tl ve üzeri gelir seviyesindeki izleyiciler % 39,6 oranında çok önemli 750tl-1499tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 31,7 oranında çok önemli , 400tl-749tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 16,5 oranında çok önemli, 399tl ve altı gelir seviyesindeki izleyiciler % 25,0 oranında çok önemli olarak bulmuşlardır. ($\chi^2 = 40,132$, $p<0,05$)

Maçın oynanacağı gün 399tl ve altı gelir seviyesindeki izleyiciler % 58,7 oranında çok önemli 750tl-1499tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 56,5 oranında çok önemli , 1500tl ve üzeri gelir seviyesindeki izleyiciler % 44,8 oranında çok önemli, 400tl-749tl gelir seviyesindeki izleyiciler % 38,6 oranında çok önemli olarak bulmuşlardır. ($\chi^2 = 19,487$, $p < 0,05$)

Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin sosyo ekonomik düzeyle olan ilişkilerinin incelenmesi için ki kare analizi yapılmıştır. sosyo ekonomik düzeyle olan ilişkilerinin açısında anlamlı farklılık gösteren faktörler aşağıda **Tablo 4. 56.** da görülmektedir.

Tablo 4. 56. Maçlara Katılımı Etkileyen Faktörlerin Sosyoekonomik Düzeyle Olan İlişkisi

Değişkenin adı	(χ^2 değeri)	p değeri
Basketbol sevgisi	21,031	,007
Sosyal bir aktivitenin içinde olmak	27,957	,000
Koltuk konforu	16,008	,042
Salonun otopark kapasitesi	16,967	,030

Basketbol sevgisi üst ve ortanın üstü düzeyde sosyoekonomik durumda olan izleyicileri %87,0 oranında çok önemli, orta düzeyde sos yo ekonomik durumda olan izleyicilerin %80,5 oranında çok önemli , alt ve ortanın altı düzeyde sosyoekonomik durumda olan izleyicileri %69,8 oranında çok önemli olarak bulmuşlardır. ($\chi^2 = 21,031$, $p < 0,05$)

Sosyal bir aktivitenin içinde olmak orta düzeyde sosyoekonomik durumda olan izleyicilerin %49,2 oranında çok önemli ,üst ve ortanın üstü düzeyde sosyoekonomik durumda olan izleyicileri %46,8 oranında çok önemli, alt ve ortanın altı düzeyde sosyo

ekonomik durumda olan izleyicileri %40,7 oranında çok önemli olarak bulmuşlardır. ($\chi^2 = 27,957$, $p < 0,05$)

Koltuk konforu üst ve ortanın üstü düzeyde sosyoekonomik durumda olan izleyicileri %62,3 oranında çok önemli, orta düzeyde sosyoekonomik durumda olan izleyicilerin %53,9 oranında çok önemli, alt ve ortanın altı düzeyde sosyoekonomik durumda olan izleyicileri %48,2 oranında çok önemli olarak bulmuşlardır. ($\chi^2 = 16,008$, $p < 0,05$)

Salonun otopark kapasitesi üst ve ortanın üstü düzeyde sosyoekonomik durumda olan izleyicileri %36,4 oranında çok önemli, orta düzeyde sosyoekonomik durumda olan izleyicilerin %30,5 oranında çok önemli, alt ve ortanın altı düzeyde sosyoekonomik durumda olan izleyicileri %36,4 oranında çok önemli olarak bulmuşlardır. ($\chi^2 = 16,967$, $p < 0,05$)

Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin spor yapıp yapmadıkları arasındaki olan ilişkilerinin incelenmesi için ki kare analizi yapılmıştır. Spor yapıp yapmadıkları arasındaki açıında anlamlı farklılık gösteren faktörler aşağıda **Tablo 4. 57** görülmektedir.

Tablo 4. 57. Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin spor yapıp yapmadıkları arasındaki olan ilişkisi

Değişkenin adı	(χ^2 değeri)	p değeri
Basketbol sevgisi	31,669	,000
Maçın tanıtımının iyi yapılmış olması	17,409	,026
Maçın ücretsiz olması	37,483	,000
Seyirci davranışları	6,780	,034

Basketbol sevgisi, halen spor yapan izleyicilerin % 80,9 oranında çok önemli, önceden spor yapan izleyicilerin % 80,5 oranında çok önemli, hiç spor yapmayan izleyicilerin % 57,1 oranında çok önemli bulmuşlardır. ($\chi^2 = 31,669$, $p < 0,05$)

Maçın tanıtımını iyi yapılmış olması, halen spor yapan izleyicilerin %6,4 oranında hiç önemli değil, önceden spor yapan izleyicilerin % 3,0 oranında hiç önemli değil, hiç spor

yapmayan izleyicilerin % 0 oranında hiç önemli değil olarak bulmuşlardır. ($\chi^2 = 17,409$, $p < 0,05$)

Basketbol sevgisi, halen spor yapan izleyicilerin % 18,1 oranında çok önemli, önceden spor yapan izleyicilerin % 15,4 oranında çok önemli , hiç spor yapmayan izleyicilerin %25,0 oranında çok önemli bulmuşlardır. ($\chi^2 = 37,483$, $p < 0,05$)

Basketbol sevgisi, halen spor yapan izleyicilerin % 62,5 oranında çok önemli , önceden spor yapan izleyicilerin % 72,5 oranında çok önemli , hiç spor yapmayan izleyicilerin %60,7 oranında çok önemli bulmuşlardır. ($\chi^2 = 6,780$, $p < 0,05$)

4.2. SONUÇ VE ÖNERİLER

Basketbol maçlarına katılmış olan bireyler üzerinde yaptığımız anket sonucunda 651 kişinin en küçük yaş sınırı 11, en büyük yaş sınırı ise 65'dir. Ankete katılan bireylerin yaş ortalaması ise 27,01'dir. Basketbol maçlarına gelen seyirciler arasında yapmış olduğumuz anket sonucu katılımcıların yaş ortalamasının çok genç olduğunu görülmektedir. Bu genç izleyici kitlesi basketbol kulüpleri için bir dezavantaj olarak görülebilir. Maçlara seyirci olarak katılmış olan bu genç izleyici kitlesinin ekonomik olarak bir özgürlüklerinin olmaması spor kulüpleri için bir dezavantaj olarak görülebilir.

Basketbol maçlarına katılmış olan bireyler üzerinde yaptığımız anket sonucunda 651 kişiden 576 sı %85,5 'i erkek, 75 i %11'i bayan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bulgular sonucunda tüm dünyada olduğu gibi basketbol seyircilerinin büyük bir çoğunluğunu erkek seyirciler oluşturmaktadır. Ancak basketbol maçlarında bulunan bayan izleyici kitlesi futbol izleyici kitlesinden fazla olduğunu daha önce yapılmış olan çalışmaları da göz önüne alarak söyleye biliriz. Basketbol kulüplerinin bayan izleyicileri sahaya çeke bilmeleri için çalışmalar

yapmaları gerekmektedir. Bu çalışmaların başında maçları bayanlara ücretsiz yaparak, maçlara daha sık gelmelerini sağlamaktır. Bunun yanında basketbol sporunu bayanlara tanıtıcı etkinlikler de yapılabilir.

Basketbol maçlarına katılan bireyler üzerinde yaptığımız anket sonucu bireyleri eğitim düzeyi; 1 kişi %0,2 oranı ile okuryazar,33kişi %5,1 oranı ile İlk öğretim,358 kişi %55 oranı ile lise,233 kişi %35,8oranı ile Üniversite,23 kişi %3,5 ile yüksek lisans, 2 kişi %0,3 oranı ile Doktora yapmış olarak karşımıza çıkmaktadır. Elimizdeki bulgulara neticesinde basketbol maçlarına gelen bireylerin toplam %93,8 i lise ve üstü bir eğitim düzeyinin olduğu karşımıza çıkmaktadır. Bu sonuç basketbol sporunun daha önce yapılmış olan araştırmalar neticesinde, futbol maçlarına giden izleyicilerden eğitim düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Basketbol seyircisinin eğitim düzeyinin yüksek olması takımlarını nasıl destekleyebilecekleri konusunda da farklılık göstermektedir.

Bireylerin gelir düzeyleri ile ilgili elde ettiğimiz bulgular neticesinde; 93 kişinin % 14,3 oranında 399tl ve altı, 115 kişinin %17,7 oranında 400tl–749tl, 230 kişinin %35,3 oranında 750tl–1499tl,212 kişinin %32,6 oranında 1500tl ve üstü oranları karşımıza çıkmaktadır. Basketbol maçlarına gelen izleyicilerin 750tl–1499tl, 1500tl ve üzeri oranının toplamının %72,9 unu oluşturduğunu ve bu oranların maçlara katılan izleyicilerin gelirlerinin orta ve ortanın üstü seviyede olduğunu söyleye biliriz.

Bireylerin meslekleri ile ilgili elde ettiğimiz bulgular neticesinde; 122 kişi %18 oranında işçi , 91 kişi %14 oranında memur, 133 kişi %20,4 oranında serbest, 8 kişi %1,2 oranında çiftçi, 28 kişi %4,3 oranında esnaf, 15 kişi %2,3 oranında emekli, 19 kişi %2,9 oranında günlük işler, 11 kişi %1,7 oranında işsiz, 223 kişi %34,3 oranında öğrenci olarak karşımıza çıkmaktadır. Bulgular neticesinde basketbol maçlarına katılan izleyicilerin çoğunluğunu öğrencilerin oluşturduğunu görmekteyiz. Öğrencileri takip eden meslek grubu ise serbest çalışan bireylerden ve memurlardan oluşmaktadır.

Bireylerin hangi kitle iletişim aracını kullandıkları ile ilgili elde ettiğimiz bulgular neticesinde; 651 kişiden 399 kişi %61,3 oranında internet, 104 kişi %16 oranında gazete, 135 kişi %20,7 oranında TV, 5 kişi %0,8 oranında radyo, 8 kişi %1,2 oranında dergi cevaplarını vermişlerdir. Bu verilere dayanarak %61 gibi bir oranda interneti kullanan basketbol izleyicisinin kulüpler tarafından dikkate alınması gerektiğini düşünmekteyiz. Kulüpler takımları ile ilgili bir internet sayfası kurmalı bu kanalla takımlarını seyircilerine iyi tanıtmalı, o hafta oynayacakları maçı internet aracılığı ile taraftarlarına duyurmalı, bilet satışlarını da internet üzerinden yapmalıdır.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında basketbol sevgisi katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ;651

kişiden 2 kişi %0,3 oranında hiç önemli değil, 3 kişi %0,5 oranında önemli değil, 1 kişi %0,2 oranında kararsızım, 126 kişi %19,4 oranında önemli, 519 kişi %79,7 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Basketbol sevgisinin çok büyük bir oranda katılımı etkilediği elde ettiğimiz bulgular neticesinde; basketbol sevgisinin çok önemli olduğunu ancak kulüplerimizin sadece bununla yetinmeyip, maçlara gelen seyircilere basketbolun dışında iyi hizmet vermeleri gerektiğini, sahaya gelecek olan seyirciyi yapacakları hizmetle büyümeleri gerektiğini ve seyircinin bir dahaki maçı ile çekmesini sağlaması gerekmektedir.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maç harici eğlendiriciler aktiviteler olması katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde; 651 kişiden 14 kişi %2,2 oranında hiç önemli değil, 47 kişi %7,2 oranında önemli değil, 57 kişi %8,8 oranında kararsızım, 256 kişi %39,3 oranında önemli, 277 kişi %42,3 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Bulgular neticesinde basketbol maçlarına gelen izleyicilerin basketbol maçı dışında salona maç harici etkinliklerinde olması istediklerini görmekteyiz. Ne yazık ki çok da profesyonel olarak yönetilmeyen kulüplerimiz bu maç harici aktivitelerin pek de farkında değiller. Özellikle genç ve gelir seviyesi yüksek olan bir izleyicisine sahip olan basketbol branşının özellikle NBA deki gibi maç öncesi, maç sırasında, maçın oynanacağı salonu bir karnaval haline sokması gerekmekte olduğunu düşünmekteyiz.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında stres atabilmek katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde; 651 kişiden 25 kişi %3,8 oranında hiç önemli değil, 66 kişi %10,1 oranında önemli değil, 69 kişi %10,6 oranında kararsızım, 212 kişi %32,6 oranında önemli, 279 kişi %42,9 oranında çok önemli olarak cevap vermişlerdir. Yoğun iş ve okul hayatı sebebiyle bireyleri boş vakitlerinde yapabilecekleri aktivitelerden biriside basketbol maçlarına katılımıdır. Basketbol izleyicisini stres atma olarak algılaması hakeme, oyuncuya, rakip takıma veya antrenöre bağırarak veya kötü sözler söylemek olarak algılanmamalıdır. Basketbol seyircisi sevdiği spor karşılaşmasını seyrederek aile fertleriyle ve arkadaşlarıyla etkileşim içerisinde olmak, olarak algılanmalıdır.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında kendinizi sosyal bir aktivitenin içinde hissetmek katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar; 651 kişiden, 8 kişi %1,2 oranında hiç önemli değil, 26 kişi %4 oranında önemli değil, 42 kişi %6,5 oranında kararsız, 264 kişi %40,6 oranında önemli, 311 kişi %47,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Daha öncede bahsettiğimiz gibi kulüplerimiz seyircileri sadece basketbol maçlarına seyretmeye gelen bir kitle gibi görmemelidirler. Seyircilerin basketbol maçlarına gelme sebeplerinden önemli faktörlerinden biriside, %89'luk bir azımsanamayacak bir oranla sosyal bir aktivitenin içerisinde olmak olduğudur.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında arkadaşlarınızla vakit geçirmek katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ; 20 kişi %3,1 oranında hiç önemli değil, 46 kişi %7,1 oranında önemli değil,60 kişi %9,2 oranında kararsız ,272 kişi %41,8 oranında önemli, 253 kişi %38,9 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında ailenizle vakit geçirmek katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ;27 kişi %4,1 oranında hiç önemli değil, 70 kişi %10,8 oranında önemli değil, 75 kişi %11,5 oranında kararsız ,212 kişi %32,6 oranında önemli, 267 kişi %41 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Anketleri yapılma sürecince dikkat ettiğimiz önemli şeylerden biriside maça katılım gösteren bireylerin yalnız gelmemiş olmalarıdır. Maça gelen izleyicilerin, bulgulardaki oranlardan da anlaşılacağı gibi basketbol maçlarına arkadaşlarıyla veya aileleriyle gelerek etkileşim içerisinde olmalarının çok önemli olduğu sonucuna varılabilmektedir.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın tanıtımının iyi yapılmış katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ;32 kişi %4,9 oranında hiç önemli değil, 46 kişi %7,1 oranında önemli değil, 54 kişi %8,3 oranında kararsız, 237 kişi %36,4 oranında önemli, 282 kişi %43,3 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Maçlara katılımı etkileyen faktörlerden biriside maçın şehre iyi tanıtımını yapılamayışı olarak görmekteyiz. Medyada 3 büyük takımın ve derbi maçların dışında pek haber görülememektedir. Daha önceden de belirttiğimiz gibi takıların internet sayfasını, billboardları, yazılı ve görsel basın kullanılarak maçın tanıtımı şehre yapılamalıdır. Maç bileti almış izleyicilerin mail adresleri alınarak bir sonraki maç hakkında izleyici bilgilendirilebilir.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında medyanın maça olan ilgisi katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar; 650 kişiden 44 kişi %6,8 oranında hiç önemli değil, 55 kişi %8,5 oranında önemli değil, 96 kişi %14,8 oranında kararsız , 208 kişi %32 oranında önemli, 247 kişi %37,9 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Biraz öncede bahsettiğimiz gibi yazılı ve görsel basının oynanacak olan maçla ilgili haberi şehirde yaşayan insanların maç ile ilgili haberdar edeceğinden,medyanın maça olan ilgisinin maçlara katılımı etkileyen önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın TV den canlı yayınlanması katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde; 649 kişiden 44 kişi %6,8 oranında hiç önemli değil, 58 kişi %8,9 oranında önemli

değil, 89 kişi %13,7 oranında kararsız,193 kişi %29,7 oranında önemli, 265 kişi %40,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Toplamda %80 lik önemli ve çok önemli cevapları bireylerin eğer basketbol maçlarının TV den canlı yayınlanması halinde katılımlarının az olacağı anlamına gelmektedir. Ancak bu katılım maçın önemi ile ilgisi olduğunu yaptığımız gözlemler sonucunda görmekteyiz. Özellikle 3 büyük takımın maçı TV den canlı olarak yayınlanmış olsa bile seyirci katılımının en fazla olduğu maçlar olarak göze çarpmaktadır.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında bilet fiyatları katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ;27 kişi %4,2 oranında hiç önemli değil, 54 kişi %8,3 oranında önemli değil, 70 kişi %10,8 oranında kararsız,244 kişi %37,6 oranında önemli, 254 kişi %39,1 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Gelir seviyeleri ne kadar yüksek olursa olsun basketbol maçlarına katılan seyirciler için bilet fiyatlarının önemli olduğunu görmekteyiz. Kulüplerimizin yanlış yaptığı önemli noktalardan biride kombina satışlarıdır. Kulüplerimiz kombina bilet satışlarında bir fiyat standardı oturtmadığı için bunların satışlarını yapamamaktadır. Maçlara birçok kişinin biletsiz girmesi ve kombina kart sahibi insanların koltuklarına oturması ve bunun gibi birçok sorun sonucunda kombina kart satışları artık yok denecek kadar azdır.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın ücretsiz olması katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ;130 kişi %20,1 oranında hiç önemli değil, 159 kişi %24,4 oranında önemli değil, 133 kişi %20,5 oranında kararsız,113 kişi %17,4 oranında önemli, 113 kişi %17,4 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Basketbol seyircisi maç bilet fiyatlarının önemli olduğunu ancak seyredilecek maçında bir fiyatının olması gerektiğini düşünmektedirler. Bulgular neticesinde maçın ücretsiz olmasının seyircilerin maçlara katılımında %64’ler civarında çok da önemli olmadığını anlamaktayız.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salonun atmosferi katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde, 24 kişi %3,7 oranında kararsız,222 kişi %34,2 oranında önemli, 404 kişi %62,2 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Salonun atmosferi seyirciler için çok önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle salon akustığı tribünlerin sahaya yakın olması salonun atmosferini olumlu etkileyen faktörlerdir.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salona giriş çıkış kolaylığı katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde;5 kişi %0,8 oranında önemli değil, 35 kişi %5,4 oranında kararsız, 227 kişi %34,9 oranında önemli, 383 kişi %58,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Salona

giriş çıkış kolaylığı da maçlara katılımı etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Hem güvenlik açısından hem de izleyicilerin rahat bir şekilde rahat hareket edebilmeleri için salona birden fazla giriş çıkışın olması önemli bir faktördür. Bunun yanı sıra engelli bireyler içinde özel giriş çıkışların olması gerekmektedir.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salondaki koltuk konforu katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ;1 kişi %0,2 oranında hiç önemli değil, 28 kişi %4,3 oranında önemli değil, 36 kişi %5,5 oranında kararsız,232 kişi %35,7 oranında önemli, 353 kişi %54,3 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Salonun koltuklarının konforlu olması basketbol maçlarına katılımı olumlu yönde etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Ülkemizdeki yapılan yanırlardan biriside koltuk konforundan daha çok koltuk sayısı önemli olmasıdır. Bunun yanında pahalı olarak satılan biletlerin koltuklarıyla ucuz olarak satılan biletlerin koltuklarının aynı olması da yapılan yanırlarda birisidir. . Sinema veya tiyatro seyretmekle basketbol maçı seyretmek arasında, her üçünde de yaklaşık 2 saat boyunca izleyicilerin oturarak aktiviteyi seyrettiklerini varsayarsak, bu üç rekreatif etkinliğin arasında pek bir fark olmadığını söyleyebiliriz. Ancak günümüzde sinema ve tiyatrodaki koltuklarla salonlardaki koltukları karşılaştıracak olursak arada uçurumlar olduğunu bu uçurumun ise bu üç rekreatif etkinlikten birisine seçecek insanların seçiminde fark yaratabileceğini söyleyebiliriz.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salonun temizliği saat katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ;13 kişi %2 oranında önemli değil, 18 kişi %2,8 kararsız,190 kişi %66 oranında önemli, 429 kişi %65,9 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Tuvaletlerin temizliği, oturulacak yerlerin temizliği gibi etmenler izleyicilerin bir sonraki basketbol maçına katılımı çok önemli derecede etkileyen faktörler olarak göze çarpmaktadır.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçı güvenli bir ortamda seyredilemek katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar ;1 kişi %0,2 kararsız,165 kişi %25,4 oranında önemli, 484 kişi %74,5 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Seyircilerin maçlara katılımını etkileyen en önemli faktörlerden birisi olarak güvenli bir ortamda maçı seyretmek olduğunu görmekteyiz. Basketbol Federasyonu bu güvenli ortamı sağlama bilmeleri için kulüplerin özel şirketlerle anlaşma zorunluluğu getirmiştir.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salona ulaşım kolaylığı katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde; 1 kişi %0,2 oranında hiç önemli değil, 1 kişi %0,2 oranında önemli değil, 1 kişi %0,2 oranında kararsız, 221 kişi %34 oranında önemli, 426 kişi %66,5 oranında çok önemli

cevaplarını vermişlerdir. Günümüzün en önemli sorunlarından birisi olarak karşımıza çıkan salona ulaşım kolaylığı maçları etkileyen en önemli faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Salonların şehir merkezinde olması şehir merkezinin trafiğine büyük problem yaşatmakta, şehir dışında bir yerde olması da ulaşımı zorlaştırmaktadır. Bu sebepten dolayı salonların yapılacağı yerlerin ne çok merkezde nede şehrin çok dışında olması gerekmekte, özellikle toplu taşı araçlarının geçtiği yerler tercih edilmelidir.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında otopark kapasitesi katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ;68 kişi %10,5 oranında hiç önemli değil, 94 kişi %14,5 oranında önemli değil, 102 kişi %15,7 oranında kararsız, 187 kişi %28,8 oranında önemli, 199 kişi %30,6 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Uluslar arası standartlar göz önüne alındığında salonların otopark kapasitesinin çok önemi vardır. Ülkemize baktığımızda birkaç spor salonu dışında birçok salonun otoparkı bile yoktur. Bizim yapmış olduğumuz araştırma sonucunda da otopark kapasitesinin önemli olduğu seyirciler tarafından vurgulanmıştır. Ama dağılım öğrencilerinde fazla olmasından dolayı orantılı olmuştur.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında salonda bulunan yiyecek içecek kalitesi katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde, 1 kişi %0,2 oranında önemli değil, 50 kişi %7,7 oranında kararsız,255 kişi %39,2 oranında önemli, 344 kişi %52,9 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Basketbol maçlarına giden izleyiciler için yiyecek içecek kalitesinin iyi olması önemli bir faktör olarak görülmektedir. Gelir seviyesinin yüksek, yaş ortalamasının da genç olması bu etkeni tetikleyen unsurlar olarak görülebilir. Kulüplerimizin de seyircilerin bu istekleri doğrultusunda hareket etmesi ve salonda kaliteli yiyecek ve içecek buldurması gerekmektedir.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında seyirci davranışları katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ; 221 kişi %34,1 oranında önemli, 428 kişi %65,9 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Seyirci davranışları basketbol seyircisinin maçlara katılımını etkileyen önemli faktörlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplamda %99'luk oranla önemli ve çok önemli cevapları da bunun en önemli göstergesi olarak görülmektedir. Seyirci davranışlarını etkileyen faktörlerin arasında kulüp yönetimlerinin de etkisinin büyük olduğunu düşünmekteyiz. Kulüplerin taraftar gruplarına ücretsiz maç bileti sağlaması sahaya gelen seyirci profilini ciddi derecede etkilemektedir.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında yıldız oyuncuların varlığı katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar

neticesinde ;6 kişi %0,9 oranında hiç önemli değil, 22 kişi %3,4 oranında önemli değil, 33 kişi %5,1 oranında kararsız,205 kişi %31,5 oranında önemli, 384 kişi %59,1 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Yıldız oyuncuların takımda yer alması seyircilerin maçlara katılımını olumlu yönde etkileyen faktörlerdendir. Sadece seyircilerin kendi takımlarında değil rakip takımdaki yıldız oyuncular için bile maçlara gittiklerini söyleye biliriz. Sadece Yıldız oyuncuların varlığı değil bu oyuncuların maçta yapacakları olan istatistikleri de seyirciler için önemli bir faktördür.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında takımın oynadığı lig katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ;7 kişi %1,1 oranında hiç önemli değil, 22 kişi %3,4 oranında önemli değil, 39 kişi %6 oranında kararsız,209 kişi %32,2 oranında önemli, 373 kişi %57,4 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.Takımın oynadığı lig sonucu aynana basketbolun kalitesi, rakip takımlar (Fenerbahçe,Galatasaray,Beşiktaş,Efes Pilsen v.b), yıldız oyuncular,medyanın ilgisi değişkenlik göstermektedir. Buda faktörlerde seyircilerin maçlara katılımını direk olarak etkilemektedir.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçı canlı olarak izlemek katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ; 2 kişi %0,3 oranında hiç önemli değil, 12 kişi %1,8 oranında önemli değil, 19 kişi %2,9 oranında kararsız,195 kişi %30 oranında önemli, 421 kişi %64,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Bulgulara bakarak ankete katılan seyircilerin basketbol maçlarına katılımlarını etkileyen faktörler arasında canlı bir şekilde maçı izleme istekleridir diyebiliriz.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın çekişmeli geçecek olması ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ;6 kişi %0,9 oranında hiç önemli değil, 26 kişi %4 oranında önemli değil, 33 kişi %5,1 oranında kararsız,210 kişi %32,3 oranında önemli, 375 kişi %57,6 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Daha önce yapılmış olan çalışmalarda görülmüştür ki takımlarının her maçı kaybetmesi ve her maçı kazanması maçlara katılımı olumsuz etkilemiştir. Maçları olumlu yönde etkileyen faktörler ise takımların arasındaki karşılaşmaların çekişmeli geçmesidir.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında bir önceki maçtan aldığınız haz katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ; 19 kişi %2,9 oranında hiç önemli değil, 33 kişi %5,1 oranında önemli değil, 37 kişi %5,7 oranında kararsız,244 kişi %37,5 oranında önemli, 316 kişi %48,7 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.Daha öncede belirttiğimiz gibi alınacak olan hazzın sadece

basketbol sevgisinden ibaret değildir. Maçı canlı olarak seyretme , salon temizliği ve konforu, yiyecek ve içecek kalitesi, maçın çekişmeli geçmesi, seyirci davranışları da bir önceki maçtan alınan hazzı içermektedir. Sonuç olarak bir önceki maçtan alınan haz maçlara katılımı olumlu yönde etkileyen bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında takımın iyi hücum yapması katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar ; 7 kişi %1,1 oranında hiç önemli değil, 26 kişi %4 oranında önemli değil, 59 kişi %9,1 oranında kararsız, 233 kişi %35,8 oranında önemli, 324 kişi %49,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.Seyircilerin basketbol maçlarını tercih etmelerinin sebeplerinden biriside basketbol maçlarının hızlı oynanması ve oyun içerisinde devamlı atraksiyonlar ve sayıların olmasıdır. Bu sebeple basketbol maçlarına giden seyircilerin az skorlu bir maçtan veya hücum sayısının az olduğu maçlardan sıkıldıklarını bulgulardaki oranlara dayanarak söyleyebiliriz.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında takımın ligdeki sıralama durumu katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ; 14 kişi %2,2 oranında hiç önemli değil, 45 kişi %6,9 oranında önemli değil, 68 kişi %10,4 oranında kararsız,256 kişi %39,4 oranında önemli, 267 kişi %41,1 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.Takımın performansının iyi olması , lig deki maçları kazanıp sıralamada da iyi bir yerde olması medyanın ister istemez dikkatini çekecektir. Medyanın bu durumla ilgili haberleri şehir halkını basketbol takımları ile ilgili bilgilendirecek ve halkın basketbol maçlarına katılımlarını etkileyecektir. Yukarıdaki oranlara da bakacak olursak seyirciler için takımın ligdeki sıralamasının önemli olduğunu görebiliriz.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında rakip takımı izlemek katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ;17 kişi %2,6 oranında hiç önemli değil, 57 kişi %8,8 oranında önemli değil, 81 kişi %12,5 oranında kararsız,259 kişi %39,8 oranında önemli, 236 kişi %36,3 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir.Yaklaşık % 77’lik önemli ve çok önemli oranları özellikle 3 büyüklerle yapılan maçlarda ,yıldız oyuncuların fazla olduğu takımların maçlarında tribünlerin tamamen dolması rakip takımı izlemenin seyirciler tarafından çok önemli olduğunu bizlere göstermektedir..

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında aynı saat’te oynanan futbol karşılaşması katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ; 115 kişi %17,7 oranında hiç önemli değil, 262 kişi %40,3 oranında önemli değil, 268 kişi %141,2 oranında kararsız,2 kişi %0,3 oranında önemli, 3kişi %0,5 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Bulgular neticesinde aynı zamanda oynana futbol karşılaşmasının hiç önemli olmadığı anlaşılmaktadır.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında hava durumu katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ; 89 kişi %13,7 oranında kararsız,243 kişi %37,4 oranında önemli, 318 kişi %48,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Basketbol maçlarının kapalı alanlarda oynanmasına karşın seyircilerin basketbol maçlarına katılımlarında hava koşullarının etkisinin büyük olduğunu görmekteyiz. Havaların bozuk olması maça gelim koşullarını zorlaştıracığı için maçlara katılımda olumsuz bir etki olarak yansiyabilir. Havaların güzel olması da insanların açık hava rekreasyon etkinliklerini tercih sebebiyle olumsuz etki yarata bilir.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın oynanacağı gün katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ; 49 kişi %7,1 oranında kararsız,280 kişi %43,1 oranında önemli, 323 kişi %49,8 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Özellikle daha önce yapılan araştırmalarda basketbol maçlarının oynanacağı günün katılımı çok etkilediği görülmüştür.Araştırmamızın bulgularının da da bu araştırmalara paralel olarak ,maçların oynanacağı günün, katılımı çok etkiyeceğini sonucuna varabiliriz.Özellikle hafta içi oynana maçlara katılımın daha az olduğunu, hafta sonu oynana maçlara katılımların daha fazla olduğunu gözlemekteyiz.

Anket katılımcılarının, “Basketbol maçlarına katılımınızı etkileyen faktörler arasında maçın oynanacağı saat katılımınızı ne kadar etkiler ?” sorusuna verdikleri cevaplar neticesinde ; 41 kişi %6,3 oranında kararsız,267 kişi %41,1 oranında önemli, 341 kişi %52,5 oranında çok önemli cevaplarını vermişlerdir. Maçlara katılımda maçın gününün olduğu kadar,maç saatlerini de önemi çok fazladır. Araştırmamızın bulgularına dayanarak maç saatinin, izleyicilerin maçlara katılımlarında çok önemli bir rol oynadığını görmekteyiz.gündüz ve gece geç saatlerde oynana karşılaşmaların pek tercih edilmediğini gözlemlerimize dayanarak söyleyebiliriz.

Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin cinsiyetle olan ilişkileri analizi edildiğinde .Cinsiyet açısından anlamlı farklılık gösteren bulgular olarak Sosyal bir aktivitenin içerisinde olmak bayanlar için %62,7 çok önemli iken erkeklerde %45,9 oranında çok önemli olarak belirlenmiştir. Bu sonuca bakarak bayanların basketbol maçlarına sosyal bir aktivitenin içerisinde olmayı erkeklerden daha çok önemsediklerini görmekteyiz.Maçın ücretsiz olması ise bayanlar için %25,3 oranında çok önemliyken, erkekler için bu oran %16, 4 oranında bayanların , erkeklerden %10 daha fazla maçlara ücretsiz gitmek istedikleri sonucuna varabiliriz. Koltukların konforu bayan izleyiciler için çok önemli değeri %54,7 erkekler için çok önemli değeri %60,0oranındadır. Bu sonuçlar neticesinde erkeklerin maç seyredirken konforlarına bayanlardan daha düşkün olduklarını söylememiz mümkündür.Maçın günü bayan izleyiciler için çok önemli değeri %40 erkekler için çok önemli değeri %51

oranındadır. erkeklerin maç gününü bayanlardan daha az önemsediklerini bulgularda görmekteyiz.

Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin öğrenim ile olan ilişkileri analiz edildiğinde. Öğrenim açısından anlamlı farklılık gösteren bulgular olarak Maçta stres atabilme imkanı bula bilmek üniversite ve üstü eğitilmiş bireyler için 44,2% oranı çok önemliken, lise ve altı eğitilmiş bireyler için 42,1% oranında çok önemli bulunmuştur bulgular sonucunda üniversite ve üstü bireylerin lise ve altı eğitilmiş bireylerden daha fazla maçlara stres atabilmek için gittiklerini söyleye biliriz. Sosyal bir aktivite içerisinde olmanın basketbol maçlarına katılımlarında lise ve altı mezunlarının 50,8% oranında çok önemliken, üniversite ve üstü mezunlarının 43,0% oranında çok önemli bulmuşlardır. Bu bulgular neticesinde lise ve altı mezunlarının üstü mezunlarından daha çok Sosyal bir aktivite içerisinde olmak için basketbol maçlarına gittikleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunun sebebinin basketbol maçlarının lise ve altı eğitim düzeyindeki insanların daha az Sosyal bir aktivite içerisinde olmamaları olarak düşünülebilir.

Maçın ücretsiz olması basketbol maçlarına katılımda lise ve altı mezunları için 46,8% oranında çok önemliken , üniversite ve üstü mezunları için 31,9% oranında çok önemli bulmuşlardır. bu sonuçta üniversite ve üstü mezunların gelir seviyelerinin lise ve altı mezunlarından daha fazla olması olarak düşünülebilir. Tabi bu sonuç taraftar bilinci ile de alakalı olabilir. Üniversite ve üstü mezunların gidecekleri maçın bir fiyatının olması gerektiğini ve ücretsiz olması durumunda kalitesiz bir hizmet alacaklarını düşünmeleri de bu sonucu bize vermiş olabilir.

Maçı TV'den canlı yayınlanması izleyicilerin basketbol maçlarına katılımda lise ve altı mezunları için 46,8% oranında çok önemliken, üniversite ve üstü mezunları 31,9% oranında önemli bulmuşlardır. TV den canlı verilen maçların geneli 3 büyüklerin oynadıkları maçlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu maçların bilet fiyatları da diğer maçlardan farklı olarak belirlenmektedir. Üniversite ve üstü mezunlarının gelir seviyelerinin yüksek olması ve maçları canlı bir şekilde seyretmek istemeleri sebebiyle sonuç farklılık göstermektedir.

Seyirci davranışlarının izleyicilerin basketbol maçlarına katılımda üniversite ve üstü mezunları için 67,8% oranında çok önemliken, lise ve altı mezunları için 64,9% oranında çok önemli bulmuşlardır. Bulgular neticesinde üniversite ve üstü mezunları tarafından seyirci davranışlarının lise ve altı mezunlarından daha önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

Maçın çekişmeli geçecek olması basketbol maçlarına katılımda katılımda üniversite ve üstü mezunları için 37,6% önemliken, lise ve altı mezunları için 28,6% oranında önemli olarak bulunmuştur. Sonuç olarak Üniversite ve üstü mezunları tarafından maçın çekişmeli geçecek olması lise ve altı mezunlarından daha önemli olarak bulunmuştur. Bunun sebebinin

Üniversite ve üstü mezunları için kazanma ve kaybetme bilincinin daha iyi algılandığını söyleye biliriz.

Maçın oynanacağı saat basketbol maçlarına katılımında katılımında üniversite ve üstü mezunları için 46,9% oranında önemliken , lise ve altı mezunları için 37,4% oranında önemli bulunmuştur. Maçın oynanacak olan saatinin üniversite ve üstü mezunları tarafından , lise ve altı mezunlarından daha önemli bulunmuştur. Bunun sebebinin üniversite ve üstü mezunları aile ve iş yaşantıları olarak görebiliriz.

Maçlara katılımı etkileyen faktörlerin gelir seviyesi ile olan ilişkileri analiz edildiğinde, gelir seviyesi açısından anlamlı farklılık gösteren bulgular olarak maçta stres atabilme imkanı bula bilmek 400-749 arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 44,3 oranında önemli 399 ve altı gelir seviyesindeki izleyiciler % 28,0 oranında önemli , 750-1499 arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 30,0 oranında önemli, 1500 ve üzeri gelir seviyesindeki izleyiciler % 30,7 oranında önemli olarak bulmuşlardır.

Sonuç olarak gelir seviyesi orta derecede olan bireylerin basketbol maçlarına katılarak stres atabilme imkanı bulmayı diğer gelir gruplarından farklı olarak önemli olarak bulmaktadırlar.

Maçın tanıtımının iyi yapılmış olması 1500tl ve üzeri gelir seviyesindeki izleyiciler % 51,9 oranında önemli 399tl ve altı arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 49,5 oranında önemli , 750tl-1499tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 37,8 oranında önemli, 400tl-749tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 33,9 oranında önemli olarak bulmuşlardır sonuç olarak gelir seviyesi yüksek olan bireylerin maçın tanıtımının iyi yapılmış olmasının diğer gelir gruplarından farklı olarak önemli bulmaktadırlar.

Maçın ücretsiz olması 1500tl ve üzeri gelir seviyesindeki izleyiciler % 34,6 oranında hiç önemli değil 750tl-1499tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 17,9 oranında hiç önemli değil, 400tl-749tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 7,6 oranında hiç önemli değil, 399tl ve altı gelir seviyesindeki izleyiciler % 7,8 oranında hiç önemli değil olarak bulmuşlardır. Bulgular neticesinde 1500tl ve üzeri gelir seviyesindeki izleyicilerin büyük bir oranda diğer gelir gruplarından farklı olarak maçın ücretsiz olmasının hiç önemli olmadığı sonucuna varmaktayız.

Koltukların konforlu olması 1500tl ve üzeri gelir seviyesindeki izleyiciler % 63,2 oranında çok önemli 399tl ve altı gelir seviyesindeki izleyiciler % 53,3 oranında çok önemli , 750tl-1499tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 52,2 oranında çok önemli, 400tl-749tl gelir seviyesindeki izleyiciler % 43,5 oranında çok önemli olarak bulmuşlardır. Koltuk konforunun 1500tl ve üzeri gelir seviyesindeki izleyiciler için diğer gelir gruplarından farklı olarak çok önemli olduğunu bulgular neticesinde görmekteyiz.

Maçın oynanacağı gün 399tl ve altı gelir seviyesindeki izleyiciler % 58,7 oranında çok önemli 750tl-1499tl arası gelir seviyesindeki izleyiciler % 56,5 oranında çok önemli , 1500tl ve üzeri gelir seviyesindeki izleyiciler % 44,8 oranında çok önemli, 400tl-749tl gelir seviyesindeki izleyiciler % 38,6 oranında çok önemli olarak bulmuşlardır. Maçlara katılımı etkileyen faktörler arasında maçın gününün 399tl ve altı gelir seviyesindeki izleyiciler için diğer gelir gruplarından farklı olarak çok önemli olduğunu bunun sebebinin de katılımcıların büyük bir yüzdesinin öğrenci olmasıdır diyebiliriz .

KAYNAKLAR

- ABADAN, N., Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Faaliyetleri., A.Ü.S.B.F. Yayınları, Ankara, 1961, 3-8.
- AL-THİBİTİ, Y., A Scale Development For Sport Fan Motivation, Unpublished Doctoral Dissertation. Florida State University, 2004
- ATABEYOĞLU, CEM., Türk Basketbolu, İstanbul Matbaa , İstanbul, 1970
- BALTAŞ, A. ve BALTAŞ, Z., 1987, s.241; UZUNOĞLU, 1992, Aktaran: KARAKÜÇÜK, S., Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme, 4.Baskı, Gazi Kitapevi, Ankara, 2001, 8
- BAYRAKTAR, A., Ege Kıyılarında Batı Tatil Köylerinde Rekreasyon ve Peyzaj Planlaması Etüdü, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir, 1975
- Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Resmi İnternet Sitesi, Erişim Tarihi 03.03.2009
- CANAN, İ., 1988, s. 20. Aktaran: KARAKÜÇÜK, S., Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme, 4. Baskı, Gazi Kitapevi, Ankara, 2001 , 3.
- DONNELLY P., COAKLEY J., The Role of Recreation in Promoting Social Inclusion, Laidlaw Foundation, Toronto, 2002
- DONNELL MC., I., JOHNNY, A., O'TOOLE, W., Festival and Special Event Management, John Wiley & Sons Australia Ltd., Brisbane, 1998
- FİNK, J., TRAIL, G., ANDERSON, D., Environmental Factors Associated With Spectator Attendance and Sport Consumption Behaviour: Gender and Team Differences, Sport Marketing Quarterly, 2002, 8-19

- FUNK,D.C.,MAHONY,D.F.,&RİĞİNDER,L.L..Characterizing Consumer Motivation As Individual Difference Factors:Augmenting The Sports Interest Inventoryto Explain Level of Spectator Support,Sport Marketing Quarterly,2002, 33-43
- GANTZ,W.,&WENNER,L.A.. Fanship and Television SportsViewing Experience,Sociology of Sport Journal,1995,306-323
- GREENSTEİN,T.N.,&MARCUM,J.P.Factors Affecting Attendance of Major League Baseball:Team Performance.Review of Sport&Leisure1981,21
- GÖKMEN, H., AÇIKALIN, A., TAMER, K., Sportif Rekreasyon Etkinliklerine Liderlik Eden Antrenörlerin Lider Davranış Boyutları, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara, 1998, 1, 5.
- HACIOĞLU.N., GÖKDENİZ.A., DİNÇ.Y., “ Boş Zaman & Rekreasyon Yönetimi – Örnek Animasyon Uygulamaları”, Detay Yayıncılık, Ankara, 2003
- HANSEN,H.,&GAUTGER.R.Factors Affecting Attendance At Professional Sport Events,Journal of Sport Managment,1989,15-32
- <http://www.milliparklar.gov.tr>. Erişim Tarihi:04.02.2008
- <http://www.milliparklar.gov.tr/oidyd/tem.htm>.Erişim Tarihi:04.02.2008
- http://www.sporbilim.com/t_rekreasyon.html, Erişim Tarihi: 25.09.2006
- JAMES,J.& RİDİNGER,L,Female and Male Sport Fans: A Comparison of Sport Consumption Motives,Journal of Sport Behavior, 2002,1-19
- JAMES,J.,&ROSS,S.Comparing Sport Consumer Motivations Across Multiple Sports,Sport Marketing Quarterly,2004,17-25
- KAHLE,L.R.,KAMBARA,K.M.,&ROSE,G.M,A Functional Model of Fan Attendance Motivations for College Football,Sport Marketing Quarterly,1996,51-60
- KARAKÜÇÜK, S., Rekreasyon, Seren Ofset, Ankara,1997
- KILIÇGİL,E., Süper Ligde Oynanan Bir Futbol Takımı Taraftarlarının Futbol Maçlarını Televizyondan İzleme Yerine Bizzat Stadyumdan Canlı İzleme Tercihleri Üzerine Bir Araştırma,Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi Bildiriler Kitabı,2003,471-483
- KÜÇÜKTOPUZLU, F., Turizm ve Rekreasyon İlişkileri ve Konaklama İşletmelerine Olan Etkileri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1987
- KÜÇÜKTOPUZLU, F., GÖZEK, K., UĞURLU, A., Boş Zaman Rekreasyon İlişkisi Ve Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirmeye Yönelik Bir Çalışma, 1. Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu, Türk Hava Kurumu Basımevi, Ankara, 2003

- KARAKÜÇÜK, S., Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme, 4. Baskı, Gazi Kitapevi, Ankara, 2001, s. 29, 30, 36, 37, 159-161, 164, 170, 173, 175, 177, 178, 180.
- KWON,H.H.,&TRAIL,G.T.,A Reexamination of The Construct and Concurrent Validity of The Psychological Commitment to Team Scale,Sport Marketing Quarterly,2003,88-93
- LOUGH,N.L.,KİM A.,Analsis of Sociomotivations Affecting Spectator Attendance At Women's Professional Basketball Games in South Korea Sport Marketing Quarterly.2004,35-42
- MARK A. MCDONALD,M.A.MİLNE,G.R.,&HONG,JB.,Motivational Factors For Evaluating Sport Spectator and Participant Markets,Sport Marketing Quarterly,2002,100-113
- MIECZKOWSKI Z., World Trends İn Tourism and Recreation, Peter Lang Publishing, New York, 1990
- MILNE.G.T.,& MCDONALD,M.A.,Sport Marketing:Managing The Exchange Process Camada,Jones and Barlett Publishers,1999
- MULLİN,B.J.,HARDY,S.,SUTTON,W.A,Sport Marketing(2.edition) United States, Campaign ;IL:Human Kinetics,2000,75-78
- MURPY,D.,Building the Entertainment Experience,Stadium&Arena Financing News,1997,4
- OZANKAYA, Ö., Toplumbilim Terimleri Sözlüğü, 2. Baskı, TD Yayını, Ankara, 1981
- PAN,D.W.,GABERT,T.E.,MCGAUGH,E.C.,&BRANVOLD,S.Efactors and Differential Demographic Effects On Purchases Os Season Tickets For Intercollegiate Basketball Games,Journal Os Sport Behavior,1997,447-464
- PARKER,S., The Sociology of Leisure,Unwin Ltd., London, 1979
- REDHAUSE, Milliyet Yayınları, İstanbul,1992
- SAĞCAN M., Rekreasyon ve Turizm, Cumhuriyet Basımevi, İzmir, 1986
- SCHOFİELD,J.A.,Performance and Attendance At Professional Team Sports,Journal Of Sport Behavior,1983,196-206
- SEVİM.Y., Basketbol Teknik –Taktik-Antrenman, Nobel Yayınevi Ankara, 2002, S.6
- SHANK,MD.,Sports Marketing:A Strategic Perspective,Upper Saddle River,NJ:Prentice Hall 2001
- SLOAN,J.R., The Motives Of Sports Fans ,In J.H. Goldstien (ed),Sports Games and Play:Social and Psychological Viewpoints 1989,175-240
- TAVMERGEN .P.İ.ÖZDEMİR P.,Çevre Korumasına Yönelik Turizm Uygulamaları:Yeşil Otelcilik,Doğa Turizmi ve ISO 14000, Turizmde Seçme Makaleler :33,Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı Yayını No:50,İstanbul,1999, s.22
- TAVŞANCIL E, Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi, Nobel Yayınevi , Ankara 2002

- TEZCAN, M., Boş Zamanlar Sosyolojisi, Doğan Matbaası, Ankara, 1977, s.102-190,199-200.
- TOFLER, A., Gelecek Korkusu, (Çeviri:Sorgut, S.) Altın Yayınevi, İstanbul, 1981
- TRAIL,G.T.,&JAMES,J.D.,The Motivation Scale For Sport Consumption:Assessment Of The Scale's Psychometric Properties,Journal Of Sports Behavior,2001,108-127
- TRAIL,G.T.,RABINSON,M.J.,DICK,R.J.,&GILLENINE,A.J.,Motives and Points Of Attachment:Fans Versusu Spectators In Inter Collegiate Athletics, Sport Marketing Quarterly,2003,217-227
- TUNCEL.F.,”Basketbol Yetenek Seçimi” İhtisas Tezi Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu,İstanbul, 1979
- URARTU.M.,Basketbol Teknik-Taktik-Antrenman, İnkılap Yayın, Ankara, 1998,s.5-6
- WAKEFIELD,K.L.,&SLOAN,H.J., The Efect of Team Loyalt and Selected Stadium Factors On Spectador Attendance,Journal Of Sport Management,1995,153-172
- WANN ,D.L.,MELNICK,M.P.,& WILSON,A.M., Sport Fan Motivation : Questionnairevalidation , Comparisons by Sport, Relationship to Athletic Motivation , Journal of Sport Behavior,1999,114-139
- WANN,D.L.,& BRANSCOMBE,N.R.,(Die-Hard and Fair-Weather Fans: Effects of Identification On Birging and Corfing Tendencies, Journal of Sport and Social Issue.1990 ,103-117
- WANN, D.L., MELNICK,M.J., RUSSELL,G.W., Pease, G.G., Sport Fans ,United States, Routledge, 2001
- WANN,D.L., Preliminary Validition of Sport Fan Motivation Scale, Journal of Sport & Social Issues,1995,377-396
- WANN,DL.MELNICK,M.J.RUSSELL,G.W., Pease,GD.G.,Sport Fans United States,Routledge, 2001
- www.ccsd.ca
- www.nbatr.com, Erişim Tarihi ,06.05.2008
- www.sabah.com.tr , Erişim tarihi,02.04.2008
- www.hurriyet.com.tr, Erişim tarihi03.05.2007
- YILMAZER E., Nasıl Basketbolcu Olunur? Hürriyet Ofset ,İstanbul,1994,s:4
- ZHANG,J.,SİTH,D.,PEASE.D.,&JAMBOR,Enegative Infulunce of Market Competitors on The Attendance of Professional Sport Games :The Case of A Minor League Hokey Team.sport Marketing Quarterly,1997,31-40
- ZHANG,J.J,PEASE,D.G.,&HUI,S.C, Value Dimensions of Professional Sport as Viewed by Spectators,Journal of Sport & Social Issues, 1996,78-94

ZHANG,J.J,PEASE,D.G.,HUI,S.C&MICHAUD,T.J.,Variables Affecting The Spectator Decision to Aattend NBA Games,Sports Marketing Quarterly, 1995,19-39

EKLER

EK-1 Antalya’da 2008-09 Sezonu BEKO Basketbol Liginde Oynana Maçlara Seyirci Olarak Katılan Bireylere Yapılan Anket Formu.

ANKET FORMU

Saygı değer Antalyalılar bu çalışma Antalya’ımıza ve dolayısı ile Türk Basketboluna katkı vermek amacıyla Akdeniz Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Bilimsel bir çalışma için hazırlanmıştır. Vereceğiniz içten ve samimi cevaplar için şimdiden teşekkür ederiz.

Akdeniz Üniversitesi BESYO
Arş.Gör.Rıza DARENDELİOĞLU

1-Yaşınız

2-Doğum yeriniz?

köy ilçe şehir b.şehir metropol (Ankara, İstanbul, İzmir)

3- Cinsiyetiniz

Bayan Erkek

4-Öğrenim durumunuz?

Okuryazar İlköğretim Lise Üniversite Yüksek lisans Doktora

5-Medeni haliniz?

Evli Bekâr Boşanmış Dul

6-Aylık net geliriniz

399 ve altı 400–749 750–1499 1500 ve üzeri

7-Toplumun genelini dikkate aldığınızda sosyo-ekonomik düzeyinizi aşağıdakilerden hangisinin içinde görüyorsunuz.

Alt Ortanın altı Orta Ortanın üstü Üst

8-Mesleğiniz?

İşçi esnaf işsiz
 Memur üst düzey bürokrat Öğrenci
 Serbest emekli
 Çiftçi günlük işler

9-En çok kullandığınız kitle iletişim aracı

İnternet gazete televizyon radyo dergi

10-Spor yaptınız mı?

Halen yapıyorum önceden yapıyordum bıraktım hiç yapmadım

11-Spor yaptıysanız aşağıdakilerden size uygun olanı işaretleyiniz?

BASKETBOL MAÇLARINA KATILIMI ÖNEMLERİNE GÖRE AŞAĞIDA BELİRTİNİZ

- () Profesyonel olarak yaptım
 () Lisanslı olarak yaptım
 () Lisansız olarak yaptım
 () Diğer

	Basketbol maçlarına gitmenizi etkileyen faktörler	Çok önemli	Önemli	Kararsız	Önemli değil	Hiç önemli değil
1	Basketbol sevgisi					
2	Maç harici eğlendirici aktiviteler olması					
3	Maçta stres atabilme imkanı buluna bilmek					
4	Sosyal bir aktivitenin içerisine olmak					
5	Arkadaşlar ile birlikte dışarıda vakit geçirmek					
6	Aile ile birlikte dışarıda vakit geçirmek					
7	Çevrede gidebilecek başka bir sosyal aktivitenin olmaması					
8	Maçın tanıtımının iyi yapılmış olması					
9	Medyanın maça olan ilgisi					
10	Maçın tv den canlı yayınlanması					
11	Bilet fiyatları					
12	Maçın ücretsiz olması					
13	Salonun atmosferi					
14	Salona giriş ve çıkış kolaylığı					
15	Koltukların konforu					
16	Salonun konforu					
17	Salonun temizliği					
18	Maçı güvenli bir ortamda seyretmek					
19	Salona ulaşım kolaylığı					
20	Salonun otopark kapasitesi					
21	Salonda kaliteli yiyecek içecek bulundurulması					
22	Seyirci davranışları					
23	Yıldız oyuncuların varlığı					
24	Takımın oynadığı lig					
25	Maçı canlı olarak izlemek					
26	Maçın çekişmeli geçecek olması					
27	Bir önceki maçtan almış olduğum haz					
28	Takımın maçı kazanma şansı					
29	Takımın son zamanlardaki performansı					
30	Takımın iyi hücum yapması					

31	Takımın iyi defans yapması					
32	Lig deki sıralama durumu					
33	Maçın çok skorlu geçmesi					
34	Maçın az skorlu geçmesi					
35	Rakip takımı izlemek					
36	Rakip takımın ligdeki sıralaması					
37	Maçın takımın ligdeki konumu açısından önemi					
38	Aynı saate oynanan futbol karşılaşması					
39	Hava durumu					
40	Maçın oynanacağı gün					
41	Maçın oynanacağı saat					

EK-2**ÖZGEÇMİŞ**

Adı ve SOYADI : Rıza DARENDELİOĞLU

Doğum Tarihi ve Yeri : 09.06.1977

Medeni Durumu : Evli

Eğitim Durumu

Lisans Diploması : Akdeniz Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Y. O. Spor

Yöneticiliği

Tez Konu : Basketbol Federasyonunun İdari ve Mali Yapısı

Yabancı Dil : İngilizce

Bilimsel Faaliyetler**Yayınları**

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Sunu

- 1.
- 2.

Katıldığı Bilimsel Toplantılar

1.I. Rekreasyon Toplantısı (ANTALYA)

- 2.
- 3.

İş Deneyimi

1996-1998 DSİ SPOR KULÜBÜ ALT YAPI ANTRENÖRÜ

1998-2002 Tofaş Basketbol Okulları Antalya Sorumlusu

2002-2003 Kepez Belediye Spor Kulübü Baş Antrenör

2005-2006 Antalya Büyükşehir Belediye Spor Kulübü Yrd.Antrenör

2006-Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yöneticiliği Ana bilim dalı
Araştırma Görevlisi

Stajlar : Antalya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
Hotel KİLİKYAPALACE – BELDİBİ

Projeler :

- 1- Akdeniz Üniversitesinde tedavi göre kanserli çocuklara rekreatif etkinlikler(TDP)
- 2- Haydi kızlar sahaya projesi(TDP)

Adres : ANTALYA